

POGOVOR Z ŽUPANOM

PREDSTAVLJAMO VAM ROMANO
Z VELIKEGA VRHA

OCENA ŠTUDIJE O MUZEJU

IMAMO ZMAGOVALCA
SLOVENSKEGA POKALA

Bloški korak

glasilo občine Bloke
april 2009
letnik 10 | številka 2
cena: brezplačno | 2 € | 4 €

Pričakovanje

Stane Korenjak

Nekoč so se odločili, da se praznuje novo leto na dan prvega januarja. Takrat je dan kratek in mraz nas prebada do kosti. Ali ne bi bilo lepše, če bi novo leto praznovali na prvi pomladanski dan?

Pomladi se zemlja ogreje in zadiši. Narava se prebudi in najprej nam ponudi pomladansko cvetje.

Pomlad je čas pričakovanja.

Pomlad ogreje dušo fantom in dekletom. Vzklije šum na srcu.

Pomladi smo v pričakovanju velikonočnih praznikov. Ti nam s svojo trpko vsebino ponujajo možnost, da tudi mi doživimo katarzo in prenovljenje. In tudi nagrada v obliki pirhov in dišeče potice je tukaj.

V času praznovanja največjega krščanskega praznika velike noči vam uredništvo Bloškega koraka želi vsega dobrega, upanja in ljubezni.

Ali bomo vpliv recesije občutili tudi na Blokah?

NA OBČINI BLOKE SMO POSLOVNO LETO 2008 ZAKLJUČILI S PRORAČUNSKIM PRESEŽKOM TER BREZ KRATKOROČNIH IN DOLGOROČNIH ZADOLŽITEV, ČEPRAV JE BILO PRETEKLO LETO INVESTICIJSKO ZELO RAZGIBANO. OB UPOŠTEVANJU TEH DEJSTEV SMO ŽE V DECEMBRU 2008 SPREJELI PRORAČUN OBČINE BLOKE ZA LETO 2009, KI JE, KOT VSI DOSEDANJI PRORAČUNI, INVESTICIJSKO ZELO AMBICIOZEN. V SPREJETEM PRORAČUNU SMO PLANIRALI CCA. 2,10 MILIJONA EUROV PRIHODKOV, ZA ŠTEVILNE INVESTICIJE PA SMO NAMENILI VEČ KOT POLOVICO VSEH PRIHODKOV, KAR VREDNOSTNO PREDSTAVLJA NAJVIŠJO VREDNOST PRORAČUNA V DOSEDANJEM OBDOBJU DELOVANJA OBČINE BLOKE. SPREJETI PRORAČUN TEMELJI NA PREDPOSTAVKI, DA SE SISTEM IN OBSEG FINANCIRANJA LOKALNIH SKUPNOSTI ZARADI VPLIVA GOSPODARSKE RECESIJE NE BO SPREMENIL. PREDPOSTAVLJAMO TUDI, DA BO OBČINA BLOKE PREJELA VSA DODATNA SREDSTVA IZ RAZLIČNIH RAZPISOV, SAJ IMAMO ZA DODATNA EVROPSKA SREDSTVA IZ UKREPA NEPOSREDNIH REGIONALNIH VZPOBUD ŽE PODPISANE USTREZNE POGODBE O SOFINANCIRANJU. OSEBNO TUDI MENIM, DA BI DRŽAVA, KLJUB TEŽKI GOSPODARSKI SITUACIJI, MORALA VZTRAJATI PRI IZVEDBI JAVNIH DRŽAVNIH IN OBČINSKIH INVESTICIJI, SAJ BI TO VSEKAKOR IMELO POZITIVNE UČINKE PRI OBVLADOVANJU GOSPODARSKE KRIZE TER OHRANJANJU DELOVNIH MEST.

Na občini Bloke je realizacija letošnjih investicij že v polnem teku. Največje in najobsežnejše investicije bodo izvedene na področju izgradnje **okoljske in prometne infrastrukture**. Trenutno že izvajamo zadnjo fazo omenjenega projekta v **naselju Nemška vas in Fara**. V sklopu teh del bo v obeh naseljih zgrajena fekalna in meteor-na kanalizacija, položena bo tudi nova vodovodna cev za javni vodovod ter izvedena pokablitev javne razsvetljave. Po končanih zemeljskih delih je predvidena tudi obnova javne oziroma lokalne ceste. Z izvedbo teh del bo zaključen največji projekt, v katerega smo v letih 2005 do 2009 vložili preko milijon eurov. Z dokončanjem tega projekta bomo tako zaključili celovito komunalno ureditev občinskega središča ter s tem odprli možnost nadaljnjega razvoja tako industriji kot tudi ostalim dejavnostim in prebivalcem naše občine.

V najkrajšem možnem času bomo začeli tudi z izvedbo **okoljske in prometne infrastrukture** v naselju Velike Bloke. V sklopu teh del gre za izvedbo vsebinsko primerljivega projekta, kot smo ga v preteklih letih izvajali v naseljih Nova vas, Nemška vas in Fara. Projekt se bo izvajal

v več letih, predvidevamo pa, da ga bo možno zaključiti do leta 2012. Izvedba okoljske in prometne infrastrukture v naselju Velike Bloke je izjemnega strateškega pomena za nadaljni razvoj industrijsko-obrtnice Velike Bloke, saj bo z izgradnjo čistilne naprave in kanalizacijskega sistema do bivšega vojaškega kompleksa bodočim investitorjem olajšano pridobivanje gradbenih dovoljenj, zmanjšan strošek investicij ter s tem omogočen kar najhitrejši začetek uresničevanja njihovih poslovnih idej.

Za oba projekta okoljske in prometne infrastrukture smo v letošnjem proračunu občine rezervirali sredstva v višini 618 tisoč eurov. Oba projekta sta tudi sofinancirana iz evropskih sredstev – neposrednih regionalnih vzpodbud, saj bomo iz tega naslova prejeli dodatna sredstva v višini 387 tisoč eurov.

Pomembna sredstva bomo investirali tudi na področju posodobitve **cestnega in vodovodnega omrežja** na drugih področjih Bloške planote, saj smo v ta namen rezervirali 155 tisoč eurov. S temi viri nameravamo priključiti vaški vodovod Strmica in Mramorovo na centralni javni vodovod ter s tem omenjeni dve naselji dolgoročno oskr-

beti s kvalitetno pitno vodo. Kot v preteklih letih bomo tudi letos posodobili del cestnega omrežja, vrstni red investiranja pa bo postavljen nakladno, in sicer na podlagi ugotovljenega stanja cestnega omrežja po končani zimi. Obseg teh investicij je odvisen od pridobitve dodatnih sredstev, ki naj bi jih občina prejela na podlagi 21. člena Zakona o financiranju občin, na osnovi katerega smo v proračunu predvideli pridobitev dodatnih 100 tisoč eurov.

V letošnjem letu nameravamo izvesti tudi več manjših investicij, ki bodo pomembno spremenile izgled občinskega središča v Novi vasi. Med drugim smo že porušili **objekt stare mlekarne**, v načrtu imamo premik spomenika padlim borcem na drugo, ustreznjšo lokacijo. S tem bomo sprostili zemljišče za izgradnjo bodočega nadomestnega objekta v strogem centru Nove vasi. Letos želimo izvesti tudi celovito obnovo **občinskega dvorišča** z izvedbo ustreznega odvodnjavanja ter ureditvijo parkirnih površin, s čimer bi zaključili večletni program urejanja objektov in funkcionalnih površin za javne namene v občini Bloke (vrtec, šola, zdravstvena postaja, knjižnica ...). Novo izolacijsko fasado ter zamenjavo stavbnega pohištva (okna in vrata) bomo izvedli tudi na objektu **stare šole pri Fari**, kjer ima

Foto: Stane Jakopin

Gradbena dela pri izdelavi črpališča in vrtine

VREDNOSTNA ANALIZA PREDLOGA PRORAČUNA OBČINE BLOKE:

1. planirani prihodki 2009:	2,068 mio €
2. planirani odhodki 2009:	
splošni odhodki: uprava, šolstvo, otr. varstvo itd.	0,947 mio €
vzdrževanje in investicije občinske infrastrukture	1,240 mio €
odhodki skupaj	2,187 mio €

Op.: Razlika med prihodki in odhodki je pokrita iz presežka proračuna iz leta 2008.

PREGLED PLANIRANIH INVESTICIJ V LETU 2009

Okoljska in prometna infrastruktura Velike Bloke	334.000
Okoljska in prometna infrastruktura Nova vas	284.000
Posodobitev cest in vodovodov	155.000
Rušenje mlekarne, premaknitev spomenika, ureditev občinskega dvorišča	50.000
Obnova fasade – stara šola, Fara 17	30.000
Komunalna ureditev zemljišč »nad bloki«	50.000
Spremembe prostorskega plana	32.000
Izdelava projektne dokumentacije	50.000
Sofinanciranje gasilskih vozil	55.000
Investicije skupaj	1.040.000

občina Bloke tri neprofitna stanovanja. Za vse navedene investicije smo v predlogu proračuna za leto 2009 namenili sredstva v višini 80 tisoč eurov, ki jih bomo zagotovili iz lastnih virov.

V proračunu občine smo rezervirali tudi sredstva za **komunalno opremljanje zazidljivega zemljišča** v Novi vasi – »nad stanovanjskimi bloki«. Letos nameravamo izvesti le najnujnejšo komunalno opremljenost skupaj z urejenim dostopom do parcel, s čimer bo možen začetek prodaje. Po projektu ureditve in parcelacije tega zemljišča bo na voljo 9 parcel za izgradnjo individualnih stanovanjskih hiš, za navedeno ureditev pa smo v 1. fazi predvideli 50 tisoč eurov, in sicer iz lastnih virov.

Pomembna sredstva smo rezervirali tudi za projektno in prostorsko dokumentacijo. Trenutno se že izvaja **sprememba prostorskega plana za področje bivše vojašnice Velike Bloke**. Na podlagi teh sprememb bo novim lastnikom v omenjeni

nih finančnih sredstev na različnih razpisih. Za spremembo prostorskega plana in izdelavo omenjene projektne dokumentacije smo v letošnjem proračunu namenili 82 tisoč eurov, in sicer iz lastnih virov občine.

Kljub nevzpodbudnim gospodarskim razmeram smo se odločili, da podpremo gasilski društvi Nova vas in Velike Bloke pri **nakupu novih gasilskih vozil**. Gre za finančno zelo zahteven projekt, ki naj bi bil skupaj vreden preko 400 tisoč eurov. Občina Bloke je v letošnjem letu za ta namen predvidela donacijo v vrednosti 55 tisoč eurov. Investicija v nakup in opremo gasilskih vozil bo dokončana z najetjem dolgoročnih kreditov, jamstvo za vračilo le-teh pa bo prevzela občina Bloke. Na ta način bomo obremenitev občinskega proračuna zaradi nakupa gasilskih vozil razporedili na več let s ciljem, da se investicijska zmogljivost občine Bloke za tekoče investicije ne bi kratkoročno preveč

Foto: Simon Korenjak

Od sredine marca pijemo Bločani vodo iz globinske vrtine. Po zagotovitvi strokovnjakov je vsaj takšne kvalitete, kot je Costella.

con i omogočen začetek celovitega komunalnega urejanja zemljišč in bodoče izgradnje potrebnih poslovnih in proizvodnih objektov. Na občini Bloke smo pristopili tudi k izdelavi idejnih projektov in druge dokumentacije za izgradnjo **nadomestnega objekta stare mlekarne** ter za izgradnjo **nove telovadnice**. V tem trenutku si želimo pridobiti ustrezne podlage, ki bodo služile izdelavi projektov za gradbeno dovoljenja in oceni investicij, sam začetek gradenj pa bo odvisen od možnosti pridobitve dodat-

poslabšala.

Kot je razvidno iz tega prispevka, smo si zastavili zelo ambiciozen investicijski plan za leto 2009. Prepričan sem, da bomo večino letošnjih ciljev tudi realizirali, seveda pod pogojem, da bo ostalo pri načrtovanem sistemu financiranja. Že v naprej se veselimo novih pridobitev, ki bodo ponovno pomembno obogatile kvaliteto življenja na Blokah.

Župan,
Jože Doles

Zbiranje predlogov za priznanje občine Bloke za leto 2009

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve na podlagi 12. člena Odloka o podeljevanju priznanj občine Bloke (Ur. list RS, št. 66/05) objavlja

RAZPIS

o zbiranju predlogov za podelitev priznanj občine Bloke za leto 2009. Priznanja občine Bloke so:

NAZIV ČASTNI OBČAN

Naziv častni občan občine Bloke se podeli posamezniku za njegov izjemen prispevek na različnih področjih življenjskega dela, ki imajo trajen pomen za razvoj, ugled in promocijo občine Bloke.

Naziv častni občan občine Bloke se podeli občanom občine Bloke in drugim državljanom Republike Slovenije, kakor državljanom tujih držav, ki imajo posebne zasluge za napredek znanosti, umetnosti in kulture ter za druge izjemne dosežke, pomembne za občino Bloke.

ZLATI GRB OBČINE BLOKE

Zlati grb občine Bloke je najvišje priznanje občine Bloke, ki se podeljuje: 1. posamezniku za življenjsko delo, večletne uspehe ali enkratne izjemne dosežke trajnejšega pomena, 2. skupinam občanov, društvom in drugim pravnim osebam za večletne uspehe in dosežke, s katerimi povečujejo ugled občine Bloke na gospodarskem, družbenem ali drugem področju življenja in dela.

PRIZNANJE OBČINE BLOKE

Priznanje občine Bloke se podeljuje posameznikom, organizacijam in skupnostim ter društvom ob posameznih jubilejih in priložnostih kakor tudi uglednim gostom oziroma delegacijam, če je njihovo delovanje pomembno za razvoj posamezne organizacije ali skupnosti v občini Bloke.

Naziv častni občan občine Bloke se podeli izjemoma.

Vsako leto se lahko podeli en zlati grb občine Bloke in do tri priznanja občine Bloke.

Kandidate za priznanja lahko predlagajo občina, občani, politične stranke, vaške skupnosti, podjetja, društva ter druge organizacije in skupnosti.

Predlog mora vsebovati:

- Ime in priimek oziroma naziv in naslov predlagatelja;
- Navedbo, na katero izmed treh možnih priznanj se predlog nanaša;
- Ime in priimek oziroma naziv in naslov predlaganega;
- Pisno obrazložitev

Upoštevani bodo vsi predlogi za podelitev priznanj in nagrad občine Bloke, ki bodo oddani v zaprti kuverti na naslov:

Občina Bloke

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja

Nova vas 4a

1385 Nova vas

s pripisom: »ne odpiraj – občinsko priznanje 2009«, in sicer do vključno 15. maja 2009 do 12.00 ure osebno v tajništvu Občine oziroma bodo 15. maja 2009 oddane priporočeno na pošto.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve

Problematika novovaških »štirn« in vodovoda Sušica

Na občini Bloke se strinjamo z neimenovanim avtorjem prispevka »Slovo od novovaških štirn«, objavljenega v zadnji številki Bloškega koraka, da omenjena dva vodnjaka predstavljata del naše kulturne dediščine in sta tudi pomembna turistična znamenitost kraja. Omenjena dva vodnjaka v naselju Nova vas sta vse od leta 1863 dobivala vodo iz zajetja Sušice. Jeseni lanskega leta se je dotok vode iz neznanega razloga prekinil. Verjetno je prišlo do zamašitve cevovoda, možni so tudi drugi razlogi. V tistem trenutku se nam je ponujala hitra in enostavna rešitev tega problema. Ob izgradnji kanalizacijskega sistema v naselju Nova vas smo namreč imeli možnost, da omenjena dva vodnjaka priključimo na drugo vodovodno cev Sušice, ki vodi do posameznih gospodinjstev. Za dovoljenje za ta poseg smo zaprosili t. i. vodovodni odbor, ki upravlja s tem vodovodom.

ki Sušice tudi priključek na javni vodovod, ki pa jim služi le za rezervo. Vzporedno s težavami na vodovodu Sušica se je nenormalno povečala tudi poraba vode na javnem vodovodu.

Intenzivno smo iskali razloge za tako stanje ter z velikim začudenjem ugotovili, da je pri večini uporabnikov Sušice javni vodovod izveden kot paralelni vodovod, pri enem ali več porabnikih pa obstajajo očitno celo skrite povezave med javnim vodovodom in vodovodom Sušica mimo vodomera. Preko teh skritih povezav se je brez registrirane porabe oskrboval posamezni porabnik, ki je posledično napajal ves sistem Sušice. Na ta način smo daljše obdobje črpali vodo iz javnega vodovoda v zajetje oziroma izvir Sušice! To je bilo ugotovljeno in potrjeno večkrat, in sicer na več načinov, nedvoumno pa s tem, da

ugotavljamo, da uporabniki Sušice tudi te zahteve niso vzeli resno. Zahtevane prekinitve paralelnih povezav kljub pisni zahtevi niso bile izvedene, nadaljeval se je celo nelegalni odvzem pitne vode preko skritih povezav mimo vodomertov iz javnega vodovoda v sistem Sušice.

Občina Bloke je v interesu vseh prebivalcev, ki se oskrbujejo s pitno vodo iz javnega vodovoda, morala ustrezno ukrepati, in sicer z namenom, da se prepreči nadaljnji nelegalni odvzem pitne vode iz javnega vodovoda ter posledično zaščiti vse ostale uporabnike. V ta namen smo izvedli fizično zaprtje vodovodne cevi iz zajetja Sušice. Če tega ne bi izvedli, je obstajala tudi resna nevarnost, da v prihodnosti ne bi uspeli zagotoviti zadostnih količin pitne vode iz javnega vodovoda za vse ostale porabnike na področju občine.

Na občini smo v času našega delovanja veliko aktivnosti in denarnih sredstev namenili za nenehno izboljševanje oskrbe prebivalcev s kvaliteto pitne vode. V preteklih letih smo v ta namen izvedli kar nekaj obsežnih in zahtevnih investicij. Najbolj pa smo veseli in ponosni na izvedbo nove vrtine in izgradnjo tlačnega voda od vrtine v zaljedju Iške do vodohrama na Gradiškem hribu. V realizacijo tega projekta, ki smo ga zaključili prejšnji mesec, je občina vložila cca. 300.000 eurov. Na ta način smo zagotovili, da se bo javni vodovod, ki oskrbuje večino prebivalcev Bloške planote, dolgoročno oskrboval z zelo kvaliteto pitno vodo v zadostnih količinah in stabilni kvaliteti. Prepričani smo, da bo kvalitetna pitna voda iz nove vrtine v celoti zadostila tudi zahtevam porabnikov, ki so se do sedaj oskrbovali iz drugih virov. Občina Bloke ima namreč namen postopoma na javni vodovod priključiti tudi ostale vaše vodovode, ki so trenutno še v uporabi, je pa njihovo vzdrževanje in upravljanje pomanjkjivo in vse težje zadosti vse strožjim zakonskim zahtevam oziroma pričakovanjem porabnikov pitne vode.

Problematika novovaških vodnjakov in njihova rešitev je vsekakor tesno povezana s problematiko vodovoda Sušice in javnega vodovoda. Kljub obširni razlagi te problematike pa še vedno nismo odgovorili na prvotno zastavljeno vprašanje – **Kako oživiti novovaške »štirne«?** Prepričan sem, da bodo uporabniki vodovoda Sušice zmogli dovolj modrosti ter občini dovolili, da vodovodno cev Sušice, ki vodi do posameznih gospodinjstev, priključi (preveže) na dovodno cev, ki je od leta 1863 do lanske jeseni oskrbovala oba vodnjaka s tekočo vodo iz istega zajetja. Na ta način bi hitro, poceni in brez velikih težav rešili propadajoča vodnjaka in s tem rešili kulturno znamenitost Bloške planote za naše naslednike.

S tem bi uresničili željo iz zaključne misli neimenovanega avtorja prispevka »Slovo od novovaških štirn«, ki pravi: »Upam, da bosta spoštovanje do dela prednikov in odgovornost do prihodnjih rodov zmogla preseči sedanost. Tako bomo postali del zgodovine, na kateri raste prihodnost.«

Župan Jože Doles

Foto: Sittane Jakopin

Z malo dobre volje bodo vaški vodnjaki ponovno polni

Žal zelenega soglasja za ta poseg nismo pridobili! Razlog, da se porabniki Sušice niso strinjali s predlogom občine glede rešitve novovaških vodnjakov, je ozek interes posameznikov, ki se že daljše obdobje oskrbujejo s pitno vodo izključno iz sistema Sušica, s čimer se izognejo plačilu vodarine in okoljske takse za porabljeno vodo.

Na občini Bloke smo iz navedenih razlogov postali pozorni, saj vemo, da Sušica predvsem v sušnem obdobju ni dovolj izdatna, zaradi nizkega tlaka pa vodovod Sušica ne more služiti kot edini vodni vir. Kljub navedenim dejstvom nekatera gospodinjstva v naselju Nova vas in Fara že več let ne beležijo nikakršne porabe pitne vode iz javnega vodovoda, čeprav imajo vsi uporabni-

smo tako v zajetju kot pri posameznih porabnikih Sušice ugotovili prisotnost klora, ki je prisoten le v vodi javnega vodovoda. Pri ugotovitvah teh kršitev je občasno sodeloval tudi predstavnik vodovodnega odbora Sušica.

Na podlagi teh ugotovitev je režijski obrat občine Bloke, ki deluje v vlogi upravljalca javnega vodovoda, od vseh uporabnikov vodovoda Sušica v naseljih Nova vas in Fara zahteval fizično ločitev vodovoda Sušica od javnega vodovoda. Ta zahteva temelji na zakonski osnovi, ki prepoveduje izvedbo paralelnih povezav dobave pitne vode iz drugih virov z javnim vodovodom. Omenjeno ločitev vodovodnih sistemov so bili uporabniki Sušice dolžni izvesti do 15. februarja letos. Žal

Anketa

Bloška mlekarna nekoč in danes

Izbrane sogovornike smo spraševali o njihovem spominu na staro mlekarino in po vzroku zakaj se je mlekarska dejavnost vedno bolj opuščala na Blokah. V devetdesetih, letih mlekarina ni več služila svojemu namenu, mleka je bilo vedno manj, po vaseh pa so se ustanovile zbiralnice. Pred nekaj tedni je bila stavba, v kateri se je zbiralo mleko in delal bloški sir znamke BLES, porušena. Nostalgija ostaja, časi pa so vedno manj naklonjeni bloškim kmetom.

Metod Zabukovec, Nova vas: »Spomnim se, kako so zbirali mleko v stari mlekarini. Mi smo redno nosili mleko, potem pa so začeli pobirati mleko po vaseh v zbiralnicah. Vzrok za opuščanje mlekarske dejavnosti so bili tudi vedno zahtevnejši proizvodni standardi. Kvalitetno mleko se zagotavlja z znižanjem mikroorganizmov v njem, zato ga je potrebno čimprej ohladiti. Po starem sistemu ni bilo teh možnosti, potrebne bi bile investicije, teh pa je bilo kasneje vedno manj, ker očitno novemu lastniku, cerkniški zadrugi, niso bile v interesu. Za mlečno proizvodnjo na Blokah ni pogojev, saj je konkurenca iz drugih evropskih držav, kot sta Poljska in Madžarska, prevelika. Tudi na naši kmetiji nimamo več mleka, saj se ni več splačalo. Menim, da bi na Blokah uspela mesna proizvodnja.«

Alojz Žnidaršič, Nemška vas: »V mlekarini, ki je bila zgrajena še pred vojno, sem delal štiri leta, od 63.-67. leta. Bilo nas je sedem zaposlenih in vsi smo imeli zelo veliko dela. Takrat so še sirili, to je bil dodelan postopek. Spomnim se, da je najtežji sir imel 90 kg, v povprečju pa so imeli okrog 60 kg. Proizvajali so naslednje vrste sirov: ementalec, grojer in trapist. Najprej so pobirali mleko samo na Blokah, po vojni pa so ga vozili tudi iz Loške doline in Cerknice. Bloški sir je bil vsako leto na kmetijski razstavi in vedno je tudi dobil zlato medaljo. Ko so kmetje začeli uporabljati silažo, je sir izgubil kvaliteto. Mislim, da mlekarina na Blokah ne bi imela prihodnosti, saj se kmetom ne splača. Govori se, da bo zdaj tam pošta in lekarna, kar bo uporabno predvsem za starejše ljudi.«

Majda Debeljak, Veliki Vrh: »V mlekarino v Novi vasi sem nosila vzorce za kontrolo, pregledal pa jih je Mirko. Ko sem bila šolarica, smo hodili po sirotko za prašiče. Prej je bilo ogromno mleka, toliko kot vode, vendar mislim, da bo mlečna cesta spet prišla nazaj. Mlekarino ne bi smeli ukiniti, ker bi bila še uporabna. Kmetijstvo bo moralo oživeti. Včasih so bila polja zorana in žito je zorelo, to je bil prečudovit pogled. V medijih ni niti besedice o obdelavi polja, o trdem kmečkem delu se je vedno premalo pisalo. Ljudje se premalo zavedajo pomena kmetijstva za vse nas. Mleko iz trgovin pa je vedno manj kvalitetno. Že tisočletja je polje preživelo ljudi, zakaj jih ne bi tudi danes.«

Alojz Lavrič, Metulje: »Mlekarina je bila ustanovljena okrog leta 1930. Pobudo in denar so dali kmetje sami. Kot voznik mleka sem bil pri Zadrugi zaposlen od 68.-93. leta. Ko sem začel voziti, je bilo 14.000 litrov mleka na dan, ob koncu mojega službovanja pa se je zbralo zgolj 5700 litrov dnevno. Moja proga je zajemala naslednje vasi: Metulje, Hudi Vrh, Veliki Vrh, Fara, Volčje, Topol, Ravne, Studenec in Runarsko. Imel sem 73 strank, na koncu pa samo še 45. Do 79. leta sem vozil s konji, takrat so bile zime nepopisne, vse je stalo, ker niso plužili. Dokler je bila Zadruga v Novi vasi, se je še obnavljalo, ko pa smo prišli pod Cerknico, se ni več vlagalo in stavba je začela propadati. Pravili so, da so preveliki stroški. Že pred 16 leti je eden naših šefov dejal: "Če bo šlo še tako naprej, alpskega mleka ne bo več."«

V NEDELJO, 26. 4. 2009, S PRIČETKOM OD 8. – 10. URE. ZAČETEK IN ZAKLJUČEK POHODA BO PRI BLOŠKEM JEZERU.

**V PRIMERU SLABEGA VREMENA
BO POHOD NASLEDNJO NEDELJO.
VSE DODATNE INFORMACIJE ALI
MOREBITNE SPREMEMBE NA
WWW.BLOKE.SI.**

POKROVITELJA:

novoli

MDK
Društvo
Društvo kmetov

Razgovor z županom bloške občine gospodom Jožetom Dolesom

Še mnogo moramo postoriti

NAŠA OBČINA JE NEDAVNO PRAZNOVALA DESETLETNICO DELOVANJA. NAJBRŽ JE PREVLADELO SOGLASNO MNENJE, DA JE TAKRATNA ODLOČITEV BLOČANOV, KO SO GLASOVALI ZA SAMOSTOJNO OBČINO, PRAVILNA. RAZVOJ, KI SO GA BLOKE DOŽIVELE NA PODROČJU KOMUNALNE INFRASTRUKTURE TER NA PODROČJU MATERIALNIH OSNOV ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI, JE VELIK IN NEPRECENLJIV. OSTAJA PA ODPRTO VPRAŠANJE, KAKO BOLJE IZKORIŠČATI MOŽNOSTI, KI NAM JIH DAJEJO PONUJENI ČLOVEŠKI VIRI IN KAKO POVEČATI GOSPODARSKO MOČ KRAJA. PREDVSEM TO DRUGO JE BILA OSNOVA ZA RAZGOVOR.

Foto: Stane Korenjak

Pogrešamo še več pobud od mladih, ki jih bomo gotovo podprli.

V zadnji številki Bloškega koraka sva oba uporabljala nekatere statistične podatke, ki so v vašem prispevku kazali uspešnost delovanja občine, v mojem uvodniku pa so kazali krizo, ki nas čaka že v bližnji prihodnosti, saj nam večina diplomiranih izobražencev odhaja v svet. Kako obrazložiti to razhajanje?

Statistika je seveda dekla, ki jo je moč vselej zlorabljati. V mojem primeru mislim, da ni bilo tako. Jaz sem s podatki o številu prebivalcev predvsem hotel pokazati, kako prav je, da smo si ponovno priborili občino, saj je bil največji upad prebivalstva na Blokah v času, ko so ukinili občino in Kmetijsko zadruzo, ki je bila takrat najmočnejši gospodarski subjekt. Uvodnik pa opozarja na dejstvo, da komunalna infrastruktura še ni zadosten pogoj za preživetje, pač pa je potrebno večati gospodarsko moč kraja. Zlasti pa je pre-

malo povpraševanja po izobraženih kadrih. Gospodarstvo je pač tisto, ki preživlja ljudi in ohranja življenje.

V zakonu o lokalni samoupravi je v členu, ki govori o nalogah občine, uvodoma navedeno, da občina omogoča pogoje za razvoj gospodarstva, kmetijstva in turizma. Tega danes v kraju ni moč čutiti. Seveda pa si splošno načelo »omogoča pogoje« lahko zelo različno razlagamo. Kako ste ga vi v okviru občine razumeli?

Na Blokah imamo veliko naravno danost, da živimo v lepem okolju, za katerega smo se trudili, da še vedno obstoja. Da bodo ljudje živeli po številnih naših lepih vaseh, je bila osnova izgradnje komunalne infrastrukture. To nam je v celoti uspelo. Naša predpostavka je bila, da se bodo ljudje, ko bodo imeli do vsake hiše lepo vzdrževano ceste, elektriko, vodo, telefon odločali za življenje

doma in hodili v službo tudi v oddaljenejše kraje, kot je na primer Ljubljana, saj v takšnih pogojih razdalje niso problem. Žal temu ni tako. Ko ljudje dobijo delo nekje drugje, si skušajo tudi bivanje urediti v bližini službe.

V vzpodbujanju gospodarstva pa smo močno omejeni, saj imamo omejeno možnost delovanja. Občina seveda ne bo ustanavljala novih gospodarskih družb, saj se država umika iz gospodarstva. Vseskozi pa mislim, da smo bili pozorni in primerno spremljali vse razvojne potrebe gospodarstva, zlasti v smislu koriščenja okolja. Vseskozi pa se srečujemo s pomanjkanjem interesentov za investicije.

V aktivnejši tovrstni politiki pa imamo specifično bloško problematiko. Zaradi zgodovinskih razlogov so zemljišča na Blokah strahovito razdrobljena. Če želimo urediti neki namenski prostor, se srečamo z vrsto lastnikov, od katerih je gotovo nekdo, ki ni pripravljen odprodati svojega zemljišča. To problematiko pa še dodatno otežuje spor med Kmetijsko zadruzo Cerknica in Kmetijsko zadruzo Bloke. Tako je ves osrednji predel okrog Nove vasi zaradi zemljiških plomb ohromljen. K sreči se je vendar razpletla zgodba z bivšo vojašnico in na tem prostoru bo v prihodnosti nastala močna gospodarska cona.

Bločani pa smo seveda tudi v zanki kompleksa podeželja. Živimo v prepričanju, da je moč živeti in gospodariti le z blagovnimi proizvodi. Nikakor ne vidimo vrste umskih storitev neblagovne narave, od katerih pravzaprav živi razviti svet. Takšne storitve pa je moč opravljati tudi na Blokah, saj razdalje niso problem, če imamo ustrezne komunikacijske povezave. In te imamo. Potrebno je le imeti znanje in verjeti vase ter pričeti z delom.

Ko govorimo o neblagovnih proizvodih, se tu sama od sebe ponuja pobuda Bloškega muzeja. Idejno ta program vodi Turistično društvo Bloke, finančno pa je podprt tudi z mednarodnimi donatorji in fundacijami. Toda videti je, da na Blokah ta ideja ni padla na plodna tla. Kako gledate na to?

To je gotovo ena od največjih pobud, ki so se kdajkoli rodile na Blokah. Počasi se ustvarja tudi nekakšno javno mnenje, ki idejo podpira, je pa močno zaskrbljeno zaradi velikega finančnega vložka, še bolj pa zaradi stroška za vodenje in upravljanje muzeja, ki bo trajno bremenil občino. Ta strošek bo trajno bremenil občinski proračun. Razmišljanje se nagiblje k neki skromnejši izvedbi.

Ali ni to govorjenje le nekoliko preveč podobno gostilniškemu pogovoru in dokazuje, da najbrž nihče ni dobro prebral izdelane študije in je brez utemeljenega ugovora obsojena na propad? To

dokazuje tudi dejstvo, da so se avne predstavitve, ki je bila prvenstveno namenjena družbenopolitičnim delavcem, udeležili le trije občinski svetniki in da nihče ne govori o osnovni tezi študije, ki pravi, da bo muzej deloval na trgu storitev za prosti čas v smislu turističnega proizvoda. Da pa bi to lahko delovalo, je nujno najti obliko javno-zasebnega partnerstva. Vidi se samo nekakšen bav-bav in hudič, ki čaka zadaj skrit in nas bo zgrabil za vrat, nihče pa ne razmišlja o sinergijskih učinkih, ki jih bo imel muzej.

Bloke imajo gotovo zelo bogato kulturno in naravno dediščino. Tega se premalo zavedamo. Vselej so bile prisotne neke posamične ideje, ki niso bile ustrezno obelodanjene. Tokrat ta ideja je in jo vsekakor podpiramo, saj smo tudi prispevali ustrezen finančni delež. Donacijski projekt BLOSKI bo dokončan predvidoma do junija. Osebnost bom potrudil, da bomo o njem strokovno in kvalitetno razpravljali tudi v okviru občinskih struktur. Ker pa smo za vse naše odločitve odgovorni našim volivcem, oziroma kot se bolj moderno reče davkoplačevalec, smo dolžni biti ustrezno previdni in moramo ravnati s sredstvi gospodarno. Vsekakor pa podpiram javno-zasebno partnerstvo ali kakšno drugo obliko, ki bo delovala na podjetniških osnovah.

V preteklosti je bilo veliko storjenega, da imamo na Blokah ustrezen vrtec, obnovljeno in ustrezno osnovno šolo in podobno. Podpiralo se je mlade v okviru kluba BOŠ in druga društva. Pa vendar – ali so Bloke prijazne do mladih?

Mislim, da smo v okviru občine vsa leta delali tako, da bi bilo življenje mladih prijetno in zanimivo.

V tem prepričanju smo na primer izvajali sanacijo Bloškega jezera, podpirali številne prireditve, kot so Bloški teki, Krpanov pohod, Mihaelov sejem in podobno. Pogrešamo še več pobud od mladih, ki jih bomo gotovo podprli. Verjetno pa še obstajajo problemi, ki jih bomo morali reševati.

Da. Mladi se sprašujejo, kaj je narobe, da v bližnji in širši okolici ni moč dobiti službe še zlasti, če imate diplomo v žepu. Štipendijska politika je slaba in ko-

likor sploh je, ne zagotavlja službe, saj nasmejani diplomant z diplomom v roki čestokrat dobi odgovor »Čestitamo, dela pa nimamo. Vi ste prosti.« Zazidalnih gradbenih površin v urejenih soseskah nimamo. Družbene stanovanjske gradnje ni in tudi ne neprofitnih stanovanj. In podobno.

Seveda, tudi to so zelo pomembna vprašanja. Končno lahko tudi povem, da nam je uspelo združiti zemljo in urediti zazidalno sosesko, kjer bomo letos ponudili devet gradbenih parcel za gradnjo stanovanjskih hiš. Ta problem se je zaradi zemljiške problematike, o kateri sem že govoril, vlekel kar nekaj let. Združevanje parcel, kjer bi urejali usmerjeno gradnjo, intenzivno nadaljujemo. Kaže se tudi možnost gradnje četrtega stanovanjskega bloka.

Problematika zaposlovanja pa je žal skoraj v celoti izven naših možnosti. Skrbi nas kadrovska politika, ki zaposluje le priučeno delovno silo, ki običajno prihaja iz držav bivše Jugoslavije ali pa iz vzhodnih držav EU, naši izobraženci pa se zaposlujejo drugod. Menjava – za priučenega delavca damo enega inženirja – ni dobra menjava. Podpirali bomo vse oblike samozaposlovanja, v katerem vidim tudi eno od možnosti. Želim si, da bi se vendar kdo odločil za to pot.

Več let je občina Bloke veliko truda in denarja vlagala v izgradnjo mrliške vežice. Sedaj, ko je vse to nekako vzorno urejeno, pa se svojci večkrat odločajo, da pokojnika ali žaro pripeljejo le nekaj ur pred pogrebom v vežico. Včasih tudi to ne in pogreb se prične kar s ceste. Človek se lahko vpraša: »Ali je bilo potrebno toliko denarja za nekaj, česar nihče ne potrebuje?« Kakšno je vaše mnenje?

To je vsekakor vprašanje pietete posameznika in njegovega odnosa do pokojnika. Zelo spoštujem tiste svojce, ki meni in drugim dajo čas in možnost, da se od sorodnika, prijatelja ali znanca poslovim in mu dam poslednjo čast, zato menim, da bi bilo vredno obuditi staro prakso, ko se je bilo moč od pokojnika poslavljati vsaj dan ali več. V ta namen je občina Bloke zgradila primerno mrliško vežico z lepo urejeno okolico.

Pogovarjal se je Stane Korenjak

Izbrisani

Dr. Peter Verlič, poslanec

Februarja smo odprli poslansko pisarno v Logatcu. V mesecu marcu bo sledilo odprtje pisarne v Cerknici, aprila pa tudi na Blokah in v Loški dolini. Tako bom na voljo vsem obiskovalcem, da se obrnejo name.

Še beseda o temi, ki je po nepotrebnem zasenčila politični prostor v Sloveniji, morda tudi zato, da bi prikrili trenutno slabo ukrepanje vlade na gospodarskem področju ter preusmerili pozornost javnosti, to so t. i. izbrisani.

Dopolnilne odločbe, ki jih izdaja Ministrstvo za notranje zadeve, bodo služile kot pravna podlaga za izplačilo odškodnin, kar je nekdanji minister Matej Mavrič obrazložil na primeru Aleksandra Todoroviča, ki je na sodišču že dobil tožbo. Ob tem je potrebno omeniti, da najvišji znesek tožbe enega od t. i. izbrisanih dosega kar 980.000 evrov. Če bi zgolj vseh 25.000 t. i. izbrisanih vložilo tožbo za odškodnine po vzoru Todoroviča, bi to zneslo najmanj pol milijarde evrov davkoplačevalskega denarja. Odločba v primeru Todoroviča bo lahko pomagala sodiščem v tožbah, da se bodo enostavno odločala na enak način kot v tem primeru. Ob tem bi utegnili biti t. i. izbrisani »zelo dober posel tudi za odvjetnike«.

Slovenija je po osamosvojitvi sprejela ustavni zakon, na podlagi katerega sta bila med drugim sprejeta tudi zakon o državljanstvu in zakon o tujcih. V bivši državi je bila ta problematika urejena zelo specifično, saj je obstajalo državljanstvo republike. Ne glede na to, katero državljanstvo republike je oseba imela, je to zadoščalo za volilno pravico. Po osamosvojitvi pa je bilo treba v eno evidenco zavesti državljane Slovenije in vse tiste, ki so si državljanstvo uredili, vse ostale pa v evidenco tujcev. Zakon je predvideval, da si morajo vsi državljani drugih republik nekdanje Jugoslavije svoj status urediti, k čemur so jih pozivale tudi upravne enote.

Tisti, ki vztrajajo pri izdajanju odločb t. i. izbrisanim, hočejo ljudi prepričati v to, da Slovenija leta 1991 na tem področju ni imela zakonodaje, kar pa ne drži. Ustavno sodišče je sprejelo tudi formalno-pravno izredno sporno odločitev, ko je presodilo, da je »zakon, ki je nastal na podlagi ustavnega zakona, v nasprotju z ustavo«. Takrat, ko je ta zakon nastal, Slovenija ni imela ustave, ki jo ima sedaj. Ustavni zakon je bil edini predpis, ki smo ga imeli, in se torej zastavlja vprašanje, v nasprotju s katero ustavo je bil zakon. Drugi problem je odločitev sodišča za nazaj, ki je razglasilo nek zakon za neustavni. Razglasili so, da je bil nek zakon v nasprotju z ustavo od leta 1991 naprej – torej v nasprotju z ustavo, ki sploh še ni bila sprejeta, ko je zakon že veljal. Vlade LDS tega vprašanja tako dolgo niso reševale ravno zato, ker niso vedele, kako se izmotati iz tega »krča«.

Po mnenju naše poslanske skupine SDS je edina rešitev sprejetje ustavnega zakona, ki bi ureditev položaja t. i. izbrisanih uredil individualno, za vsak primer posebej, kar bi zaščitilo tiste, ki se jim je zgodila krivica, ter onemogočilo tiste, ki so v času osamosvajanja Slovenije špekulirali z državljanstvom. Ustavni zakon bi tudi onemogočil kakršne koli odškodnine. Zato smo konec februarja vložili v Državni zbor predlog za začetek postopka za sprejem ustavnega zakona. Naj spomnim, da so rešitev z ustavnim zakonom podpirali tudi pokojni predsednik države dr. Janez Drnovšek, Borut Pahor, ko je bil še v opoziciji, ter tudi vrsta uglednih pravnikov. Sedaj pa je koalicija oglušela. Ustavni zakon smo vložili skupaj z interpelacijo proti notranji ministrici Katarini Kresal v zvezi s t. i. izbrisanimi. Njeno sprenevanje glede odškodnin lahko povsem ogrozi sistem javnih financ v Sloveniji, saj bodo izplačila za odškodnine šle v škodo proračuna.

Romana Rupar

... z Blok, živi pa na Škofljici

Drobna, z rdečimi lasmi in v uniformi. Želela je postati zdravnica, pa ni marala matematike. Študirala je psihologijo, diplomirala s področja shizofrenije, nazadnje pa je pristala v vojski, kjer ima osebni čin nadporočnice in službeni čin podpolkovnice. Videla je že skoraj ves svet, vzgojila tri otroke, ob službi še predava in hodi na aerobiko. »Ko moraš opraviti določene stvari, ti vse lepo teče, če pa se začneš spraševati, ali bo šlo ali ne, se vse neha,« pove. Nekateri jo že poznate, drugi jo boste lahko še spoznali.

Romana se je rodila na Velikem Vrhu v začetku leta 1962 v družini Lužar, pr`Čotnih po domače. Kot sama pove, je bilo njeno otroštvo srečno. »Treba je bilo delati. Vedno, kot se za kmetijo tudi spodobi!« pove Romana. Bilo pa je še nekaj drugega. Takrat so ljudje imeli več časa kot sedaj in so vedno našli čas za druge družinske člane. Oče je hodil v službo, mati pa je bila doma. Oče je bil sploh najboljši, saj je otrokom vsak večer prebiral pravljice ali pa si kakšno izmislil. Tudi s štiri leta starejšim bratom sta se dobro razumela.

Ko je bila Romana stara 5 let, je začela njena

soseda hoditi v prvi razred. Da ne bi hodila v šolo sama, so hoteli v šolo predčasno vpisati tudi Romano. Takrat je bil ravnatelj Čebihin in za sprejem v šolo je morala opraviti »posebne selekcijske postopke«. Čebihin jo je postavil na šolsko klop in preskusil njeno znanje štetja ter recitiranja. Ker se je dobro odrezala, je dobila zeleno luč za predčasni vpis.

Šola ji ni delala težav. Zelo rada je brala, tudi ponoči pod odejo z baterijsko svetilko. Mama jo je potem »zašpecala« v šoli, tako da so v knjižnici uvedli prepoved izposoje več kot ene knjige na otroka. Rada je tudi pisala in ko so se učenci udeležili Veselega tobogana, je za svoj spis »Kaj bom, ko bom velika« prejela nagrado, enotedensko potovanje z avtobusom po Sloveniji. »Bilo je čudovito,« se spominja Romana. Najboljša stvar je bila, da so Debelem rtiču hoteli posneti oddajo o Veselem toboganu, ker pa je bilo takrat vreme slabo, so morali izlet na Debeli rtič ponoviti.

Na Debelem rtiču pa ni bila le ob tej priložnosti. Ker je bila izjemno drobcen otrok, so jo starši poslali tja v kolonijo, na redilno kuro. »Pa se me ni nič prijelo,« pove v smehu.

Po končani osnovni šoli se je Romana vpisala na pedagoško gimnazijo v Ljubljani. Stanovanje so ji priskrbeli pri stricu in teti in jo poslali v širni svet. »Verjetno se nihče ne zaveda, kaj starši doživljajo, ko gre otrok od doma. Vse dokler sami nimajo otrok. Starši so bili zelo pogumni, da so me pustili samo v Ljubljano. Pred tem sem bila v Ljubljani le dvakrat. Nisem vedela, kam grem, doma niso vedeli, kakšna šola je sploh to, cele tedne sem bila sama v mestu in kljub temu so mi zaupali.« Ko je šla prvič v gimnazijo, so ji rekli, da naj gre kar na »trolo«, da se bo že znašla, kako in kam. Na postajališču Bavarski dvor, kjer je izstopila, je kmalu zagledala punco, ki je bila videti enako izgubljena kot ona. Spogledali ste se in ugotovili, da sta sošolki. Ime ji je bilo Zdenka. Takoj sta se spoprijateljili in čez dve leti sta postali tudi sostanovalki. Sicer sta bili pridni učenki, toda to ne pomeni, da nista nikoli »špricali« pouka. Romana se zelo dobro spominja, kako je bilo, ko sta to storili prvič. V kinematografe je ravno prišel nov slovenski film z naslovom To so gadje. Dekleti sta ga hoteli videti, zato sta namesto na telovadbo raje odšli v kino. Na njuno veliko presenečenje sta v prvi vrsti zagledali Romanino

Foto: Matej Kljun

teto in strica, zraven njiju pa Zdenkina starša. To je bila nerodna situacija.

Ko sta se preselili v svoje stanovanje v Tacnu, sta začeli obiskovati tretji letnik. V šoli jima je še vedno šlo zelo dobro, vendar se je pojavila težava – vedno sta zamujali. V šolo, na šolske izlete, da sta potem morali štopati za sošolci, Romana pa je zamudila celo svojo maturo. Za to nista bili sami krivi, temveč je vedno prišlo nekaj vmes, gneča, avtobus je zamujal ... vedno nekaj. Tudi če sta se v šolo odpravili uro ali celo dve prej, se je vedno zgodilo isto.

Čas v Ljubljani jima je hitro mineval. Poleti sta hodili plavat na bazen, pozimi pa sta veliko drsali v Tivoliju. Ob koncu tedna se je Romana vračala na Bloke z avtobusom, ki je Ljubljano zapustil ob 14:45 in vozil čez Lužarjev breg. Nekega dne je na avtobusu srečala Jožefa, ki je bil doma s Karlovice. Počasi se je začelo med njima nekaj plesati. Začela sta se sestajati, včasih v diskoteki pod športno dvorano v Novi vasi, včasih pa je šla družba z Blok na Karlovice.

Prišel je čas, ko se je gimnazija bližala koncu in se je bilo treba odločiti, kam naprej. Romana se je najprej želela vpisati na študij medicine, ker pa je ta vključeval veliko matematike, ki je ni nikoli marala, se je odločila za študij psihologije. Odločitev je bila zelo hitra in nepremišljena. »Informativni dan je bil ... Saj sploh ne veš, kaj ti tam razlagajo. Ne veš, kaj bi jih sploh lahko vprašal.« Po maturi je morala opraviti še sprejemne izpite na Filozofski fakulteti, smer psihologija, na katerih je bila tudi matematika. Občutek je imela, da ni ravno blestela, vendar jih je opravila in bila med skoraj dvesto kandidati in kandidatkami sprejeta v družbo petintridesetih nadebudnih brucev. Potem pa se je začelo – matematika 1 in matematika 2, psihometrija in statistika. Toliko o tem, da se je odločila za študij, na katerem ni veliko matematike! V prvem letniku, to je leta 1981, se je poročila in se preselila na Karlovice k Jožefu. Kmalu sta dobila Katjo, njuno najstarejšo hči. Romana pove, da bo vedno hvaležna mami in atu s Karlovice, ker sta pazila na malo Katjo, medtem ko je ona študirala. No, saj je bila zelo priden otrok. »Mama jo je hvalila, da je cele dneve spala, samo kaj, ko potem ni hotela spati ponoči!« se spominja Romana. Stvari so se nekako izšle in ko je Katja začela obiskovati šolo, so se že preselili na Škofljico. Romana je medtem diplomirala s področja shizofrenije, hkrati opravila še pripravništvo na psihiatrični kliniki Polje in se kasneje zaposlila v Centru Dolfke Boštjančič na Igu. Sicer je le nadomeščala, vendar služba je pa bila. Kmalu se ji je nadomeščanje izteklo in šla je na Zavod za zaposlovanje.

Lepega dne je prejela pismo, naj se zglesi v vojski, ker iščejo psihologa. Ker je potrebovala službo, si ni preveč belila glave z vprašanjem, ali je ta služba zanjo primerna, temveč se je prijavila na razpis in dobila službo. Bila je ena od redkih žensk, ki so dobile službo v JNA zaradi stroke.

Nameščena je bila v vojašnici v Kranju, pokriva-

la pa je tudi vojašnice v Tolminu, Bohinjski Beli in Škofji Loki. Služba je bila zelo zanimiva in obenem zelo naporna. Opraviti je morala vsa usposabljanja in dodatna izobraževanja, hkrati pa zagotavljati psihološko oskrbo vsem vojakom, svetovati poveljnikom in – kar se ji zdi še najbolj smešno – sprejemati odločitve o priporu težavnih vojakov. »Širokogrudno sem morala odločati, ali bo vojak zaprt sedem ali trideset dni,« pripoveduje Romana. Ogromno dela je imela tudi z novimi naborniki, ko je odločala, ali so sposobni služiti vojaški rok ali ne. Njen staž v jugoslovanski vojski je bil razmeroma kratek. Delala je leto in pol, potem pa se je približevala osamosvojitve. V JNA se je vedelo, da se bo nekaj zgodilo, zato je morala Romana izdelati načrte psihološke oskrbe za več različnih scenarijev. Ker pa je bila takrat že noseča z drugim otrokom, si je štirinajst dni pred odločilnim dnevom vzela dopust. Dogodke, ki so sledili, je nato spremljala prek medijev in sodelavcev. »Politika je vedno tista, ki odreja življenje ljudi. Sediš in čakaš, kaj se bo zgodilo,« je komentirala. Dan pred začetkom vojne so poveljniki v Kranju vsem dali nekaj ur za odločitev, ali bi prestopili. Kar nekaj jih je šlo ven iz vojašnice, preden se je dokončno zaprla. Romano je takrat poklical kolega in ji povedal, da se mora zgledati v zbirnem centru. Ker pa je bila noseča, so ji na njeno željo pogledali skozi prste. Kmalu je imela tudi pogovor z generalom Slaparjem in Janšo, katerima je zelo hvaležna, da sta ji po izstopu iz JNA pomagala urediti vse papirje in zdravstveno zavarovanje. V času čakanja na novega družinskega člana jo je kot psihologinjo z izkušnjami in v evidenci tistih, ki so prestopili prvi dan, poklical general Slapar za pomoč pri selekciji kandidatov in oblikovanju slovenske vojske, a ji je v pogovoru, na katerega jo je povabil, ker je videl, da je tik pred »odločilnim dnevom«, predlagal, da se vidita po porodniški, saj potrebuje le psihologinjo, brez novega, malega vojaka.

Le nekaj mesecev pozneje se je družina Rutar povečala še za enega člana, sina Luko. Kljub temu, da je bila od prestopa dalje zaposlena na Ministrstvu za obrambo kot inštruktor, si je po zaključku porodniškega dopusta prizadevala, da bi čim prej začela delati. Novo priložnost je dobila, ko so v vojašnici Moste potrebovali psihologa. Prijavila se je in s pomočjo kolega dobila službo. Delo je bilo skoraj isto kot v JNA, le pripora se ni več odredilo. V Mostah je službovala sedem let in v tem času je na svet prirojala še najmlajša hči Nina. Po Mostah je bila premeščena na višji položaj, in sicer v brigado na Vrhniki. Tam je delala dobri dve leti, nato je bila premeščena v Postojno na operativno poveljstvo, kjer je ostala do leta 2004. Po vstopu Slovenije v EU in reorganizaciji v slovenski vojski je napredovala in se zopet vrnila na Vrhniko, v drugo vojašnico, kot je bila prej, tokrat kot načelnica oddelka za psihološko dejavnost na Poveljstvu sil slovenske vojske. Poleg zagotavljanja psihološke oskrbe pripadnikov in njihovih družinskih članov je tudi predstavnica Slovenije v eni izmed delovnih

skupin NATO. Veliko potuje po svetu. Udeležuje se najrazličnejših konferenc in seminarjev, organizira konference in obiske predstavnikov tujih vojsk v Sloveniji. Bila je tudi na misiji na Kosovu, obiskala je Bosno, Afganistan – kjer koli so slovenski vojaki, mora biti z njimi ali jih vsaj občasno obiskovati.

Trenutno so za več kot 7500 vojakov ter njihove družine zadolženi samo štirje psihologi. Cilj psihologov je, da se kolektiv čim bolj poveže in da vojakom ne gredo neumnosti po glavi. »Pusti vojaka brez vsega na samotnem otoku in ko se vrneš čez tri dni, si bo stvari uredil tako, da bo imel dovolj alkohola, drog in ženske družbe okrog sebe,« je v šali komentiral vojake Romanin kolega iz Amerike.

Poleg službe – kot da ta ne bi bila dovolj – Romana sodeluje pri usposabljanjih v Centru civilne zaščite na Igu in po prostovoljnih gasilskih društvih po vsej Sloveniji izvaja tudi delavnice in predavanja na temo preprečevanja stresa za prostovoljne gasilce.

»Saj je naporno, vedno imaš nekaj. Na eni strani je družina, po drugi pa moraš biti zmeraj na razpolago,« pravi Romana. Na primer v času poplav v Železnikih je prejela telefonski klic in morala nemudoma oditi. Ni vedela, kam gre, niti za koliko časa. Kamor rečejo, moraš takoj tja, brez vsakršnega obotavljanja. Takšno je življenje v vojski in ker Romana uživa v tem, kar počne – psihologiji namreč – ji ni težko. Vedno se kaj novega naučiš, kaj novega zveš, dan ni enak dnevu. Potem pa vse to razdelaš in uporabiš pri svojem delu.

Bloke Romani še zmeraj pomenijo dom. Če jo kdo vpraša, od kod je, brez obotavljanja reče: »Z Blok, živim pa na Škofljici.« Zelo rada se vrača v domače kraje. Včasih je z družino hodila na Veliki Vrh vsaj dvakrat na mesec, zdaj pa so otroci že odrasli in vsak ima svoje obveznosti, zato se zaradi pomanjkanja časa vračajo bolj poredko. Drugače so Bloke za Romano še vedno izjemne. Kljub dejstvu, da je prepotovala veliko sveta, je ugotovila, da je zelo malo krajev, ki bi bili tako neokrnjeni, kot so Bloke. Preseneča jo, da se te prednosti ne izkoristi. »Denar je mogoče lepo služiti tudi z naravo in čistočo. Bloke so odlični kraj za pohodništvo in kolesarjenje, potem je tu tudi jezero, da ne omenjam zimske ponudbe. Preprosto se ne znamo tržiti,« pove. Hudo ji je, da toliko ljudi zapušča Bloke in kmetije propadajo. Meni, da so dokumentarne oddaje o Blokah sicer korak v pravo smer in da jih je lepo gledati, vendar bi bilo treba narediti veliko več.

Romana ima zelo jasen pogled na svet. Življenje so vzponi in padci ali, kot sama lepo pove: »Človek prenese marsikaj. Vsaka stvar v življenju ima nekaj dobrega in slabega. Znati je treba sprejemati poraze, ne sme se jih pa navaditi. Če ne veš, kaj je poraz, potem tudi ne veš, kaj pomeni slast zmage.«

Matej Kljun

Študija o ustanovitvi muzeja na Blokah

Recenzija študije »Muzej bloške smučarske kulture«

Vsi smo zapisovali, da je smučanje slovenski narodni šport. Nehote smo se poistovetili z Norvežani, ki pa se »zares rodijo s smučkami na nogah«. Zakaj se nam je torej zapisovalo nekaj, kar je ali morda ni bilo? Ali zato, da smo se od prve svetovne vojne naprej v skupni državi ločevali od drugih južnoslovanskih narodov? Poznavalci športa so postavili kriterije, po katerih bi se lahko narod oklical za pripadnost nečemu, kar naj bi bilo narodno prepoznavno. Mi smo zaradi splošnega našega čutenja in vzgibov smučarski narod.

Po osamosvojitvi smo kritično ocenili, kam v svetovno zgodovino bi umestili slovensko smučanje. Bloško ljudsko smučanje, bajtarstvo, partizanske smučarske tekme na okupiranem ozemlju med 2. svetovno vojno in pionirstvo alpskega smučanja slepih so dogodki, ki so primerjalna posebnost ter rojstvo in pionirski razvoj smučarskih poletov, ki so vplivali na razvoj smučanja po svetu.

Čeprav je vsak od navedenih dogodkov posebna zgodba, je vendarle bloško smučanje za nas najpomembnejše z vidika danes v svetu tako uveljavljenega pristopa – kulture smučanja. Bloško smučanje ni ozko gledano zgolj zaznavanje ljudskega smučanja kot edinstvenega smučarskega pojava v južni in srednji Evropi. Bloško ljudsko smučanje je sestavni del načina življenja v zimskih razmerah na planoti, pri čemer so smuči še kako pomembno orodje, ki je Bločanu služilo kot sredstvo za promet, zabavo, celo merjenje moči in spretnosti.

Ob nastajanju študije postavitve smučarskega muzeja na Blokah so se mi nehote utrnili spomini na 27 smučarskih muzejev v Evropi, ZDA in Kanadi. Primerjal sem okolje, kjer so se pojavili, vzroke za nastanek, cilj predstavitve smučanja obiskovalcem in vlogo smučarskega muzeja v samem kraju in širši okolici. Bolj ko sem razmišljal, gledal slike in filme, bolj sem bil prepričan, da je smučarski muzej na Blokah prav nekaj posebnega in ga gre delno enačiti le s smučarskim muzejem, ki je v kraju Umeå na Švedskem. Pa še bo naš muzej bloške smučarske kulture imel prednost pred švedskim, tudi z vidika zimskega življenja z uporabo ljudskega smučanja kot posebnosti v srednji in južni Evropi ter možnosti strateškega turističnega razvoja Bloške planote. To smer so nakazali avtorji študije, ki so podali izjemna izhodišča za podrobnejši program in izvedbo muzejskih vsebin. Uravnovežiti bo treba le posamezne vsebine, v kar se študija ne spušča v zadostni meri. Osrednja zgodba, kot jo imenuje Borut Batagelj, ne sme zbledeti med drugimi vsebinami, saj že sama naloga v študiji nosi naziv BloSKI, torej je smučanje vodilo. Potrebno bo razmisliti še o dodatni bolj slovenski kratici BloSMUK.

Smučarski muzeji se naslanjajo predvsem na razstavljene predmete z naštevanjem zgodovinskih podatkov in manj na kulturo smučanja, sociološke in družbene vidike pojava in širjenja smučanja. Srednjeevropski in južnoevropski

muzeji še toliko bolj na osrednjo temo začetkov športnega smučanja, ki ga tam poznajo bolj s ciljem tekmovalnosti kot družbenim pojavom smučanja. Skandinavci, predvsem Norvežani, prisegajo na idraet, ki ga pojmujejo kot način življenja v naravi, potem ko so smuči kot transportno sredstvo dobile še veljavo kot prostočasno in tekmovalno smučanje. Idraet pomeni poleg življenja v zimski naravi še merjenje moči, spretnosti in vzdržljivosti, pri čemer je vendarle tekmovalni dosežek sicer hvalevreden, vendar ne najpomembnejši. Šport je bil v Alpah bolj usmerjen v tekmovalno smučanje.

Ljudsko smučanje na Laponskem sredi 19. stoletja in začetki športnega smučanja v alpskem okolju koncem 19. stoletja so doživeli razvoj, medtem ko se je bloško ljudsko smučanje ohranilo v prvobitni obliki dolga stoletja, vse do izumrtja. To mu daje poseben pečat. Ko omenimo Bloke, na kaj pomislimo najprej – seveda na bloško smučanje in ostro zimo na planoti.

Bloško ljudsko smučanje je posebnost v alpskih krajih, ki ga je enačiti z laponskimi narodi zaradi značilnega načina gibanja na smučeh in predvsem zaradi borbe za preživetje v najbolj trdih vremenskih pogojih. Predlagani javni prikaz bloškega ljudskega smučanja v muzeju, kot že omenjeno, bo ob uravnoveženi vsebinski predstavitvi razumljivo vodilo obiskovalcem skozi pretekla obdobja posebnega načina življenja v tem delu Slovenije. Sicer zanimivi biotopi, lov na velike zverine ne smejo postati pomensko enakovredni ali celo prevladujoči, saj bodo na ta način begali obiskovalca. Še večjo zmedo bi vnesel stalni prikaz razvoja modernega smučanja. Ta se sicer pojavi na Blokah delno med obema svetovnima vojnoma, več po 2. svetovni vojni. A je v širšem prostoru skoraj nezanimiv zaradi drugih središč v Sloveniji, kjer je postalo moderno športno smučanje izredno pomembno v meščanskih slojih in manj v ruralnem okolju.

Vrednost in strateški razvoj muzeja bo s posebnim prostorom v sklopu z muzejskimi prostori in istim vzhodom za občasne razstave, kjer bodo zaživele sekundarne dejavnosti z vidika osnovnega muzejskega sporočila, kot je predstavitev faune in flore, lova na veliko divjad, razstave umetnikov, tako slikarjev kot kiparjev na temo bloškega smučanja in/ali druge tematike, kratke delavnice za šolarje po obisku muzeja, otroške slikarske kolonije, muzejski

večeri z različnimi temami od smučanja, slikarstva, poezije in literarnih del, naravovarstvenih tem ...

Medtem ko so v tujini muzeji »dodana vrednost« neke-
mu kraju, je na Bloški planoti ustanovitev Muzeja bloške
smučarske kulture začetek dolgoročne prepoznavnosti zani-
mive planote, ki nudi poleti s hladnim ozračjem prekrasne
možnosti za prostočasne dejavnosti, z jezerom prijeten
oddih in nenazadnje odmaknjeno od poletne vročine pri-
jetno, mirno in spokojno bivanje. Samo pisanje o tem kaj
malo pomaga, prav tako tudi ne takojšnja revitalizacija gos-
tiln, gradnja novih nočitvenih zmogljivosti, ureditev tabo-
ra s šotoriščem. Te bodo samevale na začetku, saj bodo tja
zašli redki turisti. Muzejska dejavnost bo sčasoma pritegnila
obiskovalce glede na različne kakovostne občasne razstave
in tematike. Udeleženci bodo imeli priložnost spoznati »v
živo« posebnosti in lepote Bloške planote in morda začeli
redno obiskovati ta sedaj »zelo odmaknjen kraj«. Izkoristiti
je treba Cerkniško jezero, da njegovi obiskovalci skočijo še
za hip sem gor. Kasneje morda za dalj časa. Sedaj grajena in-
frastruktura bo ob muzeju zelo pomembna, ne samo za za-
dovoljitev in v zadovoljstvo prebivalcev, temveč bo postala
sestavni del širše ponudbe.

Nerazstavljeni del predmetov mora biti primerno
skladiščen, da bo dostopen strokovnjakom za ogled in
raziskave. Poseben del bi moral obsegati knjižnico s
smučarsko tematiko. Pričakovanja strokovnjakov bodo,
da bodo tu našli največ podatkov, dokumentov in litera-
ture o bloškem ljudskem smučanju, a hkrati še o zgodovi-
ni in modernem smučanju v Sloveniji in po svetu. Ker ob-
staja največja zbirka drugih knjig zgodovine in sodobnega
smučanja v zasebni zbirki, poleg tega tudi stare fotografije,
razglednice itd., bi bilo vredno razmisliti o odkupu le-te.
Tako bi postala javna in dostopna za raziskovanja, študije
in izposajo širšemu krogu. Ta in drugi podobni vložki bi
dali veliko vrednost in strokovnost muzeju. Če znajo na
Blokah postaviti tak muzej s kakovostnimi vsebinami in
spremljajočimi arhivi, potem njihova druga ponudba, kot je
turizem, lov, jedilnik itd., ne more zaostajati.

Stereotipna postavitve predmetov je sama po sebi preživeta
stvar, če to ni dopolnjeno z interaktivnimi elementi,
pripomočki, napravami in pripravami, virtualnimi pred-
stavitvami filmov in slikic ... Zagotovo mora biti stereotip-
na postavitve s sodobnimi prijemi usklajena, kar je predmet
nadaljnjih detajlnih obdelav. Predvsem je zanimivo simu-
liranje smučanja na pripomočkih, napravah in pripravah,
kot je manjša skakalnica, tek na bloških smučeh na čas ali v
šafetah, ciljanje tarč, snežaka z žogicami med tekom, inter-
aktivni prikaz zime z zameti, tuljenje volkov ... Več o tem
so se razpisali ali nakazali avtorji študije, zato tega ne bi rad
ponavljal. Pri nadaljnjem snovanju muzeja je treba izkoris-
titi obstoječe podatke in grafične upodobitve smučarskih
muzejev po svetu.

Črka na papirju se bere čudovito. Ko je treba pristopiti k in-
vesticiji, ki se začne z vrsto načrtov in končno z gradnjo, je
lahko zapletena ali postane zapletena. Zelo pomembno je že
na samem začetku pripraviti projektno nalogo in nato nad-
zorovati projektanta, kako bo pazil ne samo na urbanistične,
arhitektonske in tehnične pravilnosti projektov v različnih
fazah. Predvsem pa, da ne bo delal sam sebi spomenika in
investitorja »spravljaj s svojimi idejami« na beraško pali-
co, se šel vezano trgovino s projekti, oddajal nepolne pro-
jekte, da ni moč dobiti korektnih ponudb izvajalcev gradn-
je. Uvedba svetovalnega inženirja za pomoč investitorju je v
tujini že dolgoletna praksa, ki prihrani investitorju običajno

precej sredstev. Inženir pripravlja vse vrste razpisov, pripravlja osnutke pogodb z vsemi zaščitami za investitorja, da ne pride do nepredvidenih del, izsiljevanja z avtorstvom itd., itd. Poleg tega nastopa svetovni inženir med dogovori o vseh sporih, ki po pravilu nastajajo predvsem v Sloveniji med investitorjem, projektantom in izvajalcem gradnje, ko vsi hočejo molsti investitorja.

Stane Korenjak nas vpelje v študiji v zgodovinski pregled razvoja turizma. Spoznamo, da so bile Bloke v preteklosti turistično dokaj razvite, kar danes niti približno ne dosega. Odlično predstavi možnosti na posameznih lokacijah z obstoječimi objekti, kar je združeno v tabeli z danimi kriteriji ocenjevanja. Navedba in opis lokacij je zelo primerno izhodišče za nadaljnje obdelave v fazah poteka investicijskega procesa.

Jana Kus Veenvliet z veliko poznavanja izdelave tovrstnih študij sproži in tudi reši povezavo med na videz nezdržljivo nepridobitno dejavnostjo, kot je muzej na Blokah, in pridobitno vejo gospodarstva – turizmom. Prepriča nas, da si obe dejavnosti nista nasprotni, temveč se dopolnjujeta. Muzej naj bi zaradi vsebine kulturne dediščine bloškega ljudskega smučanja privabil obiskovalce, ki bi spotoma še spoznali premalo znane naravne danosti Bloške planote. Avtorica vidi v svoji predstavitvi družbene in ekonomske vloge muzeja v lokalnem okolju razvojne prednosti. Postavitev muzeja vidi kot pomemben nosilec ekonomskega razvoja. Njena trditev je potrjena z dejavnostjo večine ne-

pridobitnih smučarskih muzejev, ki pa vendarle v podobnih okoljih pritegnejo številne obiskovalce, ki bi se sicer tem krajem izognili (Morgedal in predvsem Øverbø, Telemark na Norveškem). Turisti namreč izberejo pot po notranjščini iz Osla do reke Otta preko Telemark pokrajine, namesto po južni ali severni bolj znani poti. Možen je prekrasen izlet na Cerknisko jezero preko Bloške planote, Sodražice, Ribnice in Turjaka nazaj v Ljubljano. Med potjo si popotnik lahko izbere točke, ki jim bo namenil svoje zanimanje. Grobi časovni okvir izvedbe investicije prikaže v enostavno razumljivi tabeli, enako kot okvirne potrebne površine objekta. Časovnica je uresničljiva z normalnim potekom in podporo ustanovitvi muzeja bloške smučarske kulture.

Zgodovinar, specialist za zgodovino smučanja, dr. Borut Batagelj, na njemu svojstven raziskovalni znanstveni pristop kritično postavi bloško ljudsko smučanje v lokalne, državne in mednarodne okvire, s čimer nedvoumno potrdi lastno misel o realni umestitvi bloške smučarske dediščine. Batageljeva trditev o poudarku na »osrednji zgodbi« je edina možna sporočilna vrednota ožjemu in širšemu okolju. Bloško ljudsko smučanje in kultura tega je vodilna bloška posebnost, s katero se občina Bloke mora upravičeno pohvaliti v domačem in tujem okolju. Druge dejavnosti in naravne danosti so le bežen pridih v muzeju, kot poudarja Batagelj »stranski sklopi«, ki naj jih obiskovalec spozna z obiskom narave in le bežno v muzejskem okolju.

Simona Klaus spregovori o etnografskih posebnostih Bloške planote, Jana Kus Veenvliet pa predstavi zanimivo razmišljanje o vključitvi naravne dediščine, ki je ne smemo zanemariti, ampak ji moramo dati primerno obeležje v muzeju. Dodatne podrobnejše predstavitve naj bodo prikazane na občasnih razstavah in muzejskih prireditvah, nekatere celo kot stalne sopotnice urejenih površin za piknike z nadstreški, ognjišči, klopmi in mizami ob jezeru ter morda še kje. Tako o bloškem narečju, kulinarčni posebnostih, živalstvu in rastlinstvu ter habitatnih tipih, na kar opozarjata obe avtorici.

Če dr. Borut Batagelj z zgodovinskega stališča »secira« bloško ljudsko smučanje, domačinka Irena Škrabec v svojem prispevku v študiji poda odlično osnovo za zbiranje predmetov, ki bodo na ogled v muzeju. Škrabčeva ne ostane zgolj pri opisu smuči, temveč spomni na način njihove izdelave, poudari, da so smučali na Blokah tudi za zabavo in spomni na dejansko neznana bloška zimska oblačila. Žal Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske ni objavil grafike bloških smučarjev, tako da starosvetna oblačila niso znana. Nasloniti se je predvsem na novejša grafična zapise in fotografije. Revni kmečki sloj ni našel mesta v starih opisih ali slikah, medtem ko je oblačenje plemstva dobro znano, kot je to prikazal Pokrajinski muzej iz Postojne.

Vse ostane le črka na papirju, če ni finančnega načrta. Tega je pripravila Lili Mahne in za oceno investicije primer- no pripravila vsebino in vire financiranja. Stane Korenjak je pravilno dodal še poglavje o upravljanju muzeja, saj ni dovolj le zgraditi muzej in vanj vtakniti razstavne predmete, temveč je treba upoštevati še »obratovanje« muzeja. K temu bo treba v projektnih nalogah projektantu dodati še zahtevo, da investitorju pomaga, da bo pridobil podatke, kaj pomeni malo večja investicija z manj potrebnega vzdrževanja, in kaj malo nižja investicija z investicijskim vzdrževanjem po prvih petih ali desetih letih obratovanja.

Aleš Guček

Novi doktor znanosti iz zgodovine smučanja

4. marca je na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete potekal zagovor doktorske disertacije Boruta Batagelja Socialna zgodovina smučanja na Slovenskem. Kandidat, ki sodeluje tudi pri snovanju muzeja »bloške smučarske kulture«, je disertacijo uspešno obranil pred tričlansko komisijo: doc. dr. Andrej Studen (Inštitut za novejšo zgodovino), red. prof. dr. Janez Cvirn (Filozofska fakulteta) in doc. dr. Tomaž Pavlin (Fakulteta za šport). Precej obširno delo, ki umešča pojav smučanja v kontekst t. i. kulturne zgodovine. V nekaj krajših poudarkih obravnava tudi pojav bloškega smučanja v njegovi prvobitni ljudski obliki, predvsem pa vsebuje nekaj drugih svežih pogledov na problem interpretiranja vloge bloškega smučanja kot enega izmed ključnih simbolov slovenske nacionalne smučarske identitete.

Spregledani Bločan – Jože Čampa

Valvasor našega časa

Josip Čampa je bil rojen 5. marca 1893 na Strmici (tudi Benete), v hiši številka 3, v občini Bloke na Notranjskem. Njegov oče, Josip Čampa, je bil rojen 6. marca 1839 na Škrlovi, občina Sv. Gregor (pri Velikih Laščah). Mati, Rozalija Čampa, rojena Žlindra, je bila rojena 22. avgusta 1864 na Vinici, občina Sodražica. V družini so bili še trije otroci – sestra Fani ter brata Franc in Janez.

Jože Čampa

Jože Čampa je hodil v ljudsko šolo od leta 1899 do 1906 na Blokah in v Mokronogu. Od leta 1907 do 1913 je obiskoval realno gimnazijo v Novem mestu, kjer je končal 5. razred.

Leta 1914 je bil vpoklican k vojakom in takoj poslan na fronto. V avstro-ogrski vojski je služil do leta 1918. Nato je služboval v jugoslovanski vojski do leta 1919. Iz vojaške službe je bil odpuščen kot narednik – pisar. 23. februarja 1919 je odšel v službo na pošto ravnateljstvo v Ljubljani, kjer je junija opravil izpit za uradnika. Do 16. junija 1919 je delal na pošti Borovlje, nato pa je do 30. aprila 1920 prevzel vodstvo pošte Rožek ob Vrbskem jezeru in potem še vodenje pošte

Sv. Jakova v Rožu (do 28. oktobra 1920). Zaradi plebiscitnega rezultata – Koroška je bila priključena Avstriji – je zapustil Koroško. Nato je delal na pošti v Ljubljani, od leta 1932 na pošti v Novem Sadu, od leta 1934 pa v Beogradu. Od leta 1940 je služboval v Ljubljani, kjer se je kasneje tudi upokojil.

Jože Čampa je bil pred prvo svetovno vojno član nacionalne organizacije Preporod (mladinsko gibanje med Slovenci pred prvo svetovno vojno – preporodovci so bili mnjenja, da slovenskega narodnega vprašanja ni mogoče urediti drugače kot z razbitjem Avstro-Ogrske in ustanovitvijo samosto-

Jože Čampa s hčerkama pred rojstno hišo na Benetah, okrog leta 1980.

jne jugoslovanske države). To leto je bil tudi načelnik in tajnik Sokola (ime slovenskih telovadnih organizacij, ki so do leta 1941 delovale tudi v Jugoslaviji) v Mokronogu. Bil je tudi tajnik in predsednik Združenja poštних uslužbencev za Slovenijo ter urednik njihovega glasila. V Splitu je bil izvoljen za generalnega tajnika vsedrjavne poštne organizacije. Z njegovo pomočjo je Združenje jugoslovanskih poštних uslužbencev postalo ena najnaprednejših in vodilnih sindikalnih organizacij v državi.

Jože Čampa se je leta 1922 poročil z Antonijo Jan – v zakonu sta se jima rodili hčerki. Ves čas se je ukvarjal z leposlovno in znanstveno literaturo. Da je bil bister in vesten raziskovalec življenja, dokazuje njegov obširen tipkopis Na mrtvi straži (roman z Bloške planote, prvotni naslov Ljudje in zemlja), ki ga je začel pisati po drugi svetovni vojni in končal leta 1980. Tipkopis je bogat vir (še)

preverljivih dejstev o zgodovinski dediščini Notranjske iz obdobja 1904/1905.

Roman z Bloške planote, pisan umirjeno in uravnoteženo, je besedilo, ki presega vse, kar je bilo do danes napisanega o Blokah in Notranjski na sploh. Pod naslovom »Osu ni, kozu ni, kakšna brna si pa ti?«, je leta 2007 izšel le krajši izbor besedil (Kulturno društvo Notranjska in založba MATH) iz obsežnega tipkopisa Jožeta Čampe. Na mrtvi straži – roman z Bloške planote, je zaklad, ki nam ga lahko upravičeno zavidajo dežele in narodi z najbogatejšimi zgodovinskimi tradicijami. Kot tak bo citiran tudi v mednarodnem znanstvenem prostoru, domačim ljudem pa bo služil tudi kot ljubezniv zgodovinski spomin na čas oblikovanja naroda. Upajmo, da bo založnikom uspelo delo spregledanega Bločana predstaviti v celoti.

Jože Čampa je umrl v Ljubljani (16. oktobra, leta 1989).

Milan Meden

PRIPIS UREDNIKA:

Znani slovenski novinar in urednik Nedeljskega dnevnika Milan Meden je doma iz Cerknice. Kar precej časa si prizadeva vsaj osvetliti lik Jožeta Čampe, ki je v svojem literarnem delu črpal snov iz svoje mladosti, ki jo je preživel na Blokah. Njegova zapuščina je zelo obsežna in praviloma doslej še neobjavljena. Samo njegov roman Na mrtvi straži obsega 1400 tipkanih strani. Kar dolgo smo v uredništvu iskali Bločana, ki bi bil pripravljen njegovo pisno zapuščino analitično preštudirati ter o njej napisati kaj več. Po možnosti pa naj bi pripravil izbor njegovih del, ki bi izšel v knjižni izdaji.

O tej nalogi se dogovarjamo z Milanko Slavec, ki študira slovenščino na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Upam, da si bo pridobila mentorja, ki bi sodeloval in jo vodil pri delu. Tako nameravamo v prihodnjih številkah več pisati o Jožetu Čampi.

Gospodu Milanu Medenu pa se zahvaljujemo za njegov tokrat objavljeni prispevek in za trud, ki ga vlaga v prepoznavnost doslej nepoznanega Bločana.

Stane Korenjak

Velika noč med nami

Leta 2003 nas je ob velikonočnih praznikih obiskal tudi takratni nadškof Franc Rode.

Poraja se jutranja zarja. Prvi odsevi sinje modrine preplavljajo Bloško planoto. Nekaj se dogaja. Čeprav jutranji hlad daje čutiti, da se zima še ni dokončno poslovila, je vendarle čutiti v ozračju, da se poraja nekaj novega, da prihaja toplina; ki presega poletje, prihaja svetloba, ki presega sonce, prihaja dan, ki ne pozna noči. Tiha sobota, ki je nema priča Nekoga, ki čaka na vstajenje iz groba, je prepustila noč jutranji zarji

novega dne, da se je iz grobne tišine odvalil kamen in Vstali je prestopil prag naravnega v nadnaravno.

Prvi ljudje že prihajajo v cerkev. Pri Božjem grobu, kjer je kamen že odvaljen, mnogi še zadnjič tiho pokleknejo, zrejo v podobo trpečega Zveličarja, nato se počasi pripravijo za veliko procesijo. Tudi ministranti in pevci zavzemajo svoja mesta, vaški možje že ponosno čakajo pod

banderami. Vse je pripravljeno. Po treh dneh zrenja v obsodbo, zaničevanja, trpljenja in sramotne smrti čakamo na trenutek, ko bo duhovnik zapel: »Aleeeeeeeeeeuja, Zveličar naš je vstal iz groba! Zapoj veselo, o kristjan!« Tu se dokončno narava podredi nadnaravnemu, človeško srce zazna novo stvarnost, ki ga iz človeškega obupa in nemoči povzdigne v neminljivo upanje, ki ga podarja velikonočno jutro.

Duhovnik z ministranti in pevci se z Vstelim Zveličarjem slovesno pomakne iz cerkve na piano, koder se razvije dolga procesija ljudi, ki pod banderami molijo in prepevajo. Tudi farni zvonovi močno odmevajo po »priganjanju« pritrkovalcev. Ko duhovnik z monštranco izstopa iz cerkve, ga za rokav pucika eden od častitljivih vaških mož: »Ej, župnik, niso šle vse bandere ven ...« Kaj sedaj? Kje so fantje iz vasi? Kako, da v cerkvi še stoji njihova bandera? Kdo bo poprijel »tuyo« bandero? Drugi fantje? Jim bo to v čast? Naj ženske poprimejo za palice? Procesija obstane in čakamo ... No, končno se ojunajajo fantje, ki niso obremenjeni s staro tradicijo »ena bandera ena vas«, ampak primejo za vzvode in prestopijo prag cerkve. Procesija se lahko nadaljuje. Oj, kako se iz leta v leto spreminja verska tradicija. Včasih so se borili za mesto pod bandero, danes pa se župnik skoraj zaskrbljujoče ozira po cerkvi, ali so vsi odšli na pot. Procesija vztrajno napreduje svojo pot, medtem ko ji naproti prihajajo še nekateri zamudniki, ki so najbrž malo spregledali jutranjo uro.

Da je marsikatera velika noč po koledarju zgodnja, je opaziti na drhtečih rokah nekaterih nosačev bander, ki so pozabili prinesiti s seboj rokavice. Jutranja slana je napovedala ledeno držo palic, na katerih vihrajo bandere. Medtem pa je že čez vas še skoraj sramežljivo posijal prvi sončni žarek, ki napoveduje lepo velikonočno nedeljo. Ministranti zvedavo žvrgolijo z zvončki, kadar mirujejo zvonovi in pevci. Nekateri v procesiji molijo, drugi se spoštljivo tiho radi malo pogovarjajo o zadnjih novostih ali morda sklepajo nove posle, sem in tja pa se marsikdo tiho zazre po poljih v upanju, da bodo v novi sezoni dobro obrodila.

Skozi vse to pa Vstali Zveličar v monštranci blagoslavlja Bloško planoto in kliče bloškega človeka, naj se od zemeljskega začasnega bivanja vedno ozira na večno nebeško življenje, ki mu je prav to jutro odprl pot Vstali Kristus.

Tako je kuhala moja mama

Velikonočni zajtrk

Tokrat smo vam napisale nekaj o velikonočnih običajih in skuhale ajdove štruklje.

Pirhi, šunka, kruh, hren, potica ..., ja, to so jedi, ki so zelo okusne in značilne predvsem za nedeljski zajtrk na praznik velike noči, saj v sebi nosijo globoka verska sporočila.

Po slovenski tradiciji so najlepše pirhe dobili fantje od svojih deklet, saj je »pisanica rdeča – ljubezen goreča«. Hren vsebuje številne zdravilne učinkovine, vendar po mnenju zeliščarjev le tiste korenine, ki jih izkopljemo v mesecih, ki vsebujejo črko r (npr. januar, februar, marec, april). Velikonočna šunka s svojim omamnim vonjem naredi prijetno ozračje. To okusno in dobro meso je pomemben del velikonočnega žegna. Vsaka gospodinja, ki pripravlja

velikonočno košaro, je še posebej vesela in ponosna, če je v njej lepa in dobra potica ali velikonočni kruh. Nekoč, ko so povsod pekli kruh doma, so rekli, da ima v vsaki hiši drugačen okus. To velja tudi za potico.

Dekleta so žegen nosila na svitku na glavah, česar se spominja tudi gospa Ivana, ki pri svojih 90 letih še marsikaj postori po kuhinji. Takole pravi:

Ko sem bila mlada, sem vse nosila na glavi: perilo prat' k vaški štirni, vodo, malico koscem in za veliko noč tudi jerbas. Dekline smo ga nesle z Velikega Vrha k Učjanu žegnati. V jerbasu je bil kolač, želodec in nekaj pirhov. Kolač je bila pletena kita iz kruhovega testa, ki smo jo položile na vrh jerbasa. Vse skupaj je bilo kar težko. Ja, sem znala nosit' na glavi ..., se

spominja gospa Ivana s Studenca.

Odličen dodatek omenjenim jedem pa so tudi štruklji iz ajdove moke, ki so jim menda včasih rekli apostelni.

RECEPT:

- kg ajdove moke
- 2 bloški klobasi ali prekajena svinjska krača ali drugo prekajeno meso
- malo soli
- juha, v kateri se je kuhala klobasa ali meso
- bela moka

V skledo stresemo ajdovo moko, jo malo osolimo, dodamo mleto ali na majhne koščke narezano klobaso. Vse skupaj poparimo z vrelo juho, v kateri se je kuhala klobasa. Če nam juhe zmanjka, lahko dodamo malo vrele vode. Z leseno žlico zamesimo mehko testo, ki bo

primerno za oblikovanje štrukljev. Štruklje oblikujemo z rokami, ki si jih prej pomokamo z belo moko. Kuhamo jih v osoljeni vreli vodi, kjer naj počasi vrejo 20 minut. Vmes jih malo pomešamo, da se ne primejo dna. Ohlajene narežemo na tanjše kolobarje.

Pa še to: Možakarji se bodo pritoževali, če bo v štrukljih premalo mesenih dodatkov. Drugače pa ajdova moka ugodno vpliva proti holesterolu, priporočajo pa jo tudi ljudem s celiakijo, saj je ajda rastlina, ki naravno ne vsebuje glutena. V kuharski literaturi in na internetu pa lahko najdete tudi veliko receptov ajdovih štrukljev z različnimi nadevi.

Zahvaljujem se svoji mami Jožici, mami Fani in teti Ivani Kraševce.

Zapisala Anica Zabukovec

Zima v šolskih klopeh

Zimska šola v naravi Rogla

Komaj smo dobro vstopili v novo leto, že se je naš 6. razred skupaj z vrstniki iz osnovne šole Stari trg podal v zimsko šolo v naravi na Roglo. Med učenci je bilo nekaj takih, ki so že smučali, velika večina pa se je prvič srečala s pravim smučiščem. Kljub začetni nervozi in strahu so kmalu pridno vijugali po strminah Rogle. Postali so dobri prijatelji z učenci iz Starega trga in

se v prostem času zabavali. Tudi pouk na Rogli ni bil težak in dolgočasen, najbolj vznemirljive pa so bile vožnje na adrenalinskem sankališču. Vreme nam je dobro služilo, snega je bilo veliko, temperature pa ravno prave. Da so učenci lahko vzdržali naporen ritem, so z dobro hrano poskrbeli v Domu na Pesku.

Nace Farkaš

MOJ PRVI DAN NA ROGLI

Neučakana sem v ponedeljek vstala že zelo zgodaj. Vožnja z avtobusom se je vlekla kot megla. Končno smo le prispeli na Roglo. Najprej smo se Polona, Erika, Špela, Ana in jaz udomačile v sobi št. 2. Pozneje smo jo poimenovali PINKY GIRLS. Zaslišalo se je priganjanje učiteljev, naj se hitro pripravimo in že smo trepetali pred prvim preizkusom smučanja. Moj strah je bil zaman, saj sem bila v skupini z najboljšimi prijateljicami, Ano in Eriko. Kosilo je bilo odlično in končno smo šli na vlečnice. Najprej je bil občutek neznan, a sem se kmalu navadila. Juniorček je bil čisto lahek. Pot nazaj pa je vodila čez progo, po kateri smo prvi dan padali kot za stavo, kasneje pa se nam je ista pot zdela čisto preprosta. Na vlečnicah nisem imela sreče s sestopanjem. V koči pa smo se začeli spoznavati z učenci iz Starega trga in se tudi zaljubljati. Zvečer smo se odpravili na pohod do Planje. Nato smo imeli spoznavni večer. Izžrebali smo tudi svojega skrivnega prijatelja, ki smo mu na-

menili nekaj pozornosti vsak naslednji dan. Zvečer nisem bila najboljše volje. Hotela sem domov.

Mihaela Drobnič

Smučanje se mi zdi včasih taka mora, da učenje ni v primerjavi s tem nič. Spuščali smo se po vedno težjih progah. Brrr!

Po smučanju smo šli v park Zlodejevo. Adrenalinsko sankanje! Prvo vožnjo sva s Teotimom vozila previdno in nekoliko zavirala. V drugo pa sva se spustila brez zavor in bilo je super.

Andraž Ponikvar

Ko sem prvič stopil na smuč, sem skoraj postavil rekord v padanju. Mislil sem, da nikoli ne bom znal smučati.

Štefan Lah

Med smučanjem me je deklica iz Starega trga spotaknila in takrat sem izkoristil priložnost. Rekel sem

Medeno doživetje

V decembru je naše predpraznično vzdušje popestrilo prav posebno medeno doživetje. Pripravile so ga učenke in učenci devetega razreda, ki obiskujejo izbirni predmet Rastline in človek (RČL). Ker je prihajal čas uživanja ogromnih količin sladkarij in tudi čas številnih zimskih prehladov, so se učenci RČL odločili, da predstavijo pripomoček, s katerim si lahko pomagamo pri zdravem sladkanju slaščic, pri prehladnih obolenjih in še pri mnogem. Ta vsestranski pripomoček je seveda med, ki si v naših domovih zasluži prav posebno mesto.

Pri predmetu so učenci porabili nekaj ur, da so izbrskali najrazličnejše podatke o medu in nato pripravili zanimivo predstavitev. Dan pred dogodkom so učenci jedilnico okrasili s čebelicami, ki so si zaradi mraza nadele božičkove kapice. Razveseljevale so nas s svojo ljubkostjo in spomnile tako na pomlad kot na predpraznično pričakovanje. Za dodatno popestritev jedilnice pa so učenci s pomočjo Čebelice Maje predstavili med ne le kot zdravilo in

dodatek k prehrani, ampak tudi kot kozmetični pripomoček. Učenci so z veseljem prebirali zvrhan lonec njenih nasvetov.

Medeni zajtrk pa so učenci popestrili tudi s pripravo različnih medenih namazov (masleni namaz, skutni namaz z orehu ...). Pripravili so tudi zelo okusne medene kroglice, ki so bile še posebej zdrave, saj so vsebovale veliko suhega sadja, slašek okus pa jim je namesto sladkorja dal med. Medeni zajtrk smo začeli z ogledom filma »S čebelo do medu«, ki ga je pripravila čebelar-ska zveza Slovenije. Preko filma so se učenci seznanili z delom čebelarja in vrstami medu, ki jih poznamo v Sloveniji. Nato pa smo nadaljevali s pokušino medenih dobrot. Učenci so razvajali svoje brbončice z medenimi namazi. Z veseljem pa so pojedli tudi medene kroglice in izrazili željo, da bi jih želeli še kdaj poskusiti ali pa celo sami pripraviti. Medeni zajtrk je bil za učence naše šole res pravo medeno doživetje.

Učiteljica: Alma Kandare

ji, naj gre z mano na sidro, drugače bom še jaz spotaknil njo ... In tako je šla z mano.

Teotim Hiti

Pri vlečnici nisem danes nič padel in na smučanju tudi ne! Zvečer je bil kviz. Ni bil preveč težak, čeprav smo bili komaj predzadnji.

Dejan Ponikvar

Danes smo res dobro spale. Bile smo zelo zadovoljne. Na smučanju je bilo zabavno. Zvečer pa: adrena-

linsko sankanje. Tam je bilo zelo zabavno. Z Zlodejevega smo šli nazaj v kočjo peš. Fantje so se drsali in nas podirali. Bilo je fino!

Erika Jakopin

Danes nas je zeblo kot cucke. Bilo je huje kot v hladilnici! Komaj 8 °C! Danes dobimo dodatne radiatorje. Smučali smo po Ostrouščici 2. Bila je kar huda. Zvečer sta brata Marolt praznovala rojstni dan.

Luka Škerlj

Kakšno je bilo otroštvo некоč ...

V drugem razredu smo se pri spoznavanju okolja pogovarjali, kako je bilo некоč. Učenci so doma poiskali stare predmete in poizvedeli, za kaj so jih uporabljali in koliko so stari. Nekatere predmete so prinesli tudi v šolo in smo si jih skupaj ogledali.

Da pa bi izvedeli kaj več o šoli pred štiridesetimi in celo petdesetimi leti, smo v razred povabili učiteljico Kristino Hace, ki že dolgo in rada hodi v šolo.

Najprej nam je pripovedovala o svojem otroštvu, ki ga je preživela na Rakeku, in nam pokazala svojo punčko, ki jo je dobila od Miklavža, in lesen voziček zanjo. Učenci so si obe igrači z zanimanjem ogledali. Nato nam je pokazala svoj matematični šolski zvezek iz prvega razreda. Pisati je morala zelo lepo, saj so učitelji takrat ocenjevali delo in obliko. Pri ocenjevanju so bili zelo strogi. Za en napačno izračunan račun

je bila ocena samo štiri. Za petico pri obliki pa je bilo potrebno pisati brez pack in račune lepo poravnati v vrste in stolpce. Učenci so morali biti v šoli zelo pridni, sicer so bili

kaznovani. Tinča nam je povedala, da je bila skupaj s sošolci kaznovana s celournim klečanjem zato, ker so na poti v šolo čakali, da se bodo dvignile zapornice in seveda z zanima-

njem opazovali vlak. Zato so zamudili pouk. Učiteljica je bila stroga in jim je rekla, da bi morali v šolo priti po drugi poti, ki jo tudi poznajo, saj se v šolo ne sme zamujati.

Obisk smo zaključili s praktičnim delom. Učenci so se preizkusili v pisanju s peresom, ki so ga pomakali v črnilo. Pisati so morali od črte do črte in paziti na packe, pa še račune so morali pravilno izračunati in se podpisati, saj so dobili oceno za delo in obliko.

Učencem je bila učna ura o šoli некоč zelo všeč. Z zanimanjem so poslušali učiteljico Kristino in opazovali predmete, ki jih je prinesla. Zelo so se potrudili tudi pri pisanju, saj so si vsi želeli le lepih ocen.

Učiteljici Kristini se zahvaljujemo za obisk.

*Učenci 2. razreda in učiteljica
Helena Šivec.*

Spretno vezemo

V sredo 18. februarja smo imeli učenci 7. razreda tehniški dan. Naučili smo se osnov vezenja s križci in vezenja z različnimi vbodi (stebelni vbod, zračni vbod). Te ročne spretnosti sta nam pokazali gospa Marija Ponikvar s Polšečega in gospa Vika

Pešič iz Ravnika. Prinesli sta nam tudi svoje, zelo lepe izdelke. Tehniški dan, ki je trajal pet šolskih ur, je hitro minil, saj je vezenje zelo zabavno, tako za dekleta kot za nas fante.

Jan Ponikvar in Jure Premrov

Obisk mizarske delavnice

V sredo 19. februarja nas je 13 učencev obiskalo mizarsko delavnico Franca Kraševca v Novi vasi.

Gospod Franc ima v delavnici veliko strojev za izdelavo delov pohištva, npr.: mozničarko, krožno žago, poravalni stroj, briketirko ...

Ko smo prišli, je imel gospod Franc že pripravljenih nekaj delov na krožni žagi, iz katerih smo pozneje izdelali police. Najprej smo oblepili robove, potem pa je Matjaž, ki tudi dela v tej delavnici, odžagal kose za police. Sledilo je mozničenje. Matjaž je položil lesene kose na vrtnik in izvrtal luknje, učenci pa smo nanесли lepilo in s kladivom zabili mozničke. Kmalu so bile police nared.

Potem pa smo si ogledali še krivljenje akrilnega stekla, iz katerega bodo nastale »sodobne bloške smuči«. Gospod Franc je segrel električno gred in nanjo položil oba kosa akrilnih plošč. Čez nekaj časa se je akrilno steklo toliko zmehčalo, da smo ga lahko ukrivili.

Na koncu smo se vsem v delavnici lepo zahvalili za lepo predstavi-

tev in odšli v šolo polnih rok, saj nam je g. Franc podaril obe polici, ki smo ju obesili v učilnici tehničnega pouka.

Eva Premrov in Lara Mramor

Pokovci

V letošnjem letu so nekateri učenci osmega razreda postali pravi kemiki. Za izbirni predmet so si izbrali poskuse v kemiji (POK) in se pridružili veliki družini »pokovcev«, ki so tekom let urili svoje kemijske veščine in pridobivali kemijsko znanje.

V pol leta našega druženja so se učenci spoznali z laboratorijskimi pripomočki in njihovo uporabo. Naučili so se tudi, kje te pripomočke najdejo in jih znajo sami poiskati ter pospraviti. Pri tem učenci neizmerno uživajo, saj radi raziskujejo šolski laboratorij in pokažejo svoje znanje tudi pred ostalimi sošolci med poukom kemije. Do sedaj smo izvedli veliko poskusov, ki so močno povezani z našim vsakdanjim življenjem. Trudimo se uporabljati snovi, ki jih najdemo v kuhinji ali kopalnici. Te snovi natančneje spoznavamo in se učimo, kako pravilno ravnamo z njimi, da ne pride do poškodb.

Pred novim letom pa se je naša skupina prelevila v pravi forenzični laboratorij, saj smo s kemijskimi analizami snovi skušali razrešiti grozovit zločin. Na severnem polu ga je zagrešil hudobni škrtar in Božička spravil v veliko zadrego. Z uspešno analizo in zaključki, ki smo jih do-

bili, smo uspeli rešiti božič.

Veliko navdušenja so otroci pokazali tudi pri steklopihaških delavnicah, ki smo jih imeli v okviru pred-

meta. Spoznali so značilnosti stekla in pripravili najrazličnejše steklene pripomočke. Najbolj so uživali, ko je njihovo delo zahtevalo nekoliko umetniške žilice. Cevke so zvija-

li, raztezali, napihovali in nastajale so najrazličnejše umetnine, ki pa so bile tudi uporabne kot slamice za pitje. Slamice so učenci odnesli domov in jih praktično preizkusili. Svoje znanje o steklenih izdelkih pa bomo do konca leta nadgradili z obiskom Inštituta Jožef Štefan, kjer si bomo ogledali pravega steklopihaškega mojstra pri delu.

Naše delo pa še zdaleč ni končano. Spoznavali se bomo z različnimi kislinami, bazami in indikatorji. Ugotavljali bomo, ali v trgovini res kupimo bakrene žice iz bakra, aluminijaste žebelje iz čistega aluminija ali pa zlate verižice iz pravega zlata.

Delo je zelo zanimivo in pestro. Pri tem predmetu se lahko izkažejo tako učenci, ki so pri predmetu kemije dobri, kot tisti, ki jim teoretično znanje dela nekoliko težav. Učenci so se naučili najrazličnejših spretnosti, ki jim bodo prišle prav pri laboratorijskem delu tudi v gimnazijah.

Mogoče pa bo kdo od njih spoznal, da je »biti kemik« in delo v laboratoriju tisto, kar želi početi v nadaljnjem življenju.

Mentorica »pokovcev«: Alma Kandare

Naši otroci radi zapojejo

Na OŠ Toneta Šraja Aljoše in v Vrtcu Nova vas delujejo trije pevski zbori. Predšolski otroci iz vrtca Nova vas in učenci 1. razreda OŠ

Nova vas sestavljajo mlajši otroški pevski zbor MURENČKI. Staršem so se prvič predstavili na nastopu 12. februarja 2009. Predstavili so

tako zelo zabavne dihalne in upevalne vaje, zapeli šopek zimskih pesmic in nekaj šaljivk.

Otroški pevski zbor OŠ Toneta Šraja Aljoše obiskuje štirinajst fantov in devet deklet, skupaj triindvajset otrok iz 2., 3. in 4. razreda. Čeprav so mladi, so že dobro vajeni petja in nastopanja, saj je večina pevcev in pevk začela sodelovati pri pevskem zboru že v vrtcu.

Mladinski pevski zbor redno obiskuje petnajst deklet, ki zavzeto sodelujejo in uživajo v skupnem muziciranju. Morda si tudi one želijo, da bi bil zbor bolj številčen, da bi k zboru prišla še kakšna prijateljica, morda prijatelj ... Pevske vaje na šoli so namreč priložnost, kjer se učenke in učenci lahko srečujejo tudi iz različnih razredov. Pri pevskem zboru se kalijo in oblikujejo pevski talenti, nastopi pa so vedno nepozabna doživetja.

Ob zaključku prve polovice leto-

šnjega šolskega leta so učenci in učenke pripravili nastop z naslovom »Zarajajmo v počitnice«, ki je bil v četrtek, 19. februarja 2009. Staršem in prijateljem glasbe so se predstavili: otroški pevski zbor, mladinski pevski zbor, šolski ansambel na orfovih glasbilih, tri plesalke ter štirje glasbeniki s svojimi glasbili. Sproščena, a kvalitetna predstavitev se je zaključila s skupno pesmijo »Življenje je vrtljak«.

Nastopajoči smo se zahvalili za podporo staršem in povabili k sodelovanju nove glasbene navdušence.

Številen obisk in močen aplavz je pravzaprav edina nagrada, ki smo je deležni nastopajoči. Na tokratnem nastopu je bila ta nagrada zelo obilna.

Irena Cundrič Iskra

Za mame

Tudi drugošolčki so v mesecu marcu razmišljali o svojih mamicah

Moji mamici je ime Nataša. Nosi prstan. Rada obleče hlače. Imam jo rad.

Nejc Mramor

Moji mamici je ime Bojana. Kaj ima rada? Mene. Kakšen obraz? Prijazen obraz. Rada nosi zelene hlače in črne majice. Doma rada kuha. Moja mamica hodi v službo v Ljubljano.

Hana Zakrajšek

Moji mamici je ime Danijela. Rada pospravlja posodo, nosi drva v kurilnico, pometa. Moja mami rada je ješprenj. Jaz imam rad mami. Moja mami je skozi vesela.

Nejc Šraj

Moji mamici je ime Nataša. Dela z računalnikom. Moja mamica je prijazna in nosi ogrlico.

Saša Širaj

Moja mamica je Anica. Rada ima rože in žolco. Rada se obleče v hlače. Rada mi pomaga. Tudi uhane in verižico ima. Zelo jo imam rada.

Karmen Zabukovec

Moja mamica je pridna. Moja mamica je vesela, ko ji preberem pesmico. Rada dela žlice. Zelo jo imam rad.

Kevin Škulj

Moji mamici je ime Maja. Ima skodrane lase. Vesela je, kadar pospravljam. Moja mami ima zelo lepe obleke. Zelo jo imam rad.

Gal Modic

Moji mamici je ime Tanja. Doma dela žlice. Rada se smeje. Vesela je, kadar pomagam pospraviti seno. Jezna je, kadar preveč klepetam. Rada počiva. Imam jo rad.

Rok Žnidaršič

Moji mamici je ime Joži. Hodi v službo. Ima rada živali. Najraje se obleče v hlače. Rada nosi uhane. Rada si natakne prstan in nosi ogrlico. Zelo jo imam rada.

Sara Zidar

Moji mamici je ime Indira. Je vesela, kadar imam rojstni dan. Vesela je, kadar dobi denar in kadar sem priden.

Meris Dulić

Moji mamici je ime Andreja. Moja mami je skoraj vsak dan jezna. Službo ima doma. Doma kuha. Imam jo rad.

Jakob Šarc

Moji mamici je ime Ana. Mamica je v službi doma. Je stroga. Ima uhane. Nosi rada hlače. Mami rada je juho. Imam jo rad.

Matej Premrov

Moji mami je ime Andreja. Rada si barva lase. Ponavadi je huda. Moja mami vozi otroke v šolo in iz šole. Vesela je, če ji pomagam.

Matej Klančar

Pripravila Helena Šivec

Pod vodstvom mentorice Ksenije Brus so v 4. razredu nastale naslednje pesmi za mame.

PESEM MAMI

Mami, ko pogledam v tvoje oči,
so kot zvezdni sij.

Tvoj pogled me boža
kot nežna cvetoča roža.

Ko vsak dan pomislim nate,
v mislih imam darilo zate.

Saj se venomer razdajaš zame
in vedno paziš name.

Sedaj naj povem, da rada te imam
in da ljuba mama si vsem nam.

Ajda Hiti, 4. r.

PESEM MAMI

Ko pomislim na svoje sanje,
se odpre mi potovanje,
mi na misel pride sreča,
ki ni nikdar opoteča.

Mi na misel pride mama,
ki ni nikdar, nikdar sama,
mi na misel pride smeh,
ki ob njej ni nikdar greh.

Martin Drobnič, 4. r

ZA MAMO

Draga mama moja,
jaz vsa sem tvoja.
Vem, da strašno rada me imaš
in da nikoli nikomur me ne daš.

Vzgajaš me in braniš pred strahovi
v moji glavi,
ki niti niso pravi.
Želim si, da me nikoli ne bi zapustila,
draga moja mama mila.

Nika Zabukovec, 4. r.

PESEM MAMI

Rad te imam, moja lepa mamica,
tvoji objemi me božajo kot sapica.
Ljubezen v srcu čutim tvojo,
v sanjah ti izražam svojo.
Dobrota tvoja spremlja me,
četudi mi ne kupiš vse.
Vem, da rože rada imaš,
zatorej tule jih imaš.
Prijeten je tvojega parfuma vonj,

za praznik tvoj odšel bom ponj.
Druženje s tabo me osrečuje,
tvoje petje pesmi me razveseljuje.
Želim si tvojega crkljanja toplega
in dopusta v vodi mokrega.

Lovrenc Ponikvar, 4. r.

PESEM MAMI

Brez tebe moje življenje bilo
bi pravo trpljenje.
Zvesto te bom vedno ljubil
in nikoli te ne izgubil.
Pridna si in delavna,
želim ti, da bi vedno
taka bila.

Gregor Zabukovec, 4. r.

Popki se odpirajo. Že je tu marec in z njim najlepši letni čas – pomlad. Ta mesec praznujejo mamice, babice, žene ...

Učenci petega razreda so takole razmišljali o svojih mamicah. Ker pa želijo ostati anonimni, naj vsaka mamica kar sama odkrije svojega avtorja, ki je svoja čustva zil na papir.

Starša mi pomenita vse na svetu. Mamico imam rada, ker skrbi zame. Je velik biser v mozaiku iz biserov življenja. Mami, rada te imam.

Mami mi pomeni največ in je zame največji biser.

Mami mi pomeni vse na svetu, zato jo imam rada.

Mami je biser življenja, oči pa tudi.

Mamica mi pomeni vse, ker skrbi zame. Čestitam ji za njen praznik in jo imam rad.

Mamici ob dnevu žena želim lep praznik in veliko dobrih dni.

Mami imam rad, ker me je devet mesecev nosila pod srcem in me rodila. Želim ji veliko lepih trenutkov, ko me bo vzgajala.

Moja mamica, naša mamica je kot žarek sonca, ki žari v svetlobi. Mama je zame samo ena mama na svetu.

Za dan žena ti želim vse najboljše.

Mamicam rože v naročje hitijo,
mamicam rože rdeče žarijo.

Da bi nam vedno mlade ostale,
da bi se rade z nami igrale.

Da bi vsak dan natrosil vam sonca,
vam spletel ogrlico sončno brez konca.

Pripravila Pavla Ponikvar in učenci 5. razreda

Vesti iz vrtca

Kamen na kamen palača ...

Zima je s svojimi snežinkami pokrila našo pokrajino in skrila vso umazanijo. Imeli smo čudovit pogled na pokrajino – prava pravljurna dežela. Te dni pa se je sneg stalil in pokazala se je vsa nesnaga, ki ne spada tja. Otroci zgroženo opazijo plastenke, steklenice, pločevinke odvržene kar na travnik ob cesti, na naše igrišče ali v grm. Stopnja ekološkega obnašanja je na nizki ravni. Mi v vrtcu pa se že učimo ločevati odpadke, spoznavamo pomen skrbi za naravo in čisto okolje. Kot ekovrtec zbiramo

embalažo, odpadni papir, pa tudi nevarne odpadke – baterije. V mesecu februarju nas je obiskala »zelena žabica«, ki potuje po vrtcih. Prinesla nam je nahrbtnik, v njem pa naloge, ki nam bodo pomagale širiti ekoozaveščenost. Zbrali smo odpadne embalaže, sedaj pa izdelujemo mini ekootočke. Z njimi bomo doma učili in spodbujali k ločevanju odpadkov. Vsak prav postavljen odpadke šteje!

Martina Ivančič in Ivica Šega

Življenje na Marsu

Četrtošolci smo v nadaljevanjih brali knjigo Vida Pečjaka z naslovom Dječak in trije Marsovčki in ob tem izživel svojo domišljijo. Preberite si, kako živijo Marsovci in pogledajte, kako si mi predstavljamo potovanje po vesolju.

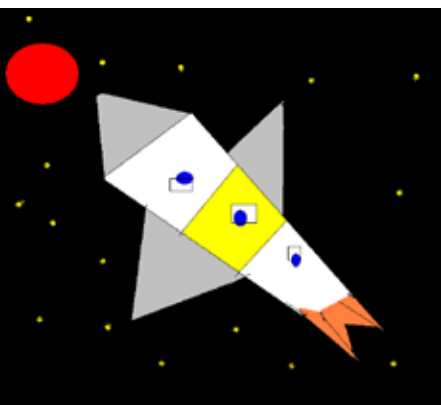
Mars je rdeča krogla. Na Marsu živijo Marsovci. Tam živita tudi Marsovska starša in njihovi otroci Miš, Maš in Šaš. Imajo veliko stanovanje in pet robotov, ki jim ga pospravljajo.

Izdelujejo hrano iz kamenja, oblečeni so v kravate in v čevlje, ki ne prepuščajo ognja. Letijo z vesoljsko cigaro. Po stanovanju se premikajo s stoli. Poznajo tudi Marsovske igrice. Njihove igrice so skrivanje na luni, lovljenje raket in utrinkov.

Na Marsu je veliko Marsovcov. Marsovci so prepovedali vojne, ker so jih prebivalci Tanatosa napadli in so morali uničiti ta planet. Zelo so bili potrti. Prebivalci Tanatosa so bili na začetku zelo prijazni. Potem so pa začeli napadati. Mars jim je udarec vrnil in potem je planet Tanatos razpadel in so imeli Marsovci za vedno mir.

Na Marsu imajo tudi živali, ki jih na Zemlji nimamo. Tam piščanci valijo kokoši, miši lovijo muce, muce lovijo pse, psi se bojijo muc in muce se bojijo miši. Zares smešno!!!

Mitja Ivančič, 4. r.

Obiskal nas je čarovnik

V dneh pred pustom smo že vsi vedeli, v kaj se bomo preoblekli, saj domišljija ne pozna meja ... Da bi jo pomagali širiti, smo povabili na obisk gosta.

V nekaj prav posebnega se rad preobleče Bločan, ki se z veseljem vrača v domač kraj in nas razveseljuje s svojimi spretnostmi. Za otroke vrtca in prvega razreda si je vzela čas in se nam predstavil. Kaj jim je bilo najbolj všeč, so povedali starejši otroci.

Nuša: ko sem mu pomagala in sem čarala lončke in žogice.

Jakob: najbolj mi je bilo všeč, da je začaral karto kačo v pravo plastično kačo.

Erik: barvne škatlice, v katerih so nevidno potovale žogice iz ene v drugo, kamor smo rekli.

Tjaša: ko je Nuša narisala in pobarvala v zvezku.

Jaka: ko je vodo nalil v časopis, pa

ni stekla ven, potem jo je pa nazaj pričaral.

Jože: škatle, v katerih so žogice potovale.

Zarja: ko je kačo potegnil previdno iz vreče in se jo je bal.

Sara: všeč so mi bile rutke.

Katja: ko je začaral kačo iz kart.

Luka: žogice, ki so potovale iz lončka v lonček.

Vas zanima kdo, je ta čarodej? To je Janez Marolt ali, kot ga poznamo mi, čarovnik Džon.

Martina Ivančič

Murenčki

V zboru Murenčki pojejo otroci iz vrtca in učenci prvega razreda. Otroci so stari od dveh do sedmih let. Pevske vaje imajo vsak petek.

V letošnjem šolskem letu so začeli z rednimi pevskimi vajami konec meseca novembra. V mesecu februarju so se z zimskimi pesmicami

poslovali od zime in jih predstavili staršem, bratcem in sesticam in starim staršem. Poslušalci so jih nagradili z dolgim aplavzom.

Po nastopu zboru so se predstavili v svojih igralnicah in razredu z dramatizacijo, ki so jo spoznali, in v njej uživali v prednovoletnem času.

Vzgojiteljice in učiteljice

Športna novica

Bloški šolarji na šolskem poključskem teku v Ratečah

V soboto 31. januarja je v Ratečah potekal letošnji šolski poključski maraton. Zaradi gradbenih del na Pokljuki so bili organizatorji, osnovna šola Gorje, prisiljeni izpeljati tek na drugi lokaciji. Nekaj časa so kolebali med Blokami in Ratečami in se na koncu, predvsem zaradi boljših snežnih pogojev, odločili za Rateče. Te prireditve se je med 1300 udeleženci iz osnovnih in srednjih šol udeležilo tudi 15 učencev naše šole in trije starši. V Ratečah nas je pričakala prava zima s približno pol-

drugi meter debelo snežno odejo in pravi športni praznik z množicami tekačev in pohodnikov. Prireditveni cilj so prejeli spominske medalje. Vsaka šola, ki je imela vsaj 15 udeležencev, je za nagrado prejela par tekaških smuči s čevlji in palicami. Preživeli smo krasen dan in se domov vrnili bogatejši za čudovito športno izkušnjo in en komplet tekaške opreme.

Nace Farkaš

Povabilo k zbiranju donatorskih sredstev za šolski sklad

Šolski sklad OŠ Toneta Šraja Aljoše deluje od konca leta 1998.

Dejavnost šolskega sklada je pridobivanje sredstev iz prispevkov staršev, občanov, donacij, zapuščin in iz drugih virov. Namen sklada je pomoč socialno šibkim učencem in financiranje dejavnosti in potreb posameznega razreda, ki niso sestavina izobraževalnega programa oziroma se ne financirajo iz javnih sredstev, nakup nadstandardne opreme, zviševanje standarda pouka in podobno.

Sklad za opravljanje dejavnosti pridobiva sredstva tako, da obvešča javnost, predvsem pa starše učencev o potrebah po financiranju dejavnosti in potreb posameznega razreda, ki niso redni program in jih ustanovitelj ne financira, o potrebah po nakupu posebne opreme, ki je potrebna pri izvajanju izobraževalnih programov, o potrebah po zvišanju standarda pouka, za kar iz rednih virov ni dovolj sredstev.

Upravni odbor sklada pripravi vsako leto program dela, ki je osnova za pridobivanje sredstev. To je tudi osnova za nabavo opreme ali drugačno porabo sredstev.

Sklad zastopa in predstavlja predsednik Upravnega odbora sklada Metod Kraševac.

Člani so: Bojana Zakrajšek, Valerija Jerič, Pavla Ponikvar, Ivica Šega.

V letošnjem letu bomo zbirali sredstva na naslednje načine:

- prispevki staršev
- zbiralne akcije starega papirja, tonerjev, baterij ...
- donatorska sredstva.

Zbrana sredstva bomo porabili za nabavo učnih pripomočkov, materialov za pouk in pomoč socialno šibkejšim otrokom.

Zaposleni na OŠ Toneta Šraja Aljoše Nova

vas se vsa leta trudimo, da bi učencem, ki obiskujejo našo šolo, ponudili kar najbolj enake možnosti izobraževanja. Zato materiale in pripomočke za pouk poskušamo nabavljati kar se da enotno za vse učence. Poskušamo razbremeniti starše dodatnih prispevkov med šolskim letom.

Morda bo za vas zanimiv podatek:

Razred	Znesek v €	Razred	Znesek v €
1	27,54	6	47,78
2	21,71	7	29,51
3	22,45	8	47,98
4	23,79	9	54,42
5	17,63	Skupaj	302,00

V gornji tabeli so prikazani zneski, ki so jih med šolskim letom prispevali starši za vse dodatne materiale, ekskurzije, vstopnine in prevoze po posameznih razredih.

Zneski so tako nizki prav zaradi sredstev, ki ste jih v lanskem šolskem letu prispevali našemu šolskemu skladu.

DONATORJI V LETU 2008:

- Fragmat, Sodražica
- Renato Ponikvar, Izvir, Cerknica
- Klančar Vojko, Avtoprevoznitvo, Nova vas
- Milavec Lado, Kemont, Nova vas
- Širaj Miran s. p., Nova vas
- Mercator Ljubljana
- Zamet, Zabukovec Metod, Nova vas
- Občina Bloke
- Mulc Jožef, avtoprevoznitvo, Fara
- Kovinoplastika Lož, Nova vas
- Kovinoplastika Lož, Stari trg pri Ložu
- Novolit Nova vas

Vsem se najlepše zahvaljujemo!

Zavedamo se, da je letošnje leto finančno težko, vendar vas vseeno prosimo za donatorska sredstva.

Veseli bomo vsakršne podpore. Že vnaprej se vam zahvaljujemo.

Prispevke lahko nakažete na podračun OŠ Nova vas: 01350-6030644332, sklic na številko: 299001 – šolski sklad. Vse podatke o delovanju šolskega sklada najdete na naši spletni strani <http://www.o-novavas.lj.edus.si>. Morebitne prispevke bomo objavili na tej strani in vas obveščali o namenski porabi sredstev.

Ravnateljica Milena Mišič

Intervju z Mojco Lunka

Bodimo aktivni

MARSIKOMU SE AEROBIKA NE ZDI OMEMBE VREDNA IN PRIMERLJIVA Z DRUGIMI ŠPORTI. RES JE, DA NAŠA BLOŠKA DEKLETA NE TEKMUJEJO IN NE DOSEGAJO ZLATIH MEDALJ, AMPAK VELJA POUČARITI, DA SE REDNO, DVAKRAT TEDENSKO, UDEJSTVUJEJO PRI AEROBNIH VAJAH. AEROBIKA JE ENA REDKIH VADB, KI POSKRBI ZA CELOTNO TELO V SAMO ENI URI IN TEGA PRAVILA SE DRŽIJO TUDI NAŠA BLOŠKA DEKLETA, KI POD VODSTVOM MOJCE LUNKA IN S SVOJO ZAGNANOSTJO ŽE 16 LET SKRBIJO ZA TO »MODNO MUHO«, KOT PRAVIJO NEKATERI. NE SMEMO POZABITI, DA ČETUDI NE BOMO DOBILI NOBENE ZUNANJE NAGRADE, TO ŠE NE POMENI, DA SI NI VREDNO PRIZADEVATI ZA DOBRO OPRAVLJENO DELO IN ZA OSEBNO ZADOVOLJSTVO.

Kdaj ste začeli s poučevanjem aerobike?

»S poučevanjem aerobike sem začela pred približno petnajstimi leti. Naključno, nič načrtno! Hodila sem k aerobiki v Cerknico, kjer je bila ogromna skupina. Zato me je takratna vaditeljica prosila, če prevzamem del skupine. S strahom sem začela, vendar je bila udeležba in energija že v začetku presenetljivo dobra. To mi je dalo voljo, polet in v jeseni sem se že udeležila tečaja za inštruktorja fitnesa in aerobike pri AFA (Akademija za fitnes in aerobiko) v Mengšu, tako da sem svoje veselje do te vrste gibanja nadgradila še s strokovnim znanjem. Kmalu so me povabili, da bi imela aerobiko tudi v Novi vasi. Začela in osnovala sem tudi skupino v Starem trgu in v Grahovem. To sezono imam tri skupine po dve uri na teden, v Cerknici, Novi Vasi in v Grahovem.«

Zakaj ste se odločili za poučevanje aerobike in od kod črpate ideje za raznolikost vadbe?

»Kakor sem že rekla, nikoli si nisem

misllila, da se bom kdaj profesionalno ukvarjala z aerobiko. Življenje in razmere so me prijetno presenetile in za to sem hvaležna. V tem času sem doživela z mojimi vadečimi, poleg odpovedovanja in garanja, tudi ogromno veselja, radosti in srečnih trenutkov. Ko nastopi poletje in končamo z vadbo, potegnem črto in si vsako leto znova potrdim ... se splača ... zopet polna energije in "fit". Ideje za raznolikost vadbe črpam na raznih seminarjih pilatesa, kick box aerobike, power Yoge. Imamo tudi kongrese aerobike, kjer se udeležim raznih predavanj o prehrani, zdravem načinu življenja, pa tudi praktičnih delavnic. Ta vikend sem bila na NIKE konvenciji aerobike v Ljubljani, kjer NIKE predstavi tudi svoja najnovejša oblačila. Njihovi inštruktorji, ki so z vsega sveta, pa predstavijo tudi najnovejše trende v aerobiki, ki so čisto hip-hop obarvani, zelo plesni in za večino populacije zelo neuporabni.«

Od kje tolikšna motivacija za vadbo?

»Motivacija za vadbo? Veselje do

gibanja! Energija, ki jo dobim od mojih vadečih! Čvrsto in stresirano telo! Zdravje, odpornost proti boleznim! Gibanje deluje antidepresivno, skoraj nikoli nisem slabe volje in na tleh. Redna, zmerna vadba deluje na možgane in na celo telo! Preverjeno!«

Ali se v prostem času ukvarjate še s katerim koli drugim športom?

»Ja, ukvarjam se še s tekom, predvsem med poletjem, ko preneham z aerobiko. Udeležim sem vseh tekov za Notranjski tekaški pokal, lani sem bila v svoji kategoriji prva. Udeležim se tudi drugih tekov, ki so v naši bližini. Tek po Lončariji, Mašunski tek Pika na »i« pa je Ljubljanski maraton, ki pride konec oktobra. Ko pa sem na dopustu na morju pa čim več plavam. Redno hodim tudi v hribe in seveda smučam. Za kaj drugega pa mi poleg redne službe in družine zmanjka časa. Imam pa tudi srečo, da je tudi mož športnik in tekač, tako da skupaj trenirava. Navdušila sva še sina, hčerka pa se še ni odločila.«

Ste zadovoljni s puncami in kakšne načrte imate za prihodnost?

»S puncami sem izredno zadovoljna, so moj navdih in povratna energija. Vzdušje postane včasih prav evforično. No, saj niso samo punce, tudi fantje pridejo. Z mnogimi izmed njih se družimo tudi po aerobiki. Vem, da sem marsikatero navdušila tudi za tek. Pred novim letom pa organiziram zabavo za vse skupine aerobičark, ki delujejo v naših treh občinah, Stari trg, Nova vas, Rakek, Grahovo in Cerknica. Letos smo odšle v Postojno v Epic, kjer je bilo veselo kot vedno. Vsaj enkrat na leto se tako vidimo v drugačni garderobi in ne samo v športnih dresih. Kakšnih posebnih načrtov za prihodnost nimam. Edino, kar si želim, je, da bi dolgo imela voljo, da vodim aerobiko in da bodo punce z veseljem hodile na moje vadb. To sezono je posebno velik obisk vadečih v Novi vasi. To me stimulira in je dokaz, da so jim preživete ure z mano všeč.«

Katerih zvrsti aerobike se poslužujete?

»Poslužujem se aerobike z elementi borilnih veščin, kick boxa, karateja. Najprej 10 min ogrevanja, potem aerobni del, ki traja od 20 do 25 min, ko vadeče naučim vnaprej pripravljeno koreografijo, kjer simuliramo udarce, brce, naš srčni utrip se zelo poveča. Nato pridejo vaje za krepitev telesa, predvsem TNZ (trebuh, noge, zadnjica), delo z utežmi in delo na klopcah. Ta del mi je osebno zelo pomemben, posebno zelo ugodno vpliva na lepo obliko telesa. Na koncu pa stretching in sprostitvev. Seveda vse ob primer- ni glasbi.«

Kako bi aerobiko približali moškemu delu in v to privabili tudi Bločane?

»Ha, ha ... ja, zelo lepo bi bilo, če bi prišli na aerobiko tudi moški. Verjetno menijo, da je aerobika predvsem ženska domena. Ko bi enkrat prišli, bi videli, da je v tej vadbi bolj malo ženskega. Predvsem močni, skoraj grobi energični gibi in udarci, garanje, pot lije v potokih, zato tudi naziv moje vadbe Power kick. Kaj naj rečem, fantje, možje, Bločani? Pridite! Ne bo vam žal!«

Klavdija Doles

Intervju z družino Kranjc

Vztrajni zmagujejo

NEKOČ, ŽE DOLGO TEGA, SO V DALJNI, DALJNI DEŽELI ŽIVELI ... NE, NE GRE ZA PRAVLJICO AMPAK REALNOST. GOVORIM O VASICI ŠTUDENO, O KATERI BI LAHKO GOVORILI KOT O PRAVLJICI. V TEJ LEPI IN BLOŠKEGA PONOSA VREDNI VASICI STOKI SEDEŽ TSD OLIMPIJE, KI NAS IZ LETA V LETO VSE BOLJ RAZVESELJUJE Z DOBRIMI REZULTATI. TOKRAT SO BILE MOJE OČI UPRTE K DRUŽINI KRANJC, NA TRI MLADE TALENTIRANE ŠPORTNIKE. SE SPRAŠUJETE, O KOM GOVORIM? ČE NE VESTE OZIROMA NISTE VEDELI, JE ŽE SKRAJNI ČAS, DA SE SEZNANITE, PA ČEPRAV JE ŠPORT OZ. TEKI NAJBOLJ DOLGOČASNA IN ZADNJA STVAR NA SVETU, KI BI VAS ZANIMALA. ZA DOSEGO CILJEV MORAMO STORITI NEMOGOČE, KER TUDI GORSKE POTI NE VODIJO NARAVNOST PROTI VRHU, AMPAK SO SPELJANE V SERPENTINAH. TAKO JE TUDI V ŠPORTU, VČASIH MORAMO VOZITI PO OVINKIH, SAJ JE TAKŠNA POT HITREJŠA OD BLIŽNJICE.

Kdaj ste začeli svojo tekaško kariero in kako ste se znašli v tej naporni disciplini?

Katja: Začela sem relativno zgodaj, v mojem 3.–4. razredu.

Tina: Začela sem z 10. oz. 11. leti.

Žan: S teki sem se začel ukvarjati malo kasneje, in sicer v 7. razredu.

Že v prvih letih nastopanja ste dosegli dobre rezultate. Kakšen je recept za tak uspeh?

Katja: Odgovor je preprost, in sicer z veliko treninga.

Tina: Ko sem bila mlajša, sem veliko trenirala in posledično tudi dosegla vidne rezultate.

Vaše mnenje o konkurenci?

Žan: Ne bom rekel, da so boljši, imajo pa boljše pogoje za trening, ker so bližje Planici za razliko od nas, ko moramo iti drugam in tako izgubimo tudi nekaj dragocenega časa.

Koliko vam pomenijo dobri rezultati in katera mesta zadostujejo za osebno zadovoljstvo?

Katja: Dobri rezultati mi pomenijo veliko, vendar sem zadovoljna že z udeležbo na tekmovanjih.

Tina: V prejšnjih letih sem več trenirala, zato mi je bil cilj uvrstitev med prvih pet, sedaj pa sem že zadovoljna, če na progi koga prehitim.

Žan: Pomembno mi je predvsem, da pretečem progo in "švignem" mimo katerega izmed tekmovalcev.

Klasična tehnika postaja vse bolj priljubljena med gledalci. Kaj menite o tem in kako bi jo še bolj približali širši javnosti?

Janko: Tako da bi uvedli več tekmovanj na krajši razdalji, torej sprintov, ker 10 do 20-kilometrski preizkušnji gledalce dolgočasijo.

Koliko vam pomeni nastop na

Žan, Tina in Katja tečejo. Oče Janko in mama Helena vzpodbujata. Trimesečna Zala pa tudi že komaj čaka, da stopi na smuči.

Bloških tekah, na domači progi?

Žan: Veliko, ker je pred domačim občinstvom in imaš še večjo podporo kot drugje.

Ali med vaše hobije spada tudi tek? Ali se boste udeležili letošnjega TNP?

Tina: Da, saj je to tudi del treninga

in priprav. Tekoškega notranjskega pokala se redno udeležujem in sem tudi dvakratna zmagovalka.

Ali se raje udeležujete tekem v biatlonu ali v klasični tehniki?

Katja: Raje se udeležujem tekem v klasični tehniki, ker je v biatlonu prisotno tudi streljanje, kar pa ni ravno moj plus.

Žan: Treniram klasično tehniko. Tekme v biatlonu sem se udeležil samo enkrat.

Od kje tolikšna motivacija v družini za tek na smučeh?

Janko: Ker imamo veliko pogojev za to. Imamo naravo in živimo z njo. V tem športu je malo podarjenega, vse narediš sam. Motivacija je samo tam, kjer je red in disciplina, pa ni razvade.

Kakšni bodo vaši cilji za prihodnjo sezono?

Katja: Veliko trenirati in še naprej dosegati dobre rezultate. Računam na uvrstitve med prvo peterico, seveda pa se zmag ne bi branila.

Žan, Tina in Katja so navdušeni tekači

Klavdija Doles

TSD Novolit Olimpija

Bloška zastava na italijanski meji

Že drugič, kar gostuje TSD Novolit Olimpija na Blokah, smo morali zaradi pomanjkanja snega organizirati naše tekmovanje za pokal COCKTA na sposojenem terenu. Tokrat smo se v soboto 7. marca odpeljali s kombijem in avtobusom v Rateče, na meter debelo snežno podlago. 65 naših članov, organizatorjev in tekmovalcev z

Blok, Sodražice, Loškega Potoka in Ljubljane je v čudovitem vremenu in prijetnem vzdušju izpeljalo tekmovanje, na katerem je sodelovalo 236 tekmovalcev iz 14 slovenskih in enega hrvaškega kluba. Razvrščeni so bili v 13 kategorij, tekmovali pa so v prosti tehniki s posamičnim startom in 30-sekund zamikom. Ta sistem tekmovanja zahteva visoko

Priprava na tekmo pod bloško zastavo in Novolitovim transparentom

Vrsta pred tekmo in uspešen start

Čaj in nastavljanje soncu

Jaka Marolt je pokalni slovenski zmagovalec v svoji kategoriji

usklajenost delovanja posameznih služb in lahko se pohvalimo, da je vse potekalo brez zapletov.

Sezona tekmovalnega smučarskega teka 2008/09 se te dni končuje z zaključnim tekmovanjem na Rogli, ki bo potekalo 29. 3. 09 s sprintom štafet v klasični tehniki. Takrat bodo tudi znane končne uvrstitve tekmovalcev in klubov v letošnji sezoni. Z vključitvijo članov iz Loškega Potoka in Sodražice v delo našega društva se je število aktivnih tekmovalcev, ki tekmujejo na državnem nivoju, povzpelo čez 30, kar je lep prispevek k razvoju slovenskega smučarskega teka. To nam priznava tudi konkurenca, saj naši boljši tekmovalci redno posegajo po najvišjih uvrstitvah. Težava, s katero

pa se iz leta v leto srečujemo in zanjo še nismo našli učinkovite rešitve, pa je v tem, da nimamo tekmovalcev v starejših kategorijah, saj jim odhod na šolanje po končani osemletki praviloma onemogoči ukvarjanje z aktivnim treningom smučarskega teka. Veseli pa smo dejstva, da se je obdržala skupina cicibanov, ki marljivo trenira in tudi že tekmuje na pravih tekmovanjih.

Smo pa v tej sezoni uspeli z dvigom strokovnosti pri trenerskem delu, saj so trije naši člani, Franc Primožič, Janko Kranjc in Branko Kordiš, pridobili naziv učitelja smučarskega teka 1. Verjamemo, da bo za nadaljevanje usposabljanja strokovnega kadra tudi v bodoče dovolj zanimanja, saj bo to prispevalo k še boljšim

Zmagovalci na stopničkah: dve drugi mesti za organizatorja

rezultatom. Ponovno pa se nam je pridružil tudi trener Franc Ivančič, ki skrbi za športni napredek tekmovalcev starejših kategorij. Je pa v trenerski ekipi še naprej nepogrešljiv Viktor Brezovšek, ki je sam po sebi velik promotor smučarskega teka in ga najbrž vsi poznamo.

Seveda želimo, da bi naše delo opazili tudi tisti, ki odločajo o sredstvih, namenjenih tovrstnim aktivnostim. Zato poskušamo sodelovati z občinami, šolami in sponzorji, saj smo le v sodelovanju z njimi lahko uspešni. Je pa letos v društvu volilno leto, zato bomo na občnem zboru potrdili novo vodstvo. Upamo, da bomo imeli pri izbiri kandidatov za posamezne funkcije srečno roko in da bodo izvoljeni člani pripravljeni tudi v naslednjem mandatu aktivno delovati.

Glede na to, da so neuradni rezultati v klubski in otroških kategorijah že znani, je prav, da najboljše tudi predstavimo.

TSD Novolit Olimpija je med 18 klubov doseglo 7. mesto, kar nas uvršča v zgornjo polovico in s tem moramo biti zadovoljni. Imamo pa v skupini mlajših dečkov zopet zmagovalca – Jaka Marolta, ki je premagal vseh 59 sotekmovalcev in bo prejel od Smučarske zveze Slovenije zlato medaljo za sezono 2008/09. S tem je postal naš najboljši tekmovallec sezone, za kar bo prejel tradicionalno nagrado – tekmovalne smuči. Čestitamo!

Za eno točko, to je le nekaj desetink sekunde, pa je Blaž Kraševac v skupini starejših dečkov zgrešil bronasto medaljo in je uvrščen na skupno 4. mesto. Pri mlajših deklicah se je najbolje uvrstila Maja Bartol in dosegla 33. mesto. Na 10. mesto pa je uvrščena naša najboljša starejša deklica, Tjaša Lavrič. Nekaj tekmovalcev je tekmovalo tudi v biatlonu, kjer sta se na 3. mesto uvrstila Katja Kranjc in Blaž Kraševac, na 5. Tina Kranjc, na 6. Lavrič Tjaša in Andraž Primožič ter na 7. mesto Jaka Marolt. Poleg naštetih pa vse pohvale in priznanje zaslužijo tudi vsi ostali tekmovalci, ki so se letos uvrstili slabše, bodo pa s trdim delom v naslednjih sezonah pokazali kaj znajo in zmorejo. Njihove uvrstitve pa lahko najdete na domači strani Smučarske zveze Slovenije, na naslovu: <http://www.sloski.si/>

Rado Ponikvar

»Hvala bogu, da je mimo!«

MARIJA ORAŽEM

Marija je diplomirala 22. 12. 2008 na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, smer razredni pouk. Njeno diplomsko delo je potekalo pri didaktiki likovne vzgoje, kjer je izdelala diplomsko nalogo z naslovom Priljubljenost slikarske tehnike in motiva pri urah likovne vzgoje. Med študijem ji je bila pri srcu večina strokovnih predmetov in raznolikost področij. Razredni pouk je izbrala zato, ker omogoča razgiban ter ustvarjalen poklic. Na fakulteti

jo je zmotila zastarelost programa in profesorjev. Marija si je službo poiskala v Ljubljani, kjer tudi živi, ob delu pa namerava nadaljevati s študijem.

GREGOR ULČAR

Študij je 16. sušca 2009 uspešno zaključil tudi Gregor. Obiskoval je Fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani, smer elektrotehnika. Izdelal je projekt v podjetju Iskra Sistemi, d. d. in ga podrobno opisal v svojem diplomskem delu z naslovom Izvedba centra vodenja elektroenergetskih objektov Burgas 400. Gregor je že pri vpisu na srednjo šolo kolebal med računalništvom in elektrotehniko, saj ga je oboje zelo zanimalo, vendar se je takrat odločil za računalništvo. Po končani srednji šoli pa si je, kot sam pravi, zaželel malo spremembe in se vpisal na Fakulteto za elektrotehniko. Ker je imel sošolcev bolj malo, je bil odnos s profesorji in asistenti bolj sproščen. Rad je imel predvsem predmete, ki so obsegali tudi praktične

Inženir Gregor Ulčar še brez diplome

vaje, zgolj teoretični predmeti pa mu niso bili posebej pri srcu. Malo se je potožil tudi glede urnika, saj je bil ta včasih tako natrpan, da ni dopuščal časa niti za pošteno kosilo. Gregor upa, da bo kljub zaostrenim gospodarskim razmeram čimprej našel ustrezno zaposlitev.

Iskrene čestitke!

Alenka Ponikvar in Dunja Volf

TD Bloke

Na sejmu Turizem in prosti čas

Turistična zveza Slovenije vsako leto organizira sejem turizma z naslovom Turizem in prosti čas. V sklopu sejma pa je ena dvorana rezervirana za predstavitev turističnih društev iz vse Slovenije. Turistično društvo Bloke se je tega sejma udeležilo drugič zapored, z namenom promocije občine Bloke in predstavitev Bloke čimvečjemu številu potencialnih obiskovalcev. Predstavitev je bila zelo uspešna, saj je sejem obiskalo preko 15 tisoč obiskovalcev. Tudi obiskanost naše stojnice je bila nad pričakovanji, saj je obiskovalce zelo zanimal Pohod po Krpanovi poti in možnosti teka na smučeh. Veliko zanimanja je bilo tudi za pohodništvo in kolesarjenje po označenih poteh. Veliko obiskovalcev je izrazilo navdušenje nad bloško pokrajino in kulinarično ponudbo gostilne Miklavčič. Izkazalo se je, da je skoraj polovica obiskovalcev, ki so bili na naši stojnici, lansko leto, obiskala Bloke. V Turističnem društvu Bloke upamo, da se bo ta trend nadaljeval tudi letos in se bo turizem na Blokah okrepil. Na sami stojnici so največ navdušenja poželi suhomesnati izdelki gostilne Miklavčič v kombinaciji s polnozrnatimi kruhi, ki so jih spekle bloške gospodinje. Kot posebnost smo letos ponujali tudi pumpernikel, to je poseben polnozrnat kruh iz kislega testa, ki je primeren tudi za diabetike, poleg tega pa je idealen za ohranjanje vitke postave.

ČD »Bloke« Nova vas

Čebele in opraševanje rastlin

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je ponovno sprostilo uporabo fitofarmacevtskih sredstev (FFS), ki smo jih čebelarji krivili za pomore čebel v zadnjih letih.

Izgovarjajo se, da so poleg tega izdali tudi natančna navodila o uporabi in ostalih pogojih. Vendar je očitno, da je ponovno zmagala industrija FFS in spomladi bodo verjetno zopet umirale čebele. Vsem gojiteljem rastlin in uporabnikom FFS bi rad predstavil pomen čebel pri opraševanju rastlin in dodal

nekaj napotkov za uporabo FFS.

Naša medonosna čebela z opraševanjem rastlin pomembno vpliva na pridelavo hrane, na pridobivanje industrijskih surovin, pa tudi na človekovo zdravje in druge dejavnike življenja. Vlogi čebele-opraševalke se lahko zahvalimo za izjemno biotsko raznolikost rastlin v naši državi. V Sloveniji živi več kot 22 000 različnih vrst živih organizmov, kar nas uvršča med naravno najbogatejša območja Evrope. Strokovnjaki menijo, da tudi zaradi avtohtone krajnske čebele o Sloven-

iji govorimo kot o evropskem biotskem parku.

Opraševanje rastlin je torej najpomembnejše poslanstvo čebeljega rodu. Narava nagraduje čebele za njihovo delo z medicino in cvetnim prahom. S tem jim omogoča obstoj in razvoj in tudi razširjanje rastlinskih vrst. Med žuželkami, ki oprašujejo rastline, so čebele na prvem mestu. Ker prezimijo v velikem številu, so nepogrešljive pri opraševanju spomladi cvetočega sadnega drevja, saj takrat oplodijo kar okoli 80 % cvetov. Vloga čebel je največkrat dokazana pri opraševanju jablan, hrušk, breskev in češenj. Predvsem na večjih nasadih se hitro pokaže, kako so bili cvetovi oplojeni. Čebele temeljito opravijo svoje delo, kar je razvidno iz donosa in kakovosti sadja. Pri splošni sadjarski pridelavi (podeželje) potrebujemo za pravočasno in kakovostno oploditev 2–3 čebelje družine na hektar, pri intenzivni pridelavi pa več, kar je odvisno od vrste kmetijske kulture.

Vrednost opraševanja je po različnih strokovnih virih od 15 do 30-krat večja, kot je vrednost vseh čebeljih pridelkov skupaj. Zato je med koristmi, ki jih imamo od čebel, brez dvoma na prvem mestu ekonomski pomen opraševanja kmetijskih kultur.

Slovenski čebelarji gojimo več kot 150 000 čebeljih družin. Največ nas je ljubiteljev z manjšim številom družin, zato je slovenski prostor kar dobro poseljen s čebelami. Enakomerna porazdeljenost čebelarjev po Sloveniji zaenkrat še omogoča zadostno opraševanje kulturnih rastlin, bogato izbiro sadja in zelenjave v naši prehrani in rastlinsko raznovrstnost v naravi.

POMNIMO

- Rešitev za dober in velik pridelek je dovolj čebel v času cvetenja.
- Gospodarska vrednost čebel ni merljiva, lahko jo le ocenimo.
- V primerjavi z ostalimi opraševalci prezimijo čebele v velikem številu in lahko že zgodaj spomladi dobro opravijo svojo vlogo.
- Čebelja družina porabi na leto najmanj 20 kg cvetnega prahu.
- V cvetnem prahu je 8–40 % beljakovin, visoko hranilen je s sadnega drevja.

Čebelarji vse gojitelje rastlin in uporabnike FFS prosimo, da:

- škropijo v skladu z dobro kmetijsko prakso (fitofarmacevtski tečaj, testirana škropilnica itn.),
- pred uporabo FFS natančno preberejo navodila, ali je sredstvo škodljivo za čebele; za čebele so večinoma škodljivi vsi insekticidi,
- FFS uporabljajo v najmanjših priporočenih odmerkih,
- uporabljajo pripravke, ki so za čebele manj nevarni,
- škropijo v večernih urah in

Mihael Simonič (www.wikimedia.org)

Čebeli na roži

Ljubitelji peš hoje – preberite!

Kdor ima čas in voljo za pešačenje, naj se nam pridruži. Dobili bi se vsak ponedeljek ob 11h v bifeju »Pri Dominu«, kjer bi se zmenili za kakšen izlet v sredo ali četrtek, odvisno od razpoložljivega časa udeležencev ali tudi od vremena. Sprva bi šli na krajše izlete, tako da najprej dobro spoznamo kraje v občini Bloke, kjer prebivamo. Začetek in zaključek izleta bi bil v Novi vasi. Ko pa se bomo že bolj utrdili, pa so možni izleti ne samo v bližnjo okolico, pač pa tudi v druge slovenske pokrajine (na primer v kamniške planine, Karavanke ali Julijce).

Vabljeni vsi, ki imajo veselje do peš hoje, ne glede na spol, starost, nacionalnost, poklic, delo, ki ga opravljajo, versko pripadnost ali materialno-finančno stanje. Pomembno je, da jih veseli peš hoja, druženje in spoznavanje kra-

jev v bližnji in daljni okolici in da so sposobni hoditi 2 do 6 ur z vmesnimi počitki. Mislim, da ni potrebno posebej poudarjati pomena peš hoje za zdravje. O tem lahko skoraj vsak dan nekaj slišimo na 1. programu Radia Slovenije malo po 6. uri zjutraj pod naslovom »Rekreacija z Uršulo Majcen«. Spominjam se, kako je pri zavetišču »Pod Špičko« nekdanji simpatični skrbnik te koče takole napisal na tablo: »Hodi v hribe, dokler je še čas, kajti prišel bo čas, ko ne bo več čas in kmalu prišel bo ta čas.« Dobro pa si je vzeti k srcu tudi takole razmišljanje: »Zdravje ni roba, ki bi jo lahko kupili na trgu ali v trgovini ali pri prodajalki zelišč

ali v lekarni ali pri zdravniku ali v bolnišnici, ampak je premoženje, ki si ga pridobimo s trdim garanjem in pa z zavestno zdravim načinom življenja.« Ko bomo hodili peš, bomo včasih morda tudi krajši čas trdo garali, kaj pa pomeni zavestno zdrav način življenja, pa se bomo mimogrede seznanili tudi na teh izletih. Nekoč sem nekje prebral tole misel: »Ljudje molijo in prosijo k bogovom, da bi jim naklonili zdravje, da bi pa sami naredili kaj zanj, to jim pa ne pride na pamet.« Sicer pa že dolgo drži rek: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.«

Samo po sebi se razume, da bodo ti izleti prostovoljni, neobvezujoči in zastonj. Izdatki bodo samo za hrano in pijačo, ki jo bo kdo vzel s seboj ali kupil na izletu v kakšni trgovini

brezvetrju,

- se izogibajo prašiv in raje uporabijo škropivo oziroma granulate,
- pravočasno obvestijo bližnjega čebelarja o nameravanem škropljenju s FFS, ki je strupeno za čebele.

Izogibajte se neonikotinoidov!

To so novejši pesticidi, ki so za čebele še posebej strupeni. Gre za sistemske insekticide, to pomeni, da ga vsrkajo korenine rastlin (ali pa je tretirano že samo seme), nato pa se preko rastlinskega soka prenese po vsej rastlini vse do cvetov. V Sloveniji sta najbolj znana dva pripravka, in sicer:

- Gaucho z aktivno substanco imidakloprid in
- Poncho z aktivno substanco klotianidin.

To sta strupa, ki delujeta na živčni sistem žuželk. Čebela v dovolj veliki zaužiti količini takoj umre, manjše količine pa vplivajo na orientacijo, pojavijo se vedenjske motnje in oslabitev imunskega sistema, kar povzroči kasnejše odmrte družine.

Vsako nadaljnje zmanjševanje števila čebeljih družin lahko v naravi povzroči gospodarsko in ekološko propadanje, še posebej v kmetijstvu. Zato tudi bloški čebelarji pozivamo vse uporabnike FFS, da delamo z roko v roki in tako ohranimo čebele, neokrnjeno naravo ter zdrave in varne pridelke.

Stanislav Car

ali gostilni ali v planinskem domu. Za vse morebitne dodatne informacije me lahko pokličete na telefon 01/708-49-52 (Božo Prezelj, Zavrh 5; 1385 Nova vas), najbolje med 13. in 14. uro ali med 18. in 19. uro. Prosim pa, da ne kličete po 20. uri, ker grem takrat že spat. (Velja za pozimi in poleti.) Torej, razgibajmo življenje in ne žrtvujmo bodočnosti, da bi nemoteno uživali v sedanjosti. Prvič se dobimo v ponedeljek, 20. aprila, ob 11h v bifeju »Domin« in da se dogovorimo za izlet v sredo ali četrtek.

Če se bodo ti izleti obnesli, pa bomo lahko kasneje pričeli tudi z izleti ob v sobotah in/ali nedeljah, torej primerno tudi za tiste, ki med tednom nimajo časa.

Lep pozdrav, Božo Prezel

Bloški spominek 2009

V začetku meseca marca je strokovna komisija v sklopu natečaja za projekt Bloški izbrala »Bloški spominek 2009«.

Vsaki, ki je na natečaju želel sodelovati, je moral svoj predlog oddati med 15. novembrom 2008 in 15. januarjem 2009. Odzvalo se je petnajst avtorjev: Mišo Strman, Mirjam Drobnič, Karmen Kraševc, Jožica Strman, Ivica in Vinko

Šega, Franc Kraševc, Karol Košir, Bob Strman, Helena Kraševc in Tomaž Primožič, Marija Kaplan, Ines Obrovac, Kaja Kraševc in Teja Hribar. Strokovno komisijo so sestavljali etnolog dr. Janez Bogataj, slikar Franc Modic in predsednik turističnega društva Bloke g. Stane Korenjak.

Komisija je imela zelo težko delo, zato so izbor izvedli v dveh

krogih. Po besedah g. Bogataja, je bil natečaj dobro izpeljan, zelo zadovoljen pa je bil tudi s samim odzivom udeležencev. Poudaril je, da je za dobre ideje potrebno pohvaliti prav vse sodelujoče, še posebej pa ideji »Medeni Bločan« avtorice Jožice Strman ter »Bloška gajbica« avtorjev Helene Kraševc in Tomaža Primožič.

Komisija je na koncu izbrala dva najboljša predloga. Na drugo mesto sta se uvrstili Mirjam Drobnič in Karmen Kraševc s svojima kipcema »Bloškega smučarja«, prvo mesto in naziv »Bloški spominek 2009« pa je dobil kipec »Bloškega smučarja« avtorja g. Miša Strmana.

Zaključek natečaja, uradno razglasitev zmagovalcev ter podelitev nagrad bomo izvedli na odprtju potujoče razstave o bloškem smučarju, predvidoma v aprilu 2009.

Čestitke vsem sodelujočim, predvsem pa zmagovalcem.

Janez Mišič in Urša Ulčar

Doktor Janez Bogataj in ocenjevalna komisija pri delu

KO ZZB Bloke Častitljive obletnice članov

Slavljenici na praznovanju

Krajevna organizacija ZZB Bloke je pred novim letom organizirala srečanje ob 90-letnici in 80-letnicah svojih članov.

V letu 2008 so častitljive obletnice

praznovali;

- Zakrajšek Ivanka iz Hudega vrha 90 let,
- Mohar Ludvik iz Hudega vrha 80 let,

- Premrov Dušan iz Gline 80 let,
- Bartol Alojz iz Studenca 80 let,
- Žnidaršič Janez iz Fare 80 let.

Našemu srečanju se je pridružil tudi župan g. Doles Jože, ki je poleg lepih besed vsem podaril tudi spominsko knjigo »Po Krpanovi deželi«.

Poleg ostalih slavljenцев je spominsko knjigo prejela tudi tov. Intihar Zofka iz Velikih Blok, za dolgoletno delo v UO. Še sedaj je aktivna pri pobiranju članarine.

Ob tej priložnosti so bila podeljena posebna priznanja Območnega združenja za vrednote NOB Cerknica. Prejeli so jih; Zakrajšek Ivanka, Intihar Zofka, Bartol Alojz, Premrov Dušan st., Mohar Ludvik, Žnidaršič Janez, Knavs Tone. Še posebno praktično darilo pa je prejel dolgoletni zaslužni predsednik KO ZZB Bloke, tov. Mohar Ludvik.

Vsem še enkrat hvala za bogato življenjsko delo, v prihodnosti pa zdrava in srečna leta.

*Predsednik PGD Velike Bloke
Doles Miroslav*

PGD Nova vas

Kupili smo nov gasilski avto

Prav je, da tako kot vsako leto, tudi letos pregledamo delo društva v preteklem letu. Kaj posebnega se ni dogajalo, imeli smo nekaj tekmovanj in dve gasilski vaji. Vse aktivnosti so bile usmerjene v nabavo novega gasilskega vozila.

Kupili smo podvozje za gasilsko vozilo GVC 16/25, to je večje gasilsko vozilo z 2500 litri vode in 500 litri penila, ter vso potrebno opremo za uspešno posredovanje ob požarih in podobnih naravnih nesrečah. Zanj smo odšteli 80.200 €. Večino denarja smo privarčevali, pomagala pa nam je tudi občina. Vseeno pa smo si morali pomagati z bančnim kreditom v višini 9.000 €. Pred novim letom smo s koledarji obiskali vsa gospodinjstva na našem požarnem območju in nabrali čedno vsoto za nadgradnjo našega novega vozila, ki bo po predračunih, ki jih imamo, stala 130.000 €. Ob precejšnji pod-

pori občine, s katero smo že podpisali pogodbo o načinu financiranja nadgradnje, računamo tudi na podjetja, podjetnike, ki jih imamo na Blokah, ljudi, ki nam pomagajo s prispevki, ter še nekaj posameznikov, ki ne živijo na Blokah, so pa kako-rkoli povezani z Blokami in Bločani.

Vsem, ki so nam že pomagali, se iskreno zahvaljujemo, še vedno pa se vam priporočamo, da nam po svojih močeh pomagate nadgraditi to prepotrebno vozilo. Podvozje smo že odpeljali v Gornjo Radgono v podjetje Mettis, kjer bodo vozilo dokončali. Predvideni datum povratka dokončanega vozila je 30. junij letos. Še vedno verjamemo, da nam bo s skupnimi močmi uspela nadgradnja in se bomo 19. julija, na slavnostnem prevzemu vozila in seveda obvezni veselici, lahko skupaj veselili.

Gasilci pa ne gasimo le požarov,

ampak se tudi izobražujemo. Ravno v tem času potekata v Novi vasi osnovni in nadaljevalni tečaj za gasilca, ki se ga udeležuje 64 gasilcev pripravnikov iz Gasilske zveze Cerknica. V jeseni pa nas čaka še prip-

rava tečaja za vodjo enote, ravno tako za celotno Gasilsko zvezo Cerknica.

V letošnjem letu imamo gasilci tudi tekmovanja za pokal Matevža Haceta, ki bodo letos potekala v gasilski zvezi Loška dolina.

Kot vidite se v gasilskem društvu ves čas nekaj dogaja.

Predsednik Zvonko Govednik

Gasilsko vozilo čaka nadgradnjo.

PGD Velike Bloke

Občni zbor že v znamenju praznovanja 80-letnice

Društvo je dne 28. 2. 2009 imelo že 79. redni občni zbor. Prihodnje leto bomo v juliju ali avgustu praznovali okroglo 80-letnico uspešnega, aktivnega in vzornega delovanja.

Iz poročil je bilo razvidno, da vse priprave na ta dogodek že potekajo. Ena največjih pridobitev v zgodovini društva bo zagotovo nova Mercedesova avtocisterna, ki bo ob tej priložnosti svečano predana svojemu namenu.

Občnega zbora se je udeležilo več kot 90 članic in članov. Poleg mladine, ki je prevladovala, so bili prisotni tudi visoki gostje. Župan občine Bloke g. Jože Doles je pohvalno spregovoril o delu društva in o velikem številu mladih, ki z veseljem vstopajo v gasilske vrste, nastopajo na raznih tekmovanjih na vseh nivojih in dosegajo lepe in zavirljive rezultate.

Pozdravne in spodbudne besede o društvu in gasilcih so spregovorili tudi ostali gosti: častni predsednik GZ Cerknica tov. Drago Jakopin, delegacija gasilk in gasilcev iz sosednjega PGD Nova vas na čelu s poveljnikom tov. Milošem Kogejem, poveljnik CZ občine Bloke tov. France Modic, občinska svetnika in gasilca tov. Alojz Mazij in Franc Dobravec, bloški župnik g. Alojz Hostnik in mnogi drugi.

Predsednik društva tov. Miroslav Doles se je v svojem letnem poročilu za leto 2008 dotaknil vseh akcij, od pionirjev do veteranov in obenem dal poudarek različnim aktivnostim, ki se bodo odvijale v letošnjem letu. Zahvalil se je vsem operativnim gasilcem s poveljnikom in mentorji za aktivno delo, še posebej na področju tekmovanja in akcije zbiranja prostovoljnih finančnih pris-

pevkov za novo gasilsko vozilo.

Pri nakupu nove avtocisterne bo zagotovilo glavni nosilec Občina Bloke skupaj s prebivalci, ki jih društvo pokriva, in ostalimi donatorji in sponzorji.

Že danes se veselimo te velike pridobitve. Ob praznovanju 80. obletnice pa ne bomo pozabili na vse Vas, ki nas vsak po svojih močeh zvesto podpirate s finančnimi sredstvi, čeprav vemo, da časi, ki prihajajo, niso za tovrstne nabirke ravno rožnati.

Vsak po svoje in s svojimi mislimi smo z občnega zbora odšli polni optimizma in upanja v prihodnost gasilstva, pomoči človeka sočloveku ter skrbi za dobrine.

Tajnik društva Tomislav Beroš

Delo na občnem zboru.

PGD Velike Bloke

Zahvala darovalcem

Po tej poti se še enkrat javno zahvaljujemo vsem darovalcem finančnih sredstev za nakup nove gasilske avtocisterne PGD Velike Bloke.

Zahvaljujemo se vsem in vsakemu posebej, ki ste po svoji finančni moči prispevali v naši letni in zimski (posebej decembra) nabiralni akciji 2008 in tudi kasneje, vse do zaključka tega prispevka.

Finančni prispevek so darovali:

Iz Velikih Blok; Hrbljan Franci, Hrbljan Justina, Marolt France, Družina Modec, Dondič Ana, Drobnič Anton, Kraševac Branko, Modic Ljubica, Zakrajšek Rajko Dobravc Franc, Žagar Anica, Miklavčič Janez, Hiti Ivanka, Mazij Jože st., Mazij Jože ml., Mazij Slavica, Mazij Matej, Dulić Indira, Snel Anton, Gutnik Roman, Primožič Franci, Bavec Marjan, Obrovac Ivan, Intihar Zofka, Jerič Viktor, Modic Miha, družina Cunder, družina Zupančič, Truden Marjan, Otoničar Vinko, Bregar Franc, Doles Miroslav, Brezovar Tomo, Mramor Lojze, Kraševac Danijel, Lazič Marinka, Modic Zdravko, Kojić Dušan, Biškup Drago, Simončič Maks, Ambrožič Janez - Iva, Modic Andrej, Cimerman Marjan, Jerič Bojan, Škrabec Alojz, Modic Franc, Modic Matjaž, Modic Lojze, Ambrožič Lidija, Mazij Lojze, Modic Lidija, Doles Mirko ml., Beroš Tomislav, Ponikvar Jože, Jakopin Jože, Modic Peter, Drobnič Tereziya, Hiti Mirko, Bahunek Milka, Gobec Roman, Drobnič Mirko, Klučar Anton, Klučar Jože, Kovač Marija, Modic Matjaž 35a, Drobnič Franc, Drobnič Vilko, Meden Viktor, Škrabec Milena, Krevzel Jana,

Z Radleka; Zgonc Anton, Lapanje Julka, Avsec Marija, Maček Jože, Martinčič Ivana, Zgonc Viktor st., Zgonc Viktor ml., Zgonc Milka, Zgonc Andrej, Modic Ivan, Klančar Dušan, Najzer Rajko, Kotnik Janez,

Z Ulake; Tekavec Stane, Kraševac Peter, Kraševac Marjan, Kraševac

Janko, Mramor Alojz, Skender Luka, Kraševac Vida, Šutalo Pepca, Štrukelj Stane, Gradišar Franc, Marolt Zvone,

Z Hribarjevega, Rožanč in Slemenca; Otoničar Janez, Majdič Danica, Kraševac Danijela, Intihar Franc, Kraševac Milan, Klančar Janez, Sernel Franc, Modic Aleksander st., Modic Aleksander ml., Škrlj Ivan, Kraševac Franci, Kovač Franci, Ponikvar Janez,

S Studenega; Jakopin Stane, Koren Anton, Koren Roman, Borc Marija, Avsec Jože, Klančar Stane, Krajnc Janko, Kljun Majda in Rafael, Modic Franc,

Jeršanovo in Lovranovo; Košir Janez, Kraševac Janez, Kraševac Metod, Korošec Slava, Korošec Jože, Zalar Majda, Hiti Marko, Hiti Alojz, Seljak Alojz, Ponikvar Albina,

Zales, Malni, Bočkovo; Mati Pavel, Klančar Marjan, Žnidaršič Milan, Žnidaršič Božidar, Intihar Dane, Hiti Jože,

Hiteno, Sveta Trojica; Zakrajšek Franc, Ponikvar Jože, Mestek Franc, Korošec Bojan, Korošec Alojz, Mramor Janez, Seljak Andrej, Otoničar Dominik, Zupančič Julka, Bečaj Franc,

Nova vas, Fara, Metulje; Šparemblek Janko, Mulc Jože, Govednik Zvonko, Kraševac Stane, Hostnik Alojz – župnik,

Intihar Marjan z Rakeka, Podjetje EFAFLEX INŽINIRING d.o.o. Ljubljana,

Če smo koga pomotoma pozabili omeniti, se iskreno opravičujemo.

Akcija zbiranja prispevkov bo trajala še v naslednjem obdobju, do leta 2010, ko naše društvo praznuje okroglo 80. obletnico. Ob tej priliki tudi želimo slovesno prevzeti novo vozilo.

Skupna zbrana finančna sredstva so namenska in deponirana na TR pri NLB Nova vas, v višini 7.593,16 €.

*Predsednik PGD Velike Bloke
Doles Miroslav*

PGD Velike Bloke

Obiskali smo starejše gasilke in gasilce

Na obisku pri Jožetu Maziju

Vodstvo PGD Velike Bloke ob novem letu obišče svoje starejše člane. Tako smo tudi letos obiskali osem naših gasilk in gasilcev, ki so starejši nad 80 let. Med njimi tudi najstarejšega gasilca našega društva, tov. Mazija Jožeta st.

Našega obiska sta bila z ženo Meri zelo vesela. Ob prisrčnem vzdušju je stekla beseda o zgodovini gasilcev in še o mnogočemu. Naj zaupamo, da je Jože rojen daljnega leta 1920 in je njegovo zdravje še tako bogato in

krepek, da se s kolesom še vedno iz Velikih Blok poda v trgovino v Novo vas. Le malo gasilcev se v taki starosti lahko pohvali s tako voljo in kondicijo. Bloškim gasilkam in gasilcem je pravi vzornik, tako v smislu spominov in zgodovine gasilstva kot tudi, kako je treba zdravo živeti.

Jože, še naprej tako in še veliko zdravih let Vam želimo gasilci Velikih Blok.

*Predsednik PGD Velike Bloke
Doles Miroslav*

V pričakovanju velike noči ...

... so gospodinje, združene v sekciji Zarja, pripravile razstavo v predverju dvorane. Pod taktirko Marije Jakopin so predstavile velikonočne jedi, ki so bile izvirno okrašene. Tokrat so se opogumile tudi tiste gospodinje, ki se rade ukvarjajo z ročnimi izdelki. Prevladovali so kvačkani prtički, obiskovalci pa so občudovali predvsem vezenine z velikonočnimi motivi.

ZAKON O GOZDOVIH, POVZETEK PRAVILNIKA O GOZDNIH PROMETNICAH S KOMENTARJEM

V januarju letos je bil potrjen pravilnik o gozdnih prometnicah, ki govori o izgradnji, vzdrževanju, načrtovanju in obnovi starih, že od prej uporabnih poteh in vlakah. To je predvsem pomembno za odpiranje gozdov za mehanizacijo, ki omogoča možnost vstopa v gozdni prostor za koriščenje dobrin tega prostora. Pomen odpiranja je prostorsko zaokrožen predel v gozdovih in je načrtovan gradbeni poseg za gozdno vlako ali cesto za boljšo dostopnost spravila in prevoza lesa. Pri tem pa je strogo potrebno upoštevati najmanjše poškodbe tal, gozdnega sestaja in same narave. Ogrožene ne smejo biti tudi gozdne živali. Gozdna cesta je zgrajena za prevoz lesa, je nekatégorizirana v skladu s predpisi, ki urejajo javne ceste, je

javnega značaja in je vodena v evidencah cest.

Gozdna vlaka pa je grajena ali ne-grajena gozdna prometnica, je pa namenjena spravlilu lesa do gozdne ceste s pravilnimi sredstvi. Prav tako pa mora biti načrtovana in evidentirana.

Ves sistem načrtovanja odpiranja gozdov sestavlja okvirno podoba v projektu gozdnih cest in vlak. To izvaja Zavod za gozdove Slovenije. Elaborat se izdelava tam, kjer ni še urejenih poti in vlak, morajo pa biti vsaj minimalni pogoji, priložena mora biti vsaj kopija katastrskega načrta, v katerem so vrisane meje predela gozdov in z mejami vseh lastnikov v tem predelu gozda in parcelnimi številkami, v širšem pa meje gozdnogospodarskih enot v predelu odpiranja, če jih še ni. Podani morajo biti tudi podatki o namenu odpiranja z vsemi tehničnimi podatki in presojo neposrednih in posrednih vplivih nameravane take gradnje na gozdni ekosistem. Izdelan mora

biti tudi varnostni načrt, kjer je le-ta obvezen.

Geodetski načrt novega stanja zemljišč po izgradnji novih cest pa se izdelava v skladu s predpisi.

Vzdrževanje gozdnih prometnic se opravlja pod pogoji, kot jih določajo predpisi, ki urejajo gozdove. Vse to se opravi in izbere dokumentacijo, pridobi uporabno dovoljenje, potem pa vpiše v izbirni kataster javne gospodarske infrastrukture.

Raba gozdnih cest je poleg lastnikov gozdov tudi za druge uporabnike, vendar na lastno odgovornost. Zavod za gozdove v sodelovanju lastnikov gozdov in občino odloči in označi režim uporabe gozdne ceste. S tem se zagotavlja optimalno večnamensko gospodarjenje z gozdovi. Spet pa je obvezno paziti na ekosistem in ohranjanje narave.

Gozdna cesta mora biti označena z opozorilno tablo »Gozdna cesta«, uporaba na lastno odgovornost. Vzporedna mora biti tudi vsa evidenca cest, ki vsebujejo podatke: o

imenu ceste, kategoriji ceste, dolžini v metrih, tehničnih elementih, pripadnosti prostorskim entitetam gozdnogospodarsko območje, občina.

V ta namen se plačuje preko davčne uprave na poseben konto za gozdne ceste od katastrskega dohodka in s tem se potem to vzdržuje. Ta pravilnik je bil sestavljen še v prejšnjem mandatu vlade. Podpisala sta ga tedanja ministra, sedanja vlada pa ga je potrdila. V njem so zaščiteni tako lastniki gozdov, Zavod za gozdove in država.

Ker pa sem doma z Gore, poznam vse gozdne ceste na našem področju. Zajete in evidentirane so samo na območju Kržetov in Petrincev, zahodno od hriba Kladnik pa ne. Manjka od Betovonega proti Malemu Logu, Sladki Potok in Kebel. Ko bi se vsaj popravile, da bi bil boljši dostop za odvoz lesa, da se ne bi daleč vlačilo les, s tem pa se dela erozija tal. Upamo, da bomo dočakali tudi to.

Janez Arko, Gora

Martin Krpan je bil doma iz Zavrha na Blokah

Fran Levstik v svoji povesti o Martinu Krpanu navaja, da je bil Martin Krpan doma z Vrha pri Sveti Trojici na Notranjskem. V Sloveniji je obstajala samo ena vas z imenom Sveta Trojica. Ta vas se nahaja na severnem predelu Bloške planote. Martin Krpan je bil doma v bližini te vasi. Toda v bližini navedene vasi ni nobenega naselja z imenom Vrh, ampak se tu nahaja vas Zavrh. Iz določenih razlogov, ki sem jih navedel v svoji razpravi z naslovom Martin Krpan je bil Bločan, je Fran Levstik preimenoval vas Zavrh v vas Vrh. Da je Levstikova vas Vrh dejansko vas Zavrh, nam posredno v vezi z zgodovinskimi dogajanja na bližnjem gradu Nadlišek pove sam pisatelj v svoji povesti. Iz povesti je tudi razvidno, v katerem obdobju se je zgodba dogajala in v katerem kraju je Martin Krpan živel takrat, ko je prižigal sveče v cerkvi sv. Urha.

Pred obglavljenjem Brdavska na Dunaju je Martin Krpan le-temu rekel, naj hitro zmoli kakšen očenašek, ker se mu mudi domov, da bi slišal zvon, ki poje na Vrh pri Sveti Trojici. Torej bi rad slišal zvon

iz kapele, odnosno cerkve sv. Urha, ki stoji na griču Nadlišek v neposredni bližini vasi Zavrh.

V pogovoru s cesarjem na Dunaju Martin Krpan pove, da mu je ob priliki povratka iz Trsta, ko sta z ženo Marjeto nesla grozdje, zbolela in jo je moral nesti v košu na ramenih. Zaradi tega mu je bilo zelo nerodno, ker so ga ljudje spraševali, kakšno kramo prenaša. Takole pravi: »Raje bi doživel, da bi se mi bili utrgali v cerkvi naramnici obe hkrati takrat, ko bi sveče prižigal.«

Zanima nas, ali je Martin Krpan prižigal sveče v cerkvi sv. Urha pred letom 1686, ko je bil zgrajen dvorec na Pajkovem in so se turjaški grofje iz gradu Nadlišek preselili v dvorec na Pajkovo, ali po tem letu, ko je Cerkev prevzela opuščeno grajsko kapelo na Nadlišku in jo spremenila v svojo podružnično cerkev.

Z gotovostjo lahko trdimo, da grajska kapela sv. Urha pred letom 1686, ko so turjaški grofje še živeli na gradu Nadlišek, ni imela cerkovnika, ker ni bil potreben. Kapela je bila zasebna last in Cerkev ni imela jurisdikci-

je nad njo. Obseg verske dejavnosti v tem sakralnem objektu je določal lastnik kapele. Nikakor ne bi grajska gospoda prenesla, da bi dan za dnevom, trikrat do petkrat na dan poslušali hrup zvonov iz zvonika, ki se je nahajal tik ob gradu, zvonovi pa so viseli v zvoniku v višini oken grajskih soban. Na gradu se ni zvonilo za umirajoče, umrle, ob pogrebi, kakor se v glavnem tudi ni izvajalo drugih cerkovniških dejavnosti. Maše v tej kapeli se niso brale vsak dan. Če bi grad le imel svojega cerkovnika, to zagotovo ne bi bil Martin Krpan, ker grof ne bi dovolil, da se njegov plačan uslužbenec ukvarja s strogo prepovedanim tihotapstvom s soljo. Ker grad ni imel cerkovnika, tako tudi ni imel svoje mežnarije. Na osnovi ugotovljenih dejstev vidimo, da Martin Krpan pred letom 1686 ni mogel prižigati sveč v grajski kapeli sv. Urha.

Franciscejski kataster, ki je bil za Kranjsko deželo izdelan v letih 1823 do 1826, nam ne more posredovati nobenih podatkov o morebitni mežnariji pri gradu Nadlišek. Od časa izselitve Turjaških iz gradu

pa do časa izdelave franciscejskega katastra je preteklo 137 do 140 let. Od časa pozidave kapele sv. Urha v cerkev sv. Urha, ki je bila okrog leta 1740 in so ob tej priliki odstranili zidovje grajskih stavb, pa je preteklo približno 86 let. Vprašamo se, kako naj izdelovalci franciscejskega katastra vedo, čemu so pred 140 odnosno 86 leti služile posamezne grajske stavbne parcele. Od časa opustitve gradu do sedaj je preteklo že 323 let in zato navedbe ljudskega izročila, kje je stala mežnarija, v kateri naj bi živel Martin Krpan, niso uporabne, ko pa vemo, da smo ljudje kratkega spomina in tako le malo ljudi ve za ime, deklški priimek in od kje je bila doma njihova praprababica, ki je živela pred približno 100 leti.

Iz navedenih ugotovitev sledi, da Martin Krpan ni mogel prižigati sveč v grajski kapeli Sv. Urha v času, ko je bil grad še naseljen, ampak pozneje, ko je opuščeno kapelo prevzela bloška župnija in jo preimenovala v svojo podružnično cerkev v vasi Zavrh. Bloška župnija, kakor pozneje trojiška župnija, pri tej cerkvi nista zgradili mežnarije, ker verjetno nista imeli na razpolago zemlje, ki bi jo lahko dodelili tej mežnariji. Skrb za cerkev je prevzela vas Zavrh, kateri je cerkev tudi pripadala. Tista domačija, ki je opravljala mežnarijska dela, je dobila plačilo v

Kozerija

Priporočilo

Neke spomladanske sobote se bodo šolarji, lovci in še nekateri člani drugih društev podali po Bloški planoti, še zlasti po cestah, pobirat smeti. Številnim obiskovalcem in popotnikom po naši lepi deželi pa majhen nasvet:

Ko potujete po Blokah, ne bodite v zadregi, če vam dela napoto prazna pločevinka od piva ali plastenka. Vrzite jo skozi okno. Na urejenih počivališčih izpraznite čike iz pepelnika kar na tla in nikar ne polnite smetnjakov, ki kazijo okolico. Tisto raztrgano preprogo, ki vas že dolgo živcira pod nogami, pa pustite v bližnjem grmu. Na mizi ali klopi pustite masten pljunek. In če ste močni, to pokažite ter poškodujte prometni znak.

Na Blokah se zares imejte lepo in počutite se kot doma.

Japec Pika

obliki bere od petih vasi, ki so spadale pod zvon sv. Urha. To so bile vasi Zavrh, Polšeče, Hiteno, Zales, Štorovo in Zg. Bočkovo. Cerkev sv. Urha tako nikoli ni imela mežnarije, kakor tudi ne svojega stalnega poklicnega mežnarja.

Cerkev sv. Urha je pripadala vasi Zavrh, bila je torej završka. Druge bližnje vasi niso imele pravice, da bi se vmešavale v delo pri oskrbi te cerkve. Iz teh dejstev lahko zaključimo, da je moral biti Martin Krpan, da je lahko prižigal sveče v završki cerkvi, domačin iz vasi Zavrh. Torej, doma je bil iz Zavrha pri Sveti Trojici na Blokah.

Turistični delavci na Bloški planoti lahko marsikaj pokažejo obiskovalcem teh krajev. Tako jim lahko razkažejo vas, kjer je bil doma Martin Krpan, toda bognedaj da bi po vasi iskali imaginarno domačijo Martina Krpana. Lahko jim pokažejo cerkev sv. Urha, kjer je Martin Krpan prižigal sveče. Z dovoljenjem g. župnika bi lahko v cerkvi pozvonili, da bi slišali čudovit glas enega najstarejših slovenskih zvonov, ki je star že 627 let in katerega glas si je Martin Krpan tako želel slišati, ko je bil na Dunaju. Lahko bi si ogledali oltar, kjer je Martin Krpan prižigal sveče. Obiskovalcem bi lahko pokazali ostanke protiturskega obzidja in obrambnih jarkov, na kratko opiše zgodovina gradu in cerkve. Prikaže se obdobje protestantizma v teh krajih s poudarkom na prevajalcu Sv. pisma Juriju Dalmatinu. Obiskovalce bi lahko popeljali v kanjon Iške ali Zale, da si ogledali kristalno čistost vode, kar se lahko vidi le še redkokje. Opozorili bi jih na lepoto teh krajev in še na marsikaj drugega.

Slavko Petrič

in

vabita k sodelovanju v okviru akcije
»Moja dežela, lepa in gostoljubna«.

Na Blokah je lepo

Bločani imamo srečo, da živimo v zelo lepem naravnem okolju. Če k temu dodamo lepo urejene domačije, cvetje na oknih, pokošeno travo in še kaj, potem je pri nas kot v raju.

Akcija bo potekala celo poletje. Posebna strokovna komisija bo ocenila vse, ki se bodo prijavili k sodelovanju. Za Mihaelovo, ko bomo praznovali občinski praznik, pa bo župan razglasil rezultate in podelil priznanja in nagrade za:

- **najlepše urejeno kmetijo,**
- **najlepše urejeno stanovanjsko hišo z okolico,**
- **najlepše urejen vrt in**
- **najlepše urejen balkon.**

Strokovna komisija bo ocenila tudi najlepšo zunanjo ureditev lokala (trgovine, gostišča, obratovalnice ali industrijskega objekta) in mu podelila posebno priznanje za:

- **najlepši lokal*.**

Vsi, ki želite sodelovati, se prijavite do 30. junija 2009 na naslov:
TD Bloke, Nova vas 4a, 1385 Nova vas ali e-mail: tdbloke@volja.net.

**Prijava v kategoriji najlepši lokal ni potrebna.*

NOVO ZA VAŠKE SKUPNOSTI

Za ureditev vaških javnih prostorov bomo podelili

tri vrednostne bone po 300 €

za nakup sadik in cvetličnih semen.

Prijavite se!

Vremenski obeti

Menim, da bo prav, če bralce Bloškega koraka v uvodu opozorim na nekatere pojme, ki sem jih uporabljal pri opisovanju vremenskih dogodkov. Tako sem se pri določanju posameznih luninih men, časih trajanja mene in znamenja, v katerem se sprememba zgodi, držal izračunov in podatkov Astronomskih efemerid za leto 2009, kot jih je objavil Astronomsko – geofizikalni observatorij oddelka za fiziko FMF v Ljubljani. Ljudske modrosti, ki pripovedujejo kakšno bo vreme v prihodnosti, če bo na določen dan takšno in takšno vreme, pa so iz zakladnice slovenske ljudske pripovedi.

KRATICE

Kulminacija (klm.) pomeni v astronomiji najvišji položaj nebesnega telesa ob prehodu skozi poldnevnik. Drugače pa pomeni tudi vrh, vrhunec moči, slave, oblasti, tudi najvišjo točko, položaj.

Konjunkcija (kn.) pomeni v astronomiji lego dveh teles na isti

ekliptični dolžini. Drugače pomeni tudi sočasnost dveh dogodkov, procesov, tudi preplet dogodkov.

POMLAD 2009

Sušec bo še pravi zimski mesec. Vse tja do prvega pomladnega dne bo čisto zimsko vreme. Potem se malo otoplili. V aprilu se obeta spremenljivo vreme s kar veliki količinami dežja, posebej ob mlaju. Maj se bo začel z lepim vremenom, potem pa se bo skisalo in ohladilo. Pač po pravilu za maj. Če je na začetku toplo se ob koncu ohladi. Velja tudi obratno.

APRIL

Zvedrilo se bo šele 2. aprila s prvim krajcem. Lepo in prijetno vreme se bo vleklo še tja do 9. aprila, ko nastopi ščip.

Velika noč bo v nedeljo 12. aprila in kaže, da bomo imeli enkrat za spremembo lepo vreme za ta praznik.

Plašče bomo tako slekli prav za veliko noč.

Zadnji krajec 17. aprila bo prinesel spremenljivo vreme.

Konec aprila, ob mlaju, ki nastopi 25., pa bo mrzel in deževen.

MAJ

Prvi krajec bo ravno 1. maja in prinesel bo lepo vreme.

Kaj pa prvomajski prazniki?

Konec aprila bomo imeli deževno in hladno vreme, otoplilo pa se bo prav na 1. maja dan in se nadaljevalo prav tja do sredine maja. Naprej pa drugič.

Dragi bralci Bloškega koraka, posebej vsi tisti bralci, ki prebirate vremensko rubriko. Skozi lunine mene in vremenska dogajanja v letošnji jeseni sem poskušal 'pokukati' v prihodnost in napovedati vreme za prihodnjo pomlad. Ampak, luna je velika in nepredvidljiva gospa, ki mnogokrat zataji. Pri tem ji 'pomagajo' tudi vremenske spremembe pri nas in v svetu. Nekateri vremenski dogodki in pojavi so naravnost strašljivi. Močno kažejo, da večkrat kot luna zatajimo ljudje z nespametnim ravnanjem. Marsikaj bomo morali spremeniti, če bomo hoteli našo lepo zemljo ohraniti. Ko se boste ozrli v nebo in godrnjali nad vremenom in kritizirali moje napovedi, se poskušajte spomniti, kaj lahko naredite kot ozaveščen človek, da bi vreme ostalo tako, kot se ga spominjamo iz mladosti oziroma, kot nam o njem pripovedujejo ljudske modrosti, nastale v stoletjih med ljudmi. Ta prispevek vzemite le kot skromen klic k modremu življenju: »Naredimo vse, kar moremo, da ohranimo naše Bloke in Slovenijo lepo in zdravo.« Srečno.

POLETJE 2009

Več je vredno eno poletje kot sto zim'

Hude nevihte ne trajajo dolgo.

Če zelo grmi, bo malo dežja.

JUNIJ – ROŽNIK

Dan traja 15 ur in 32 minut.

»Sever, ki ta mesec vleče, obilo žita privleče«.

Ščip nastopi 7. junija ob 20.12 uri

v znamenju Kačenosca. Vreme se bo ravnalo po vetru. Če bo sever ali zahodnik, bo lepo, in obratno, ob jugu bo dež. No, če bo dež te dni, nam bo Medard, ki goduje 8. junija, tako vreme nakazal še za naslednjih 40 dni. Spet se nam obeta mlačno, vetrovno in vlažno poletje. Znamenje Kačenosca nas opozarja na hrbtnico, kolke, žile in stegna. Ugodno pa je za urejanje davčnih zadev, za igre na srečo, stave in obiske v tujini. Ugodno počutje bosta podkrepila tudi Neptun in Jupiter, ki bosta v konjunkciji z Luno (13. 7.), ter velika ozvezdja Mali medved, Volar, Zmaj, pa tudi Perzej, ki bo v spodnji kulminaciji.

Zadnji krajec bo nastopil 15. 6. ob 00.15 v znamenju rib. Obetamo si lepo vreme. Na ta dan goduje sv. Vid. 'O Vidi se skozi noč vidi' in 'Vid dežja ne daj, da bo lepe žetve kaj'. Lepe vremenske obete lahko nekoliko pokvari Venera, ki bo v konjunkciji z Marsom. Njuno poigravanje lahko prinese kakšno nevihto. Tudi hujšo. **Astronomsko poletje** (Kres) nastopi 21. rožnika ob 7.14. uri. Sonce je na Rakovem povratniku in začne se vračati po navidezni poti nazaj.

'O kresi se dan obesi' in tale 'Kolikor dni kukavica še po kresu kuka, toliko tednov po Mihelu v roke ne bo huka'. Bomo videli.

Mlaj bo nastopil 22. rožnika ob 21.35 uri v znamenju dvojčkov. Vreme bo spremenljivo. Nič poletno. Lepo bo ob severu, dež pa ob jugu ali jugozahodniku. Ob deževnih dneh bomo polni skrbi, hromila nas bosta nervoza in nestrpnost. Trigalo nas bo v ramenih, težko bomo dihal. Pluton v opoziciji s soncem pri tem ne bo v nobeno pomoč.

Prvi krajec nastopi 29. rožnika ob 13.29 uri v znamenju device. Obeta nam deževno vreme z veliko dežja. Tudi kar hladno bo. Po zakonitih dolinah bo megla. Ljudska za ta čas takole pravi: »Če sta Peter in Pavel (29. 6.) jasna, bo letina krasna«. Letos nič ne kaže na to. Ampak, Luna je nepredvidljiva gospa in upam, da se bo tokrat zmotila. Prvi krajec nam bo kljub temu dal energijo, hitro se bomo lotevali dela, navdani bomo z dobrohotnostjo in optimizmom. Pri počutju pa bomo pozorni na lase in nohte, prebavila in testise.

Dušan Kaplan

VRTNARIJA

ELANDA d.o.o.

Plosovo 2, 1315 Velike Lašče

041/753 031

danica.rojc@siol.net

Prvi znanilci pomladi so nas že spomnili, da počasi prihaja čas za sajenje okenskih in balkonskih rastlin. Vabimo vas v našo vrtnarijo, kjer si boste lahko ogledali in izbirali med bogato ponudbo sadik za zasajanje cvetličnih korit in gredic ter sadik zelenjave in dišavnic.

V ponudbi bodo tudi zanimivo zasajene viseče posode, ki bodo aprila že cvetele v vsej svoji lepoti.

Na voljo so tudi primerni substrati za presajanje in gnojila.

Pri nas tudi zasadimo vaša korita. Prosimo vas da se pri nas oglasite do konca marca.

Veselim se vašega obiska!

Klopi – prenašalci bolezni

Klopi so paraziti toplokrvnih živali in ljudi. Glede domovanja niso izbirčni, najdemo jih tako v gozdovih kot tudi na travnikih. V naših krajih se najpogosteje srečamo z navadnim gozdnim klopom vrste *Ixodes ricinus*. Najbolj aktivni so spomladi in zgodaj poleti. V hladnih mesecih leta klopov ni, razen če je zima zelo topla in brez snega. Klop se najpogosteje prisesa na človeka na zadnji stra-

Pinceta za odstranjevanje klopov.

ni kolenskega sklepa, v dimljah ali pod pazduho. Pri otrocih ga lahko najdemo tudi v lasišču. Kri začne sesati šele, ko je dobro pritrtjen. Klopov vbod je neboleč. Obolevanje moških in žensk je enako, največ obolelih je od 1. do 15. leta ter od 20. do 49. leta. Dokazano je, da v Sloveniji klopi prenašajo najmanj dva povzročitelja bolezni, in sicer povzročitelja klopnega meningitisa in borelioz.

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS

To je virusno vnetje možganov in možganskih ovojnic. Bolezen se pojavi 10–20 dni po ugrizu klopa. V Sloveniji oboli letno med 70 in 330 oseb.

Bolezniški znaki virusnega meningitisa nastopijo v dveh fazah:

1. v obdobju od enega do osmih dni nastopijo glavoboli, povišana temperatura, bolečine v trebuhu in mišicah, driska ali bruhanje. Potem nastopi od 1 do 20 dni dolg prosti interval, v katerem ne občutimo nikakršnih bolezenskih znakov.

2. faza bolezni je prepoznavna po konstantno visoki temperaturi, glavobolu, lahko tudi nezvesti, kar je lahko znak prizadetosti možganskih ovojnic ali celo možganov. Pri odraslih je smrtnost približno 1 – 2 %. Bolezen lahko zapusti trajne posledice v obliki glavobolov, motenj koncentracije in preobčutljivosti na sončenje.

Obolenje za meningitisom ugotovimo in potrdimo s preiskavo možganske tekočine, v kateri so značilne spremembe. Edina terapija zoper to bolezen je počitek ter zdravljenje za zniževanje vročine in bolečine. Povišano telesno temperaturo znižujemo tudi z infuzijami.

ZDRAVLJENJE

Najbolj uspešen način zavarovanja pred boleznijo je cepljenje. Ločimo cepivo za otroke do 16. leta starosti in cepivo za odrasle. Za učinkovito cepljenje so potrebne tri doze cepiva. Običajno damo prvi dve dozi v razmaku enega meseca, vendar pa se čedalje bolj uporablja shema hitrega cepljenja, pri katerem si dozi sledita v razmaku 14 dni. Tretja doza cepiva je čez 6–9 mesecev. Sledi revakcinacija po 3 letih in nato redno vsakih 5 let pozitivna doza. Cepivo proti klopnemu meningitisu je varno, učinkovito in cepljeni ga dobro prenašajo. Ima le eno slabo stran, da je samoplačniško. Obvezno morajo biti cepljene osebe, ki so pri svojem delu izpostavljene možnosti okužbe (gozdni delavci, delavci elektrogospodarstva, vojska). Za te skupine pa je plačnik delodajalec.

LYMSKA BORELIOZA

Bolezen, ki jo največkrat imenujemo kar borelioz, je druga pomembna bolezen, katere

Značilni obročasti znak okužbe

povzročitelja prenašajo klopi. Povzročitelj je bakterija *Borrelia burgdorferi*. Bakterija živi v klop, ta pa jo ob zajedanju prenese na človeka. Za razliko od klopnega meningoencefalitisa, za katerega je značilno, da se bolezen pojavlja le na določenih predelih Slovenije, se borelioz pojavlja po vsej državi dokaj enakomerno. Obolevnost je zelo pogosta.

Najpogosteje se bolezen začne s kožnimi spremembami, ki se pojavijo približno 7–14 dni po klopovem ugrizu, običajno na mestu ugriza, lahko pa tudi na drugem delu telesa. Najprej je koža na mestu ugriza rdeča. Rdečina začne v sredini bledeti, na obrobju pa se širi. Včasih je kožnih sprememb več. To spremembo na koži imenujemo erytema migrans (potujoča rdečina) in je najpogostejši znak borelijske okužbe. Kožna sprememba bolnika lahko srbi, včasih peče in/ali boli. Polovica bolnikov pa ima splošne težave, kot so slabo počutje, utrujenost, glavobol, bolečine v mišicah in sklepih. Kasneje v poteku bolezni

lahko pride do prizadetosti živčevja, srca, sklepov in kože. Pomembno je, da razlikujemo med običajno alergično reakcijo kože na tujek, ki se pojavi takoj po ugrizu klopa, in med spremembami na koži, ki so značilne za borelioz.

ZDRAVLJENJE

Cepiva proti bolezni še nimamo. Bolezen zdravimo z antibiotikom. Zdravljenje je najbolj uspešno v začetni fazi, medtem ko je v zadnji fazi bolezni le redko uspešno. Zdravimo lahko z antibiotikom v obliki tablet, pri hujši obliki pa se zdravi navadno daje v žilo v obliki infuzije. Pri zdravljenju je potrebno dosledno upoštevati zdravnikova navodila glede antibiotika in trajanja zdravljenja. Z ustreznim zdravljenjem kožne spremembe sorazmerno hitro izginejo in kar je še bolj pomembno, s precejšnjo verjetnostjo preprečimo kasnejše bolezenske spremembe.

PREPREČEVANJE

Pred okužbo in s tem pred boleznijo se je mogoče zaščititi le s preprečevanjem ugriza klopa. To dosežemo tako, da se za izlete v naravo primer- no oblečemo, telo naj bo čim bolj pokrito, dolge hlače, oblačila svetle barve, saj na njih lažje opazimo klope. Vse odkrite dele večkrat namažemo s snovmi, ki odvrčajo mrčes. Kljub tem ukrepom pa je potrebno takoj po vrnitvi domov opraviti temeljit pregled telesa in če opazimo klope, ga čimprej odstranimo. To najlažje storimo s posebno pinceto, ki je namenjena odstranjevanju klopov. Kupimo jo lahko v lekarni. Pri odstranjevanju ne hitimo, da ga ne zatrgamo. Povlečemo z občutkom, ga ne stiskamo ali gnetemo. Vhodno mesto po odstranitvi klopa razkužimo.

Kljub nadležnim malim živalcam vam želim lepe prve spomladanske izlete v naravo.

PostajaRK

Rdečega križa
CERKNICA-LOŠKA DOLINA-BLOKE

ZA PREBIVALCE NAŠIH KRAJEV
IZVAJA MERITVE

- krvnega pritiska
- holesterola
- sladkorja v krvi

od 12. do 16. ure
v dvorani nad knjižnico na Blokah.

meritev se bo izvajala:

v sredo, 6. maja 2009

VLJUDNO VABLJENI,
DA NAS OBIČETE in POSKRbite ZA SVOJE ZDRAVJE
IN DOBRO POČUTJE !

več na www.cerknica.orzk@rks.si
partnerji akcije:

Zlata poroka

V DANAŠNJIH ČASIH NI NIČ NENAVADNEGA, DA SE NEKDO DVAKRAT POROČI, ČE PA SE DVAKRAT POROČI Z ISTO OSEBO, PA TO LE NI KAR TAKO.

Pet desetletij lepega skupnega življenja sta praznovala Metoda, pravijo ji kar Majda, in Alojzij Seljak z Lovranovega.

Spoznala sta se ob žalostnem dogodku daljnega leta 1949. Alojziju je umrla sestra in potreboval je sveče, ki pa se jih je v tistih časih zelo težko dobilo. Odpravil se je v Cajnarje v trgovino z imenom Okrajni magazin, kjer je nakupovala tudi

z jerbasom na glavi, ki je hitelo po poti. Ko je prišla bližje, je ugotovil, da je to njegova Majda, ki nese malico koscem na uro hoda oddaljen travnik. Občutkov veselja, presenečenja in navdušenja še danes ne moreta opisati in oči se jima zalesketajo, ko pripovedujeta o tem težko pričakovanem ponovnem snidenju. Alojzij pa se spet malo pošali in pravi: »Amp'k d b rjekla, če b' pa morde kaj poju, pa če sm

ali se samo zaradi mraza tišči k tebi. Po obredu so v ožjem družinskem krogu nazdravili na nevestinem domu v Cajnarjih, kjer so imeli tudi kosilo.

Majda in Alojzij se strinjata, da je bilo življenje včasih precej drugačno, vendar kljub garaškemu delu zelo lepo, saj so se vedno imeli radi. Pred poroko je Majda delala na Brestu v Cerknici, potem pa

Življenje sta podarila trem otrokom: Danici, Miheli in Lojziju, o katerih pripovedujeta s posebno ljubeznijo in navdušenjem. Ponosna sta na to, da jima večkrat zatrdijo, da so zagotovo imeli najlepše otroštvo in si lepšega ne bi mogli želeli.

Alojzij in Majda sta mnenja, da če sta dva za skupaj, lahko premagata vse ovire. Seveda sta se kdaj pa kdaj tudi sporekla, vendar sta se potem imela še raje. Težave so bile in vedno bodo, vendar ljubezen premaga tudi te. Življenje je prekratko, da bi ga zapravljala za prepire in dolgotrajne zamere.

1. februarja 2009 sta v farni cerkvi pri Sv. Trojici zlatoporočenca ponovno izrekla poročne obljube

Mladoporočenca pred 50 leti

Majda. V trgovini sveč niso imeli, pa se je Majda brž spomnila, da bi se jih gotovo nekaj našlo pri njej doma. Alojzij jo je rade volje pospremil domov, saj mu je, kot pravi, takoj padla v oči, in tako končno dobil sveče.

Majda se mu je tako prikupila, da je poslej večkrat zahajal k njej. Njen oče je bil kovač in Alojzijev konj je bil, ne ravno po naključju, vedno bos.

Za mladi par je kmalu prišla prva preizkušnja. Alojzij je moral julija 1953 za dve leti k vojakom v Makedonijo. Majda ga je dolgi dve leti zvesto čakala doma. Edina vez med njima so bila pisma, ki so pogosto romala iz Cajnarjev v oddaljeno Makedonijo in spet nazaj. Oba sta jih vsakič znova težko pričakovala.

Leta 1955 se je Alojzij vrnil domov. Majdo je želel presenetiti in jo obiskati. Ko je zamišljeno hodil po cesti, je kar naenkrat zagledal dekle

Slavljenca v družbi prijateljev in sorodnikov

lačen, tu se pa naj zmislna. Pa samu finu je imajla v jerbas'.

O poroki sta se pogovarjala kar nekaj časa, dokončna odločitev pa je padla za božič leta 1958, ko sta določila datum veselega dogodka. Priprave na poroko niso potekale tako kot danes, saj je bilo življenje takrat skromno. Majda se še vedno nasmeji, ko se spomni, kako je pekla piškote za pogostitev po poroki in jih kar nekaj tudi zažgala. Spominjata se tudi dne, ko sta šla k župniku na izpraševanje, kjer je Alojzij moral pokazati nekaj verskega znanja. Župnik je bil z njegovi odgovori zadovoljen, Majde pa ni vprašal ničesar. Tega je bila zelo vesela, saj jo je bilo kar malo strah, da ne bi znala odgovoriti.

Zaljubljenca sta se vzela 31. 1. 1959 v cerkvi pri Sv. Vidu. Poročil ju je gospod Nastran, civilni obred pa sta opravila v Cerknici. Alojzij v »hecu« pravi, da se ni dobro ženiti pozimi, saj takrat ne veš, če te ima res rada

nekaj časa v trgovini pri Sv. Vidu. Kot najstarejša v svoji družini je že v mladih letih vedno z vso vnemo pomagala staršem ter bratom in sestram, saj je bilo v družini kar devet otrok. Po poroki se je Majda preselila k Alojziju, ki je bival skupaj s svojo mamo ter mlajšima bratom in sestro. Bilo jo je kar malo strah, kako bo v novem domu, in želela si je, da bi z Alojzijem šla na svoje.

Rada bi postala trgovka, vendar je na željo Alojzijeve mame ostala doma, Alojzij pa se je zaposlil v Kovinoplastiki Lož kot orodjar in ob delu tudi dokončal šolo. Majdi je bilo za službo kar malo žal, saj je rada delala. Alojzij se rad pošali, da je bila vedno »huda za denar«. Ko je bila družina v stiski, je vedno našla delo, da je kaj zaslužila. Majda ni doma nikoli sedela križem rok. V dopoldanskem času je izdelovala suho robo, popoldan pa se ji je pridružil še Alojzij in tako sta včasih delala tudi pozno v noč.

in se Bogu zahvalila, da sta skupaj srečno dočakala jesen življenja. Svečan obred je vodil gospod Lojze Hostnik, prepeval pa jima je trojiški pevski zbor, katerega aktivna člana sta tudi sama. Vesela družina se je nato preselila v gostišče Miklavčič, kjer se je ob dobri jedi in pijači klepetalo ter veselo prepevalo do večera. Ob veselem dogodku jima je roko stisnil tudi škof Jamnik, ki se je ravno tisto nedeljo mudil na Blokah in tako pustil še en nepozaben pečat temu dnevu.

Že šestdeset let je minilo, od kar sta se začela družiti kot fant in dekle, pa Alojzij svoji dragi še vedno z iskrico v očeh pripomni: »Ti s' še zmiraj dekle mojih sanj.« Majda pa mu s prikritim nasmehom odvrne: »Ti s' pa še zmiraj ena sajna.«

Želimo jima zdravja in še mnogo čudovitih let skupnega življenja.

Alenka Ponikvar in Dunja Volf

*Odamica, Blaž, pa Brinarjev Tomaž,
pa Mihl in Udin, pa je cel šmin*

Primožancov ata

Janez Pakiž kot mlad vojak

Moj stari oče Primožancov ata je bil v mojih spominih vedno star, kajti ko sem se jaz začel zavedati sveta, je imel že osemdeset let. Imel je navado, da je vsako nedeljo po maši zavil v gostilno, kjer pa je včasih ostal do poznega večera. Tako me je mati neko nedeljo popoldan poslala ponj, ker smo imeli neke obiske, ki so ga želeli videti. Ko sem prišel v gostilno, me je posadil k sebi na klop in mi naročil cockto. Povedal sem mu, kar so mi naročili doma, on pa mi je odvrnil, da naj kar popijem v miru, potem pa greva. Čez pol ure sem se že naveličal sedeti, pa mi je rekel, naj grem domov povedat, da bo prišel čez petnajst minut. Seveda ga čez eno uro še vedno ni bilo domov in sem še enkrat dobil cockto, domov pa sem spet moral sam. Ko pa je prišel domov in so se obiski že poslavljali, jih je vprašal, kam se jim tako mudi, ko so pa ravnokar prišli.

Ob mobilizaciji leta 1916 so ga mobilizirali v avstroogrsko vojsko. Ker ni bil ravno kratke pameti, so ga poslali v šolo za podoficirje. Tam mu sicer ni bilo hudega, dobil je tudi

zelo dobrega prijatelja, s katerim pa sta se po opravljenem prvem tečaju, kljub temu, da so ju hoteli šolati še naprej, odločila, da gresta raje na fronto. Kajti na fronti je streljanje in se vedno kaj dogaja, v šoli pa je kar dolgočasno. Kmalu sta obžalovala to odločitev, saj sta prišla na Doberdob ravno na začetku italijanske ofenzive. Povedal mi je, da sta pri umikanju pred napredujočo italijansko vojsko iskala zaklone v kotanjah, ki jih je naredila zadnja mina, saj so Italijani slabi strelci in ne znajo zadeti dvakrat na isto mesto.

Avstroogrška vojska je imela v sestavi tudi enote bosanskih vojakov, ki so z noži in bajoneti prizadejali več izgub sovražnikom v strelskih jarkih kot artilerija. Moj

stari oče, ki je imel takrat čin zugsführerja, se je znašel pred bitko v stiski, saj ni imel dovolj vojakov za uspešen napad. Zato je dal prineseti kape teh bosanskih enot in jih je pol ure pred predvidenim napadom postavil na palice in jih prenašal sem ter tja, tako da so bili Italijani prepričani, da jih bodo napadli Bosanci. To jim je nagnalo tak strah v kosti, da so zbežali iz jarkov, še preden se je napad sploh začel.

Med drugo svetovno vojno je bil že prestar za mobilizacijo in je ostal doma. Ob italijanski ofenzivi pa so prišli partizani na njegov skedenj in pozno zvečer streljali na Italijane, ki so taborili pod vasjo. Italijani se seveda v temi niso upali hoditi po vasi, vendar pa so si zapomnili, od kod so prihajali rafali. Stari oče je vedel, da je taka situacija zanj zelo nevarna, zato je po končanem streljanju odšel v skedenj, da bi pobral prazne naboje. To je bilo seveda nemogoče, saj so bili raztreseni po vsem skednju. Zato je po vsej površini nametal en meter na debelo otave, da je zakril vse sledi. Ven-

dar to ni pomagalo in ko so Italijani zjutraj prišli v vas, so ga postavili pred strelski vod, ker je bandit in je streljal na njih. K sreči je znal nekaj italijanščine, da jih je zamotil toliko časa, da je žena pripeljala župnika, ki se je dobro poznal z italijanskim poveljnikom. Trdil je, da moj stari oče ni bandit, ampak navaden kmet, poleg tega pa tudi niso našli nobenih praznih nabojev na skednju, kar je pomagalo, da ga niso ustrelili.

Ob njegovi devetdesetletnici so mu njegovi otroci organizirali praznovanje pri Miklavčiču, s katerim se je načeloma strinjal. Ko pa je prišel sobotni večer, se pa nikakor ni mogel pripraviti. Najprej ga je ščipalo v trebuhu, potem ga je obhajala slabost in tako naprej. Z veliko prepričevanja in ob pogoju, da ga bomo, če si bo tako zaželel, takoj odpeljali domov, se je vendarle odločil, da gre, toda samo za eno uro. Seveda pa je bil na praznovanju zelo oblegan od sorodnikov, ki ga niso videli ravno vsak dan, zato je kmalu začel še plesati in je pozabil na vse zdravstvene težave, ki so ga pestile pred odhodom. Ko pa je bila ura sedem zjutraj in so praktično vsi gostje že odšli, sem stopil do njega in mu rekel, da gremo domov. Odločno mi je odvrnil, da tako zgodaj pa že ne bo hodil z veselice.

Matej Pakiž

Janez Pakiž na vasi z Marjanom Lenarčičem

Janez Pakiž z Miho Knavsom iz Metulj

Vsaka župnija mora imeti gospodarski svet oz. ključarje, ki so župnikovi svetovalci in prvi pomočniki pri obnovah in vzdrževanju cerkva. Vsaka soseska, kjer stoji cerkev, mora imeti vsaj enega ključarja, ki sprejme mandat za dobo petih let z možnostjo podaljšanja do starosti 70 let, ko preneha poslanstvo ključarja.

V župniji na Blokah je v zadnjih letih nanoslo, da so nekateri ključarji presegli starostno mejo aktivnega ključarja in je bilo potrebno poiskati nove, nekaterim pa podaljšati mandat. Odločili smo se, da podelitev novih mandatov storimo malo bolj slovesno, zato srno povabili ljubljanskega pomožnega škofa dr. Antona Jamnika, ki je povabilo z veseljem sprejel. Prvega februarja je vodil slovesno sveto mašo, kjer je v nagovoru med drugim spregovoril tudi o poslanstvu in odgovornosti ključarja. Nato je podelil nove mandate ključarjem, ki jih

Ključarji na Blokah

Novi in stari ključarji

je potrdil nadškofjski ordinariat v Ljubljani, in priznanja z zahvalo nadškofa Alojza Urana nekdanjim ključarjem.

Novoimenovani ali s podaljšanjem so naslednji: Janez Drobnič (Ravnik), France Dobravec (Velike Bloke), Franc Hrbljan (Ve-

like Bloke), Roman Koren (Studenec), Slavko Lavrič (Metulje), Ado Žgajnar (Studenec in Topol), Anton Oražem (Runarsko), Alojz Ponikvar (Volčje), Cveto Kovačič (Sveti Duh), Franc Marolt (Studenec), Franc Knavs (Ravne), Jože Komidar (Hudi vrh), Mirko Marolt ml. (Fara), Janez Lužar (Fara), Janez Zakrajšek (Fara). Priznanje z zahvalo pa so prejeli: Alojz Žgajnar (Metulje), Tone Drobnič (Velike Bloke), Miro Zalar (Studenec), Stane Klančar (Studenec), Stane Širaj (Metulje), France Lenarčič (Volčje), Anton Urbas (Volčje), Stane Žnidaršič (Sveti Duh), France Ivančič (Ravne), Mirko Marolt st. (Fara).

Vsem novim ključarjem čestitamo in jim zaželimo uspešno sodelovanje, upokojenim pa se iskreno zahvaljujemo za vse njihovo nekdanje delo.

Lojze Hostnik, župnik

V nedeljo 26. oktobra 2008 je bilo v naši župniji Sveta Trojica zelo praznično in slovesno. Župnija je praznovala častitljivo 200-letnico prve pisne omembe lokalne kaplanije oz. lokalije Šivče.

Turjaški grof Janez Pavel Alojzij Auersperg je 5. novembra 1808 poslal pisno prošnjo tedanjemu ljubljanskemu škofu Antonu Kovačiču, naj duhovnika Gašperja Grašiča imenuje za lokalnega kaplana pri Sveti Trojici. Gašper Grašič je nastopil službo 30. novembra 1808.

Lokalna kaplanija pa je pridobila pravice samostojnega delovanja: žig lokalije Sveta Trojica v Šivčah »SS. Trinitatis« (Sante Trinitatis), pisanje matičnih knjig (Status Animarum – knjiga župljanov, krstna knjiga, poročna knjiga, knjiga pogrebov) in drugo.

Leta 1877 je lokalija postala povsem samostojna župnija. Do leta 1967 je imela župnija svojega duhovnika, po tem letu pa jo soupravlja župnik iz župnije Bloke.

Pozno oktobrsko nedeljsko popoldne je bilo pri Sveti Trojici obsijano s soncem. Postavljeni mlaji in lepo okrašena cerkev so pričakali veliko število ljudi, ki so prišli od blizu in daleč. Zbrali so se tudi predstavniki lokalne in državne politike.

Sveta Trojica 1808 – 2008

Slovesnosti 200-letnice se je udeležil tudi škof dr. Anton Jamnik

Poseben pečat slovesnosti pa je dala prisotnost ljubljanskega škofa dr. Antona Jamnika, ki je ob somaševanju domačega župnika in nekaterih dekanjskih duhovnikov vodil slovesno sveto mašo. Trojiški cerkveni mešani pevski zbor je z

ubranim petjem še dodatno popestril bogoslužje.

Ob tej priložnosti je škof Jamnik podelil priznanje v zahvalo za dolgoletno delo upokojenemu ključarju pri Sveti Trojici Janezu

Kraševcu st. z Jeršanovega.

Sedanjim ključarjem pa je podelil petletne mandate za delo pri župnijski cerkvi in pri obeh podružnicah.

Za ključarja pri župnijski cerkvi Sveta Trojica sta bila imenovana Janez Kraševac ml. z Jeršanovega in Franc Nared s Slugovega, pri podružnični cerkvi Svetega Urha Bojan Korošec s Hitenega in Franc Žgajnar s Polšečega, pri podružnični cerkvi Svetega Miklavža na Ulaki pa Franc Intihar s Hribarjevega in Marjan Kraševac z Ulake.

Po končani sveti maši smo se vsi prisotni zbrali na »placu« pred cerkvijo, kjer smo se ob kozarcu pijače in slastnem pecivu trojiških gospodinj družili s prijatelji in znanci do poznega popoldneva, ki se je že prevešal v večer.

Za to priložnost je župnija izdala tudi knjižico z naslovom SS TRINITATIS, kjer je v besedi in sliki predstavljenih nekaj kamenčkov iz mozaika 200-letne zgodbe župnije in njenih prebivalcev.

Knjižico so prejela na dom vsa gospodinjstva v župniji. Mogoče pa jo je kupiti tudi v župnijski cerkvi ali pri župniku Lojzetu Hostniku.

Marija Žgajnar

*Ni smrt tisto, kar nas loči, in življenje ni, kar
družuje nas. So vezi močnejše, brez pomena zanje
so razdalje, kraj in čas. (M. Kačič)*

Zahvala

Ob smrti našega dragega

Franceta Jakopina
s Štorovega 1 (1931–2009)

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in vsem drugim, ki ste nam izrekli ustno in pisno sožalje, prinesli cvetje in sveče, darovali za maše in ga pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala župniku gospodu Hostniku, govorniku gospodu Moharju, Zvezi borcev, Zvezi upokojencev in pevcem.

Še enkrat hvala vsem, vsakemu posebej.

Vsi njegovi

Zahvala

ob smrti tete

Ane Rot,
rojene Škrabec

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, za podarjeno cvetje in sveče.

Hvala vsem, ki ste jo pospremili k večnemu počitku.

Družina Rot in vsi njeni.

Zahvala

07. februarja 2009 nas je tiho zapustil oče in brat

Drago Janžovnik
iz Ravnika

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje in darovali sveče in cvetje.

Še posebej hvala pa prijateljem Jožetu, Vinkotu, Igorju in Frenku.

Njegovi Jan, Aleš, Rajka in Zora

*Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je tišina,
ki močno boli.*

(T. Pavček)

Zahvala

Nenadoma je odšel naš dragi mož, očka in ded

Franc Turk
iz Nove vasi 12

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, vaščanom in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in sočustvovali z nami, ga pospremili na zadnji poti.

Hvala za darovano cvetje in sveče, hvala za darove za maše, cerkev in za denarna sredstva za dober namen. Slednja smo namenili za nabavo medicinske opreme v zdravstveni postaji Nova vas.

Posebna zahvala spoštovani gospe dr. Slavi Usenik za vso pomoč in prijaznost.

Zahvaljujemo se njegovim stanovskim kolegom, članom ZŠAM, ki so ga počastili na njegovi zadnji poti s častno stražo, prav posebej pa g. Franciju Lužarju za poslovilne besede. Iskrena hvala družinama Sernel iz Loža in Bezuljaka.

Hvala tudi g. župniku Lojzetu Hostniku za poslovilno bogoslužje.

*Zalujoči: žena Julijana, hčerka Mira z Igorjem in
sin Franc z Darjo, vnuki Mateja, Rok in Jurij*

MP SERVIS

Marjan Peterlin s.p., Dolščaki 10a, 1314 Rob

GOSPODINJSKIH APARATOV

Electrolux

ZANUSSI

Candy

gorenje

tel.: **01/7881-456** mobi: **051/648-783**

Žmalkova pajštaba za Krpanove škundre

Turistično društvo Bloke je že pričelo z delom na ureditvi Krpanove poti. V okviru projekta LIDER se bo pot podaljšala z varianto obiska gornje doline Iške. Vsa pot bo dobila nove trajne oznake in ustrezen vodič. Ob poti bo 20 točk znamenitosti kulturne in naravne dediščine. Eno od takšnih posebnosti bo Žmalkova pajštaba v Zalesu, ki je stara 140 let. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja se je podrla peč. Od takrat pa je služila za smetišče. Obnovitvena dela je prevzel velik ljubitelj in zbiratelj starin Polde Mišič. Kot se vidi na sliki, ne bo nova le peč, pač pa tudi streha, vrata, in lese.

Ob letošnjem pohodu, ki bo 26. aprila, pa bo že Krpan sušil škundre. Pridite pogledat.

Rajmond Debevec na Blokah

Rajmond Debevec je v decembru obiskal Osnovno šolo v Novi vasi. Učenci so mu pripravili kratek kulturni program. On pa je pripovedoval o svoji dolgoletni športni karieri, polni velikih uspehov. Seveda, kot povsod v športu, so bila tudi razočaranja, vendar je še poln energije in nadaljuje športno pot. Učenci so tako prvič v življenju videli zlato

olimpijsko medaljo. Srečanje je organiziral in vodil znani televizijski novinar Marjan Fortin. Pobuda za srečanje pa je zrasla pri vodji šolskega strelskega krožka Francu Hitiju. Po srečanju si je naš najboljši strelec vseh časov ogledal največjo bloško lovsko trofejo – rjavega medveda, ki je razstavljen v upravnih prostorih Novolita.

Po predavanju je vsem poslušalcem podaril fotografijo z avtogromom.

Praznovanje ob začetku pomladi

Praznovanje ob prazniku pomladi, mamice, žena in Zemlje je organizirala osnovna šola Toneta Šraja Aljoše iz Nove vasi na prvi pomladanski dan. Na prireditvi so otroci počastili svoje mamice. Posebno pozornost pa so posvetili materi Zemlji, ki nas hrani, in slavnostno podpisali Ekolistino-zaobljubo, da bodo skrbeli za naravo in vsa živa bitja na njej. Od nastopajočih so bili najprikupnejši malčki iz vrtca, ki so na odru zaplesali.

Zgodovina letalstva tudi na

Darinka Kladnik, avtorica najnovejše knjige z naslovom Zgodovina letalstva na Slovenskem, je svoje delo prvič predstavila na Blokah, v nekdanjem središču jadranskega letenja. V kulturnem domu se je zbrala družba

petdesetih ljubiteljev, med njimi nekaj domačinov, ki so tudi sami doživljali jadrano letenje na nebu. Za mednarodno udeležbo je poskrbela skupina članov AK Zagreb, predstavitev pa se je udeležil tudi snemalec Joco Žnidaršič, ki

Pred božičem sta bila pri nas dva Španca, ki sta hotela iz Rima peš v Sveto deželo. Beseda je dala besedo in pogovor je stekel tudi o kulturi. Španca nista poznala našega največjega poeta Prešerna. Če morajo mladi v šoli brati dolgočasni roman Miguela de Cervantesa Don Kihot in poezijo Lorce, bi tudi oni lahko poznali naše velikane. Smo pač majhni po številu, nikakor pa ne po znanju. Vera in kultura nas rešujeta pred utopitvijo v drugih narodih.

Pred nekaj dnevi je umrl manj znani pevec, tenorist Ljubljanske Opere. Pevka v operni hiši je bila tudi žena in obe hčeri. Lahko je tako, ko ima človek podporo v lastni hiši. Gorje pa bližnjim sosedom. Ne pa da ti pravijo: »Nehaj peti, po celi vasi te je slišati!«

GOSPODARSKA KRIZA ALI PRILOŽNOST

Kadar ste na kolektivnem dopustu, berite. Pa ne rumeni tisk, temveč kolektivne romane, kot so Jamnica, Ukana ali od Šolohova Tihi Don. Boste videli, kakšna moč je v skupnosti.

Blokah

je sodeloval pri nastajanju tega velikega letalskega knjižnega projekta. Za pravo razpoloženje so poskrbeli s projekcijo dveh krajših delov DVD-ja (Libra News, Maribor) z naslovom Zgodovina slovenskega letalstva, prav tako avtorjev Darinke Kladnik in snemalca Joca Žnidaršiča. Nekaj obiskovalcev je priložnost izkoristilo za nakup knjige (89 eurov) z avtoričinim podpisom.

Povzeto po opensoaring.com

Domačija

*Včasih se mi zdi,
da vse bi moral spet začeti znova,
Micka.*

*Vse.
Tako, kot zemlja, njiva, gozd na
pomlad.*

*Dve hčeri imava in vnukinji sta dve,
in tretjega zdaj čakamo,
bog daj, da naj zdrav bo.*

*Življenje sva jim dala.
Topel dom sva sezidala, šolala jih,
svetovala
in pot v svet jim pokazala.
Tako pot, da bi uspeli.
A vse se kaže, kot da nič jim nisva
dala.*

*Da hiša je dovolj velika, praviš.
Saj je – pa ni ta prava
in ne stoji na pravem mestu,
je prednaga, jo popravljati je treba
in vedno v zidovih nekaj manjka.*

*Povej!
Kdo bo popravljal to svetišče mojih
žuljev?
Volje za kaj takega
ne vidim ga junaka.
Ostajava sama,
vedno bolj betežna, stara.*

*Saj se oglašijo po službi,
pa za praznike so tudi tu pri nama,
a iskre, tiste drobne ljubeznive iskre,
tiste drobne male misli
vsakodnevne –
rad te imam mama –
pa pogrešam.
In morda še – hvala.*

*Dan za dnem hlepim po tej besedi.
In iščem jo v očeh,
v kotičku usten njihovih ... a ni je!*

*Kot da jim ljubezni nisva dala,
vsak trenutek darovala,
polno žara za na pot posula,
njim, ki moja kri so,
zarja jutrišnjega dne, moj jutri.*

*Najbrž ni prav, vendar,
vsak dan hlepim po tistem kratkem
stavku –
hvala mama.*

*Da.
Vse, prav vse bi morala začeti znova,
Micka.*

*Leziva k počitku, Lojze,
Pozno je že.*

ADK

Stare slike

Stara mlekar

Leta 1926 je bila na Blokah ustanovljena Mlekarska zadruga. Ustanovili so jo napredni kmetje s Stankom Lenarčičem na čelu. Tako piše v četrti številki Bloškega koraka za leto 2002. Avtor teksta je gospod Oskar Bohm, sin prvega mlekarja. V naslednjih letih so zgradili stavbo in vodovod. Te stavbe ni več in odslej bo le še zgodovina. Malo nostalgije z grenkim priokusom.

Anton Pakiž pa hrani fotografijo še iz zlate dobe te mlekarne, kjer je bil s presledkom služenja vojaškega roka zaposlen od leta 1952 pa do 1962. V tem času je mlekarja tudi prešla v last Ljubljanskih mlekar. Delali so sir kot se šika, in bil je dober, da si si prste polizal. Na sliki je ekipa iz leta 1961. Na fotografiji so z leve proti desne: Suhadolnik Polde iz Nove vasi, Anton Pakiž iz Nemške vasi, Avžlahar Iva-Podarino-va s Hudega Vrha, direktor Ljubljanskih mlekar-najbrž Janez Perovšek (deloma zakrit), Lojze Marolt z Velikega Vrha (vodja mlekarne), Zakotnik-komercialani vodja Ljubljanskih mlekar, Avžlahar Miro Podarinov s Hudega Vrha in Jože Prebil s Hudega Vrha, zbiralec mleka.

Imeli so več modelov za stiskanje sira. Najmanjši je tehtal 65 kg, tehtali pa so tudi do 125 kg. Ta na sliki je imel najbrž okrog 100 kg. Na sliki sta Lojze Klučar od Fare (levo) in Anton Pakiž iz Nemške vasi (desno)

Alveus Line

nova družina pomivalnikov

- Inovativna in bogata dodatna oprema,
- moderen design čistih linij predstavljen na 9-ih različnih modelih,
- poglobljeno malo korito pri vseh modelih z oznako + ,
- dve možnosti opreme pomivalnikov (Standard ali Comfort).

Trenutno poteka akcijska ponudba nekaterih izdelkov BZ Alveus v naši prodajalni v Ložu.

Več informacij na:

T: (1) 70 95 407, E: prodajalna@kovinoplastika.si

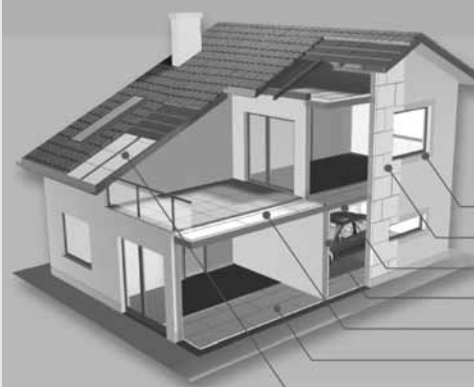

Kovinoplastika Lož d. d., PC Inox, Cesta 19. oktobra 57, 1386 Stari trg pri Ložu T: (1) 70 95 100, F: (1) 70 58 466, E: info@alveus.si, W: www.alveus.si

NOVOLIT, PODJETJE ZA
PROIZVODNJO IZOLACIJSKIH
IZDELKOV D.O.O • NOVA VAS 56
SI-1385 NOVA VAS NA BLOKAH

TELEFON +386 1 7050 300
TELEFAXS +386 1 7050 330
E-MAIL NOVOLIT@NOVOLIT.SI
HTTP://WWW.NOVOLIT.SI

FASADNI PROFILI
FASADNI SISTEMI
PRIBETONIRANE PLOŠČE
ABSORPCIJA ZVOKA
RAVNE STREHE
IZOLACIJA TAL
POŠEVNE STREHE

>>> CELOVITE REŠITVE NA PODROČJU TOPLOTNE IN ZVOČNE IZOLACIJE

Z NAMI VAM BO POLETI HLADNO IN POZIMI TOPLO

GRADBENO TEHNIČNA TRGOVINA

01/705 03 57
01/705 03 00

Pokličite svetovalci vam bomo
041/993 591

Plošče gips 12.5x1200x2000
GKB LAFARGE

5,70 €

URSA ELF 100 (rol=8,4m²)

22,56 €

Lestev ALU trodelna
3x10 stopnic 6,17m Krause

125,40 €

Štedilnik na trda goriva
K 155 beli Wamsler

401,10 €

-15%

Hladilnik RTU 1507 LA
Gorenje

277,32 €

-15%

Vitel gozdarski EGV
40 SI 60m Tajfun

1.087,20 €

Ponudba velja do razprodaje zalog. Cene vključujejo DDV. Nudimo gotovinske popuste.

VSE ZA GRADNJO od temeljev do strehe v Novi vasi na Blokah